

BILTEN

HRVATSKA NARODNA BANKA

171

Godina XVII • Lipanj 2011.

HNB

BILTEN 171

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 01/4564-555
Telefon: 01/4565-006
Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).
Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 550 primjeraka

ISSN 1331-6036 (tisak)
ISSN 1334-0042 (online)

HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA

BILTEN 171

Zagreb, lipanj 2011.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.
Površina (km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (mil.)	4,440	4,440	4,440	4,439	4,442	4,440	4,436	4,434	4,429	4,417
BDP (mil. HRK, tekuće cijene) ^a	192.289	208.796	228.932	247.428	266.652	291.044	318.308	345.015	335.189	334.564
BDP (mil. EUR, tekuće cijene)	25.738	28.189	30.265	33.009	36.034	39.745	43.390	47.765	45.669	45.917
BDP po stanovniku (EUR)	5.797	6.349	6.816	7.436	8.112	8.951	9.781	10.772	10.311	10.396
BDP, realna godišnja stopa rasta (%)	3,7	4,9	5,4	4,1	4,3	4,9	5,1	2,2	-6,0	-1,2
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1
Tekući račun platne bilance (mil. EUR)	-776	-2.030	-1.818	-1.357	-1.895	-2.636	-3.119	-4.217*	-2.368*	-503*
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-3,0	-7,2	-6,0	-4,1	-5,3	-6,6	-7,2	-8,8*	-5,2*	-1,1*
Izvoz robe i usluga (% BDP-a)	42,0	39,5	43,4	43,1	42,4	42,7	42,2	41,7	35,4	38,3*
Uvoz robe i usluga (% BDP-a)	46,8	48,8	50,0	48,9	48,3	49,2	49,3	49,5	38,9	38,4*
Inozemni dug (mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	13.609	15.144	19.884	22.933	25.990	29.725	33.721	40.590	45.244	46.412*
Inozemni dug (% BDP-a)	52,9	53,7	65,7	69,5	72,1	74,8	77,7	85,0	99,1	101,1*
Inozemni dug (% izvoza robe i usluga)	125,9	136,1	151,3	161,0	170,2	175,0	184,2	203,9	280,0	263,9*
Otplaćeni inozemni dug (% izvoza robe i usluga) ^{c, d}	27,5	27,5	21,3	22,5	25,0	36,0	33,5	28,5	47,4*	42,4*
Bruto međunarodne pričuve (mil. EUR, na kraju razdoblja)	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438	8.725	9.307	9.121	10.376	10.660
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1	5,4	5,2	4,6	7,0	7,2
Nacionalna valuta: kuna (HRK)										
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451	7,3251	7,3244	7,3062	7,3852
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784	4,9855	5,1555	5,0893	5,5683
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228	7,3360	7,2232	7,3396	7,2862
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392	5,3660	4,9344	5,2804	5,5000
Ukupni fiskalni saldo konsolidirane opće države (u % BDP-a) ^e	-5,9	-4,3	-5,4	-4,2	-3,5	-3,4	-3,0	-2,1	-4,5	-5,3
Javni dug (% BDP-a) ^f	35,2	34,8	35,4	37,6	38,2	35,4	32,9	29,2	35,1	41,2*
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7	11,2	9,6	8,4	9,1	11,8
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3	43,6	44,2	44,5	43,3	41,1

^a Podaci za razdoblje od 2008. do 2010. privremeni su.

^b Stopa inflacije mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c U sklopu obveza preuzetih u pretrpustupnim pregovorima s Europskom komisijom na početku 2008. stupile su na snagu promjene u pravnoj regulativi vezane uz praćenje inozemnog zaduživanja. Stanje inozemnog duga na kraju 2007. prikazano je prema starom sustavu izvještavanja. Da bi se omogućila godišnja usporedba, stanje inozemnog duga na kraju 2007. izračunato je i na osnovi novog sustava izvještavanja, koji pokazuje da bi stanje duga bilo veće za 365 mil. EUR te bi iznosilo 34.086 mil. EUR. Od početka 2009. u primjeni je novi, unaprijeđeni sustav obrade podataka, pri čemu je, radi usporedivosti, izračunato i stanje duga na kraju 2008., koje bi prema tom sustavu bilo veće za 366 mil. EUR te bi iznosilo 40.956 mil. EUR.

^d Otplate inozemnog duga uključuju otplate glavnice s osnove obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita te ukupne otplate kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni fiskalni saldo (GFS 2001) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranome obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001., pri čemu je HAC isključen od 2008. U izračun salda uključene su godišnje isplate povrata duga umirovljenicima (opširnije objašnjenje metodologije izračuna salda vidi u Biltenu HNB-a, br. 165, u Okviru 4.).

^f Javni dug je dug opće države. Od 2008. dug HAC-a isključen je iz duga opće države.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Informacija o gospodarskim kretanjima i prognozama

1. Sažetak

2. Kretanja u okružu

Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri

Tečajevi i cjenovna kretanja

Kretanja referentnih kamatnih stopa

3. Agregatna potražnja i ponuda

Agregatna potražnja

Agregatna ponuda

Okvir 1. Procjena potencijalnog BDP-a u Republici Hrvatskoj

4. Tržište rada

5. Inflacija

Okvir 2. Projekcija indeksa potrošačkih cijena prehrambenih proizvoda u Hrvatskoj

6. Vanjska trgovina i konkurentnost

Okvir 3. Analiza udjela robnog izvoza Hrvatske na tržištu Europske unije

7. Uvjeti financiranja i tokovi kapitala

Uvjeti financiranja

Inozemni tokovi kapitala

Okvir 4. Modeli poticanja kreditiranja poduzeća

Okvir 5. Činitelji troškova zaduživanja države

8. Monetarna politika

9. Javne financije

Prihodi, rashodi i transakcije u nefinancijskoj imovini konsolidirane opće države

Manjak i dug konsolidirane opće države

10. Odstupanja od prethodne projekcije

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

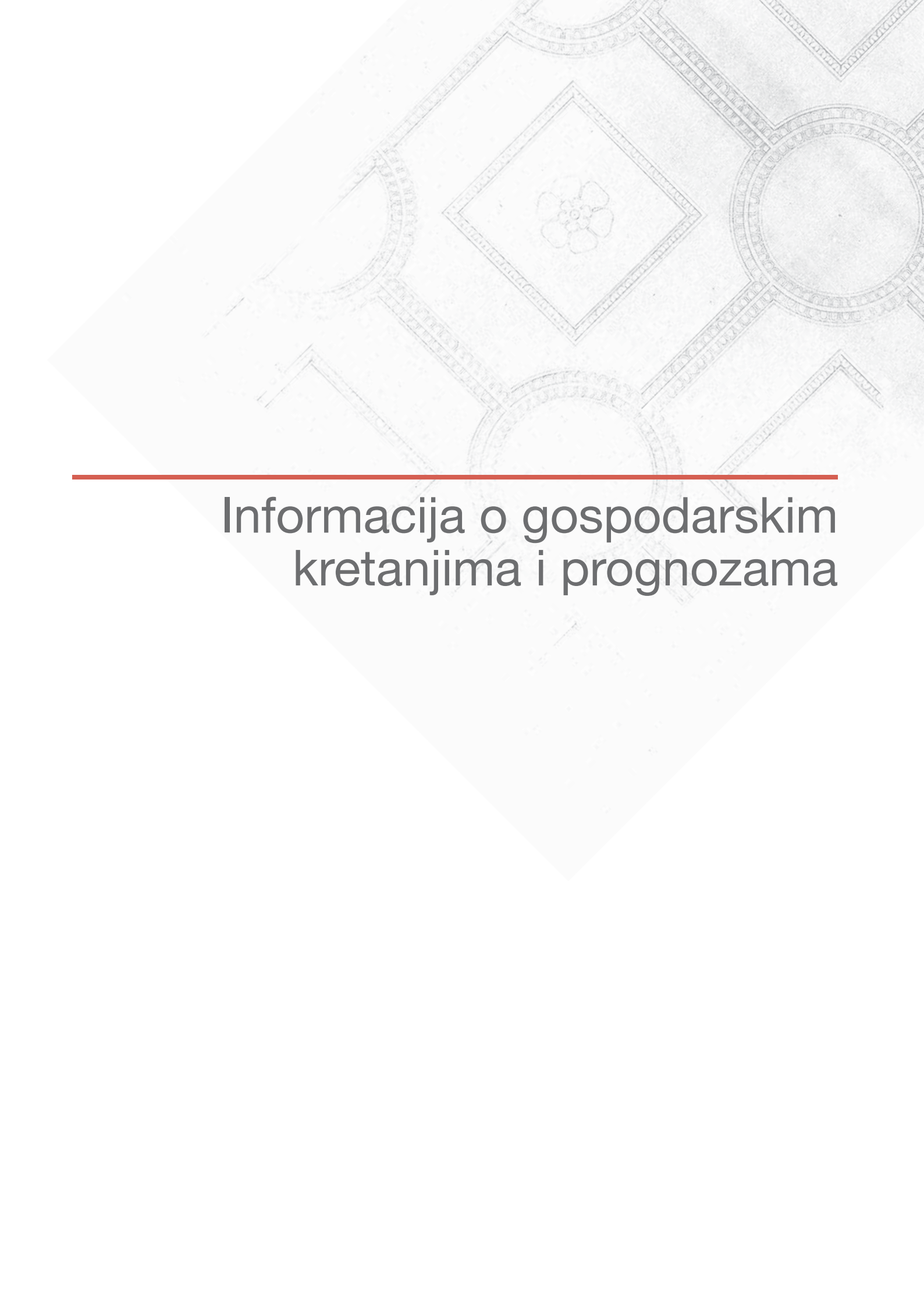
Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti	83	Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena	87
Tablica I2: Operacije državnog proračuna	84	Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće	87
Tablica I3: Dug središnje države	85	Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača	88
J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci	86	Popis banaka i štedionica	89
Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	86	Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke	90
		Kratice i znakovi	91

Informacija o gospodarskim kretanjima i prognozama

1. Sažetak

Unatoč globalnom oporavku hrvatsko gospodarstvo na kraju prošle i u prvom tromjesečju tekuće godine nastavilo je slabjeti.

Globalno će gospodarstvo vjerojatno nastaviti brzo rasti u 2011. i 2012., tek nešto sporije nego u 2010. godini.

U Hrvatskoj se očekuje skroman rast od samo 1,0% u 2011., koji bi se mogao ubrzati i u 2012. iznositi 2,2%.

Nepovoljna kretanja na tržištu rada mogla bi se zaustaviti tek krajem tekuće godine.

Očekivano prelijevanje poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu rezultirat će rastom domaćih potrošačkih cijena, pa bi inflacija u 2011. i 2012. mogla iznositi 2,8%.

Dok su se globalno gospodarstvo, kao i zemlje s tržištima u nastajanju te većina zemalja Srednje i Istočne Europe, oporavljali tijekom cijele 2010. godine, u Hrvatskoj se nastavilo opadanje gospodarske aktivnosti, s kratkotrajnim prekidom u trećem tromjesečju 2010. Tome su prije svega pridonijeli ponovno smanjenje osobne potrošnje i nastavak izraženog pada kapitalnih ulaganja. Ukupan je izvoz, u skladu s oporavkom gospodarske aktivnosti na većini glavnih izvoznih tržišta, u posljednjem tromjesečju, kao i tijekom cijele 2010., imao pozitivan utjecaj na domaću realnu gospodarsku aktivnost. Međutim, njegov je rast bio znatno slabiji nego u ostalim zemljama Srednje i Istočne Europe. Početkom 2011. zabilježeno je smanjenje izvoza u odnosu na kraj prethodne godine. To je djelomično bilo posljedica baznog učinka, no, čini se, i slabljenja inozemne potražnje.

Očekuje se da će se oporavak svjetskoga gospodarstva nastaviti i u 2011., tek nešto sporijom dinamikom zbog usporavanja rasta zemalja s tržištima u nastajanju. Blagi nepovoljan učinak na rast vjerojatno će imati i pooštavanje monetarne politike. Naime, suočene s rastućim inflatornim pritiscima, središnje banke zemalja s tržištima u nastajanju, ali i Europska središnja banka već su povišili ključne referentne kamatne stope, a očekuje se da bi tu politiku mogao slijediti i Fed.

Kad je riječ o glavnim vanjskotrgovinskim partnerima Republike Hrvatske, u 2011. se očekuju nešto povoljnija gospodarska kretanja, ponajprije u susjednim zemljama. To bi se trebalo povoljno odraziti na izvoz robe i usluga u tekućoj godini, no s obzirom na izražen negativan bazni učinak, godišnja stopa rasta izvoza bit će znatno niža nego lani. Domaća se potražnja na početku 2011. nastavila smanjivati, ali može se očekivati da će u nastavku godine ipak biti zabilježen postupni oporavak. Tako bi se do kraja godine trebalo zaustaviti smanjenje broja zaposlenih, što bi uz oporavak potrošačkog optimizma trebalo dovesti do rasta potrošnje kućanstava. Osim toga, očekuje se rast investicija, koji će u najvećoj mjeri generirati javni sektor. Kod privatnih investicija ne očekuje se povećanje, pri čemu će pozitivna kretanja vjerojatno obilježiti investicije u zamjenu strojeva i opreme zbog dotrajalosti i trošenja, dok će investicije u građevinske objekte vrlo vjerojatno dodatno lagano pasti. Smanjenje potrošnje države moglo bi se nastaviti. Ukupno se u tekućoj godini očekuje rast domaćega gospodarstva od samo 1,0%. U 2012. godini rast bi se trebao ubrzati, no projicirana stopa rasta od 2,2% i dalje će biti znatno niža od onih prije krize.

Na tržištu rada u prvom su se tromjesečju nastavili smanjivanje broja zaposlenih i rast nezaposlenosti, koji je bio izrazitiji nego što se očekivalo. Kako je za ovu godinu projiciran tek blagi gospodarski rast, on neće biti dovoljan da preokrene takve trendove, pa se očekuje da bi smanjivanje zaposlenosti moglo biti zaustavljeno tek krajem 2011., a pozitivne reakcije tržišta rada na oporavak gospodarstva vjerojatno će se početi ostvarivati tek u 2012. U skladu s time visoka razina nezaposlenosti zadržat će se i tijekom tekuće godine. Rast plaća u 2011. mogao bi biti nizak i ograničen na pojedine djelatnosti. S obzirom na istodobni izraženiji porast proizvodnosti rada, vjerojatno će se i u 2011. nastaviti smanjivati jedinični trošak rada.

Što se tiče inflacije, smanjenje jediničnog troška rada i niska razina osobne potrošnje na početku ove godine ublažili su rast cijena potaknut povećavanjem cijena prehrambenih sirovina i energenata na svjetskom tržištu od sredine prošle godine, a koje se s određenim vremenskim odmakom nastavlja prelijevati na domaće proizvođačke i potrošačke cijene. U preostalom se dijelu 2011. zato očekuje ubrzanje inflacije potrošačkih cijena. Stopa bi prosječna godišnja stopa inflacije u tekućoj godini mogla

Manjak na tekućem računu, koji je bio značajno smanjen tijekom protekle dvije godine, s početkom gospodarskog oporavka ponovno će početi postupno rasti.

Uvjeti financiranja na domaćem tržištu nastavili su se poboljšavati, dok na inozemnom tržištu stagniraju na razinama dosegnutima sredinom protekle godine.

Monetarna politika i dalje će podržavati visoku likvidnost, sve dok ona ne ugrožava stabilnost tečaja.

Već treću godinu zaredom nastavlja se povećavanje proračunskog manjka opće države, koji bi u 2011. mogao iznositi 5,8% BDP-a. Nešto povoljnija kretanja očekuju se tek u 2012.

Svodna tablica daje prikaz središnjih projekcija, pri čemu su rizici ostvarivanja središnjih projekcija realnog rasta BDP-a i inflacije uravnoteženi.

iznositi 2,8%, a krajem godine biti i viša. U 2012. očekuje se smanjivanje uvoznih cjenovnih pritisaka i prosječna inflacija od 2,8%.

Smanjenje vanjske neravnoteže mjereno omjerom manjka na tekućem računu i BDP-a tijekom 2009. i 2010. godine znatno je odražavalo ciklička kretanja u gospodarstvu, pa se uz blagi gospodarski oporavak u 2011. može očekivati i ponovno širenje neravnoteže na tekućem računu. Manjak bi se tako mogao povećati na -1,9% projiciranog BDP-a u 2011., što je gotovo dvostruko više nego što je ostvareno lani. Takva će kretanja vjerojatno biti određena povećavanjem manjka robne razmjene nakon dvije godine izrazite kontrakcije, čije su prve naznake već vidljive u prvim mjesecima tekuće godine. S druge strane, u turizmu bi ove godine mogao biti zabilježen rast prihoda, koji bi mogao biti rezultat istodobnog povećanja prosječne potrošnje i rasta broja ostvarenih dolazaka turista. Slični se trendovi, odnosno postojan rast izvoza, ali i izraženiji rast uvoza, očekuju i u 2012., pod pretpostavkom stabilnoga gospodarskog rasta u zemljama partnerima. U skladu s takvim kretanjima manjak na tekućem računu mogao bi se tijekom 2012. dodatno povećati (na -2,5% BDP-a).

Uvjeti financiranja domaćih sektora na početku 2011. godine nastavili su se postupno poboljšavati. Tome su pridonijeli iznimno povoljna likvidnost na domaćem financijskom tržištu, ali i smanjenje regulatornog troška banaka, što je posljedica mjera monetarne politike središnje banke. Najznačajniji pad zabilježen je kod troškova zaduživanja sektora poduzeća na domaćem tržištu, i to osobito kod kratkoročnih kamatnih stopa, a i cijena dugoročnih kredita poduzećima također je postala nešto povoljnija. Troškovi inozemnog zaduživanja u prvom polugodištu 2011. zadržali su se oko razina dosegnutih sredinom 2010. nakon eskalacije problema s financiranjem proračunskog manjka pojedinih zemalja članica eurozone.

Poboljšanje uvjeta financiranja i dalje povoljno utječe na zaduživanje poduzeća, posebice kod domaćih banaka. S druge strane, plasmani banaka stanovništvu stagnirali su i na početku tekuće godine. Slična kretanja očekuju se i do kraja 2011., a tek bi u 2012. krediti stanovništvu mogli izraziti porast. Monetarna će politika, nastojeći potaknuti snažniji oporavak kreditne i ukupne gospodarske aktivnosti, nastaviti s održavanjem visoke likvidnosti sustava, sve dok ona nije opasnost za stabilnost tečaja kune prema euru.

Stanje javnih financija u 2011. nastavit će se pogoršavati, pa bi manjak opće države mogao dosegnuti 5,8% BDP-a. To je rezultat očekivanoga daljnjeg pada prihoda i porasta investicijske aktivnosti države. Takva kretanja rezultirat će nastavkom rasta javnog duga, koji će se i jednokratno povećati zato što će država u procesu privatizacije brodogradilišta preuzeti njihove financijske obveze. S intenziviranjem gospodarske aktivnosti, koja će povoljno djelovati na prihodnu stranu proračuna, te ako se ostvari blagi rast ukupnih rashoda (koji pretpostavlja nominalno smanjenje većine rashodnih stavki osim kamata i pomoći vezanih uz uplate u proračun EU), ukupni fiskalni manjak u 2012. bi prema sadašnjim Vladinim planovima trebao biti smanjen na 4,4%, ali javni će dug i dalje nastaviti rasti.

Tablica u nastavku prikazuje središnje projekcije pojedinih makroekonomskih agregata, vremenskih serija i/ili njihovih promjena.

Disperzija rizika oko središnje projekcije gospodarskog rasta i inflacije u projekcijskom razdoblju simetrična je, odnosno vjerojatnost da će ostvareni rast BDP-a i ostvarena inflacija u projekcijskom razdoblju biti niži od središnje projekcije približno je jednaka vjerojatnosti da će ostvarenja biti viša od projiciranih veličina.

Naime, moguće je da će oporavak vanjskotrgovinskih

Tablica 1. Svodna tablica projiciranih veličina

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Nacionalni računi (realne stope promjene, %)							
BDP	4,9	5,1	2,2	-6,0	-1,2	1,0	2,2
Osobna potrošnja	3,2	6,3	0,8	-8,5	-0,9	0,6	2,5
Državna potrošnja	4,5	5,6	1,9	0,2	-0,8	-1,0	-0,8
Bruto investicije u fiksni kapital	11,1	7,1	8,2	-11,8	-11,3	2,4	5,8
Izvoz robe i usluga	5,8	3,7	2,2	-17,3	6,0	3,0	3,9
Uvoz robe i usluga	8,3	6,2	3,3	-20,4	-1,3	3,6	5,0
Tržište rada							
Broj zaposlenih (prosječna stopa promjene, %)	3,3	3,3	2,5	-3,6	-4,4	-1,8	0,7
Stopa nezaposlenosti (administrativna)	16,6	14,8	13,2	14,9	17,4	18,3	18,1
Stopa nezaposlenosti (anketna)	11,8	9,6	8,4	9,1	11,8	12,7	12,7
Cijene							
Indeks potrošačkih cijena (prosječna stopa promjene, %)	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1	2,8	2,8
Javne financije (% BDP-a)							
Ukupni fiskalni saldo opće države	-3,4	-3,0	-2,1	-4,5	-5,3	-5,8	-4,4
Javni dug ^a	35,4	32,9	29,2	35,1	41,2	44,1	46,0
Vanjski sektor							
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-6,9	-7,2	-8,8	-5,2	-1,1	-1,9	-2,5
Roba	-21,0	-21,7	-22,6	-16,2	-12,9	-14,1	-14,8
Usluge	14,3	14,7	14,8	12,6	12,8	13,5	13,5
Dohodak	-3,0	-2,5	-3,3	-3,9	-3,3	-3,6	-3,5
Tekući transferi	2,8	2,4	2,2	2,3	2,4	2,3	2,2
Bruto inozemni dug (% BDP-a)	74,8	77,7	85,0	99,1	101,1	100,5	100,5
Monetarna kretanja (stope promjene, %)							
Ukupna likvidna sredstva – M4	18,0	18,3	4,3	-0,9	4,4	6,3	7,2
Ukupna likvidna sredstva – M4 ^b	18,8	19,0	3,9	-0,6	3,2	6,3	7,0
Plasmani banaka privatnom sektoru	22,9	15,0	10,5	-0,6	6,9	6,0	6,5
Plasmani banaka privatnom sektoru ^b	24,1	15,9	8,5	-0,3	3,6	6,5	6,9

^a Podaci za 2011. i 2012. ne uključuju preuzimanje dugova brodogradilišta u javnom vlasništvu. Njihovim uključivanjem javni bi dug narastao za oko 3% BDP-a.

^b Isključujući utjecaj tečajnih promjena

Napomena: Ocjene za 2011. i projekcije za 2012. izvedene su na osnovi podataka dostupnih do 20. svibnja 2011.

Izvori: DZS; MF; HNB

Iako se globalne projekcije gospodarskog rasta nisu bitno promijenile, projekcija gospodarskog rasta u Hrvatskoj zamjetno je smanjena, dok je projekcija inflacije povećana.

partnera prouzročiti nešto veći izvoz robe od projiciranog. Na viši izvoz usluga povoljno bi mogla djelovati nestabilna politička situacija u Sjevernoj Africi. S druge strane, nepovoljan rizik projekcije jest da oporavak poslovnog i potrošačkog optimizma te spremnost banaka na snažnije kreditiranje privatnog sektora budu slabiji od očekivanog. Naime, upravo su to glavne determinante porasta kredita privatnom sektoru, a koji će pak u znatnoj mjeri odrediti brzinu oporavka osobne potrošnje te u nešto manjoj mjeri i investicija u fiksni kapital.

Kad je riječ o inflaciji, ona bi mogla biti niža od projicirane ako oporavak domaće potražnje bude slabiji. Rizik više inflacije mogao bi se pak ostvariti u uvjetima izrazitijeg poskupljenja hrane i energije bude li globalni oporavak izraženiji od očekivanog te dođe li do intenziviranja geopolitičkih napetosti u zemljama izvoznicama nafte. U 2012. godini ti rizici uključuju i mogućnost većeg porasta administrativno određenih cijena od predviđenog te mogućnost da se nulta stopa PDV-a na neke proizvode zamijeni nižom stopom PDV-a.

Prethodnom projekcijom za 2011. bio je prognozirani rast BDP-a od 1,4%, dok je u ovoj projekciji rast snižen na 1,0%. To je uglavnom rezultat zamjetne korekcije očekivane stope rasta osobne potrošnje, koja je smanjena zbog nepovoljnih kretanja na tržištu rada, i dalje niskog potrošačkog optimizma te

Osnovni su uzrok sporijeg oporavka hrvatskoga gospodarstva njegove dugoročne strukturne slabosti.

suzdržavanja stanovništva od novog zaduživanja. Povećanje projekcije inflacije isključivo je vezano uz egzogene inozemne činitelje, dok domaći činitelji i nadalje djeluju suprotno na inflaciju.

Kriza je naglasila strukturne probleme hrvatskoga gospodarstva. Analiza potencijalnog rasta i prevladavajući konsenzus analitičara upućuju na to da dosezanje pretkriznih stopa rasta BDP-a tijekom sljedećih nekoliko godina neće biti moguće, a rast će biti vrlo spor ako se ne provedu duboke strukturne reforme. Fiskalni kapaciteti za pokretanje gospodarske aktivnosti oživljavanjem novog ciklusa javnih investicija ne postoje, a osim toga oni bi ponovno usmjeravali resurse u sektore koji slabo pridonose vanjskoj razmjeni. Smanjenje javnog sektora nužan je uvjet za uspješan razvoj gospodarstva u idućim godinama, a fiskalna konsolidacija na razini opće države ključna je za smanjenje vanjskih makroekonomskih rizika i za poboljšanje uvjeta financiranja cijeloga gospodarstva. Potrebno je stoga revitalizirati i produbiti reforme iz Programa gospodarskog oporavka, uključujući i one koje se odnose na funkcioniranje javne uprave, upravljanje državnom imovinom, reformu pravosuđa, sustav socijalnog osiguranja, kao i one u području radnog zakonodavstva od kojih se brzo odustalo. Time bi se poboljšala poslovna klima i smanjila uključenost široko definirane države u gospodarstvo.

2. Kretanja u okružju

U 2011. godini očekuje se djelomično usporavanje rasta globalnoga gospodarstva, uglavnom određeno malo nižim stopama rasta tržišta u nastajanju i zemalja u razvoju, ali gospodarski će rast i nadalje ostati snažan, a zadržavanje dostignute dinamike predviđa se i u 2012. godini. Usporedbom aktualnih projekcija većine međunarodnih institucija i tržišnih sudionika u odnosu na projekcije s kraja 2010. primjećuje se malo povećanje očekivane stope rasta u 2011., ponajviše zahvaljujući intenziviranju globalne gospodarske aktivnosti u drugom polugodištu 2010. i poticajnim fiskalnim mjerama dogovorenima u SAD-u krajem 2010., za koje se očekuje da će pozitivno utjecati na gospodarsku aktivnost u 2011. godini. Istodobno, čini se kako su nešto porasli rizici koji upućuju na mogućnost rasta slabijeg od očekivanog, pri čemu se ističu povećana geopolitička nestabilnost u sjevernoj Africi i na Bliskom istoku, ponovno jačanje zabrinutosti oko održivosti fiskalnih manjkova u perifernim članicama eurozone, pritisci na rast cijena sirovina i energije te neizvjesnost oko razmjera gospodarskih posljedica prirodne katastrofe koja je pogodila Japan i njezinih neizravnih učinaka.

Nakon što je tijekom druge polovine prethodne godine gospodarski rast u eurozoni zaostajao za onim u drugim razvijenim gospodarstvima, u prvom tromjesečju 2011. došlo je do njegova naglašenog dinamiziranja. Pritom je rast na razini cijele monetarne unije i nadalje bio potaknut povoljnim kretanjima u najvećem gospodarstvu, njemačkom, na koje i nadalje vrlo povoljno utječu snažna globalna aktivnost i rastuća potražnja za izvozom. Visokofrekventni pokazatelji gospodarske aktivnosti u prvom tromjesečju upućuju na mali pozitivan tromjesečni doprinos osobne potrošnje rastu realnog BDP-a te istodobno malo izrazitije intenziviranje investicijske aktivnosti, a provedena istraživanja Europske komisije povezana s investicijskim planovima poduzeća upućuju na to da se i u nastavku godine mogu očekivati povoljna kretanja investicijske potražnje. Prema ESB-u procjene gospodarskog rasta u sljedećem razdoblju podjednako su, čini se, izložene rizicima snažnijega i slabijega ostvarenja. Među pozitivnim rizicima mogu se istaknuti izrazitiji porast obujma svjetske trgovine, ali i dodatni impuls domaćoj gospodarskoj

aktivnosti određen snažnim poslovnim optimizmom u eurozoni. Kao negativne rizike valja izdvojiti rastuće tenzije na financijskim tržištima izazvane ponovnim porastom zabrinutosti oko uspješnosti procesa fiskalnog konsolidiranja u perifernim članicama eurozone.

U SAD-u u prvom tromjesečju 2011. realni je rast iznosio samo 0,4% u odnosu na razdoblje od listopada do prosinca 2010., kada je ostvarena stopa bila dvostruko viša. Ovo usporavanje oporavka odražavalo je manji rast izdataka za osobnu potrošnju, smanjenje nerezidencijalnih građevinskih investicija te smanjenje državne potrošnje u razdoblju od siječnja do ožujka. Osim toga, povećanje uvoza i manji rast izvoza odredili su negativan doprinos neto inozemne potražnje u istom razdoblju. S druge strane, kod statističke kategorije promjene zaliha ostvaren je naglašen pozitivan doprinos. Prema projekcijama MMF-a u 2011. i 2012. očekuju se umjerene stope rasta oko 2,8%, slično ostvarenju u 2010., podržane ekspanzivnom monetarnom politikom, pri čemu bi postupno jačanje privatne potrošnje trebalo ublažiti posljedice isteka stimulativnih mjera fiskalne politike. MMF također ocjenjuje da su rizici ostvarenja slabijih od trenutačnih očekivanja malo više izraženi te uključuju negativan utjecaj moguće nove nestabilnosti na financijskim tržištima povezano sa situacijom u eurozoni te eventualni nastavak rasta cijena sirovina i energije na svjetskim tržištima, dok se među unutarnjim rizicima izdvajaju snažniji pad cijena nekretnina, koji će negativno utjecati na imovinu kućanstava, te snažna potreba za fiskalnim restrukturiranjem.

Kinesko je gospodarstvo u prvom tromjesečju 2011. nastavilo snažno rasti podržano domaćom potražnjom, i to poglavito povoljnim kretanjima investicijske aktivnosti, posebice kada je riječ o nekretninama. Stopa rasta realnog prometa u malo-prodaji početkom 2011. primjetljivo se usporila zbog negativnog utjecaja rastuće inflacije na kupovnu moć i pouzdanje potrošača, kao i isteka nekoliko prethodno uvedenih poticajnih mjera. Relativno snažna domaća potražnja odrazila se i na stope rasta ukupnog uvoza, koje su bile visoke, a i godišnja stopa inflacije u

ožujku je znatno porasla, čemu su pridonijele ponajprije sve više cijene prehrambenih proizvoda. Ipak, zbog otpuštanja dijela robnih zaliha i drugih mjera kineske vlade (izuzeće plaćanja cestarina za transport povrća, subvencije poljoprivrednicima i sl.) u sljedećem se razdoblju očekuje popuštanje inflatornih pritisaka.

Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri

U Italiji je realni BDP u prvom tromjesečju 2011. ponovo stagnirao u odnosu na prethodno tromjesečje. Uzevši u obzir da je ovo već drugo takvo tromjesečje, očito je da je izlazak talijanskoga gospodarstva iz krize izrazito spor. Izostanak znatnijeg oporavka djelomično se može objasniti nepovoljnom geografskom strukturom talijanskog izvoza, odnosno činjenicom da se manji dio potražnje za talijanskim dobrima i uslugama ostvaruje na brzorastućim tržištima u nastajanju. Tako se u tekućoj i sljedećoj godini ne očekuje gospodarski rast veći od onoga u 2010. godini (1,3%).

Gospodarstvo Njemačke ostvarenim je rastom nadmašilo očekivanja i u prvom tromjesečju tekuće godine, pri čemu valja istaknuti da tromjesečna stopa rasta od 2,1% djelomice odražava

bazne učinke. I u sljedećem se razdoblju očekuje snažan rast, čemu će pridonositi povoljna situacija na tržištu rada te stabilno domaće makroekonomsko okružje. Kao posljedica rastuće domaće potražnje u projekcijskom se razdoblju očekuje i smanjenje viška na tekućem računu platne bilance.

U Austriji, pod utjecajem snažnog rasta njemačkoga gospodarstva i povoljne situacije na tržištu rada, realni BDP u prvom tromjesečju porastao je za 1% u odnosu na prethodno tromjesečje. U idućem razdoblju očekuje se da će gospodarski rast i nadalje snažno podržavati inozemna potražnja, ali i dinamiziranje investicijske aktivnosti. Istodobno će rast osobne potrošnje biti ugrožen mogućim jačanjem inflatornih pritisaka te provedbom mjera fiskalne konsolidacije, za koje se očekuje da će umanjiti raspoloživi dohodak stanovništva.

Gospodarstvo Slovenije i na početku 2011. karakterizira blagi oporavak gospodarske aktivnosti, podržan u najvećoj mjeri rastom inozemne potražnje. U skladu s tim u prvom su tromjesečju ostvarena relativno povoljna kretanja industrijske proizvodnje. Istodobno, pokazatelji realnog prometa u trgovini upućuju na to da je osobna potrošnja još potisnuta, uglavnom pod utjecajem i

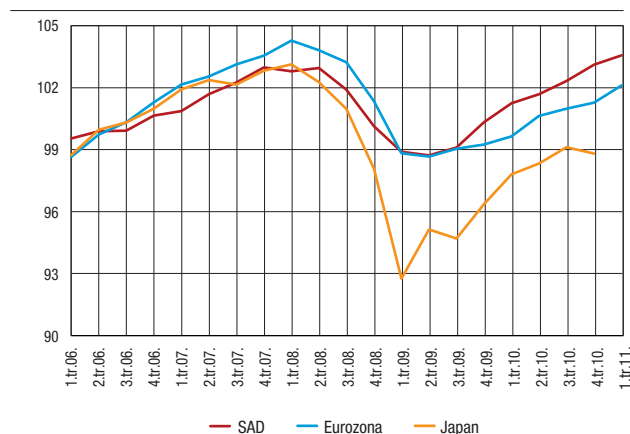
Tablica 2. Kretanja u svjetskom gospodarstvu i okružju

	2009.	2010.	2011.		2012.
			Aktualna projekcija	Δ Prethodna projekcija	
BDP, realne stope promjene (%)					
Svijet	-0,5	5,0	4,4	0,2	4,5
Eurozona	-4,1	1,7	1,6	0,1	1,8
SAD	-2,6	2,8	2,8	0,5	2,9
Zemlje u razvoju i zemlje s tržištima u nastajanju	2,7	7,3	6,5	0,1	6,5
Srednja i Istočna Europa	-3,6	4,2	3,7	0,6	4,0
Kina	9,2	10,3	9,6	0,0	9,5
Glavni vanjskotrgovinski partneri RH	-4,7	1,7	2,0	0,0	2,6
Italija	-5,2	1,3	1,1	0,1	1,3
Njemačka	-4,7	3,5	2,5	0,5	2,1
Slovenija	-8,1	1,2	2,0	-0,4	2,4
Austrija	-3,9	2,0	2,4	0,8	2,3
Bosna i Hercegovina	-3,1	0,8	2,2	-0,8	4,0
Srbija	-3,1	1,8	3,0	0,0	5,0
Cijene					
HICP u eurozoni (godišnja stopa promjene)	0,3	1,6	2,5	1,0	1,9
Cijene nafte (USD/barel)	62	79	113,6	23,6	115
Cijene nafte (godišnja stopa promjene)	-36,4	27,9	43,8	29,9	1,5
Cijene sirovina bez energije (godišnja stopa promjene)	-15,8	26,3	25,1	27,1	-4,3
LIBOR 3M EUR (na kraju godine)	0,72	1,01	2,00	0,4	2,55 ^a
Tečaj USD/EUR	1,39	1,32	1,42	0,06	1,40
Tečaj CHF/EUR	1,51	1,38	1,30	-0,04	1,35

^a Podatak se odnosi na 3. tromjesečje 2012.

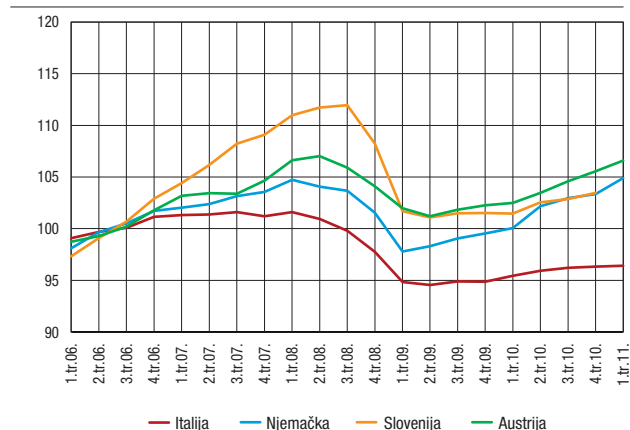
Izvori: MMF; Consensus Forecasts; Bloomberg

Slika 1. Bruto domaći proizvod
desezonirani podaci, stalne cijene, 2006. = 100

Napomena: Podaci za eurozonu odnose se na EA17.
Izvor: Eurostat

Slika 2. Bruto domaći proizvod
desezonirani podaci, stalne cijene, 2006. = 100

Izvor: Eurostat

nadalje nepovoljne situacije na tržištu rada, dok su poteškoće u bankarskom sektoru i visoka zaduženost nefinancijskih poduzeća utjecali na izostanak oporavka investicijske aktivnosti.

Rastuća potražnja za izvoznim proizvodima Bosne i Hercegovine (aluminij, ugljen, namještaj) utjecala je na visok porast industrijske proizvodnje zabilježen u prvom tromjesečju 2011. godine. Istodobno, robni je uvoz također rastao po višim stopama u odnosu na prethodnu godinu, što upućuje i na dinamiziranje domaće potražnje.

U Srbiji, nakon pada realne aktivnosti u posljednjem tromjesečju 2010. godine, u prvom je tromjesečju 2011. ostvaren rast gospodarske aktivnosti, pri čemu je godišnja stopa rasta u odnosu na isto razdoblje prethodne godine iznosila 3%, i to, čini se, poglavito zahvaljujući povoljnim kretanjima inozemne potražnje, ali i postupnom oživljavanju investicijske aktivnosti. Potrebno je istaknuti da se u 2011. očekuje znatniji pozitivan doprinos investicija rastu ukupne gospodarske aktivnosti, posebno u automobilske i naftnoj industriji, energetici te maloprodaji. Očekuje se, kao i u Bosni i Hercegovini, postupno poboljšavanje situacije na tržištu rada, što će povećavati pozitivan doprinos osobne potrošnje rastu BDP-a.

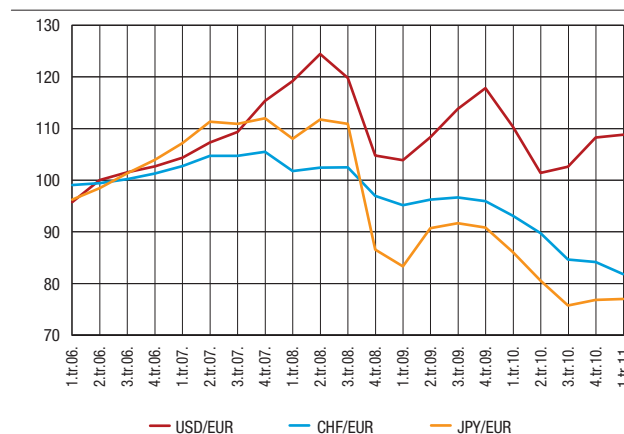
Tečajevi i cjenovna kretanja

Tijekom prvih pet mjeseci 2011. godine tečaj američkog dolara prema euru bio je pretežno izložen deprecijacijskim pritiscima. Tržišni su sudionici, naime, očekivali da će pooštrevanje monetarne politike u eurozoni započeti prije nego u SAD-u, i to zbog inflatornih pritisaka, poglavito pod utjecajem rastućih cijena hrane i energenata. U skladu s tim očekivanjima ESB je početkom travnja doista povećao ključnu kamatnu stopu. U nastavku godine očekuje se dodatno pooštrevanje monetarne politike u eurozoni. Na deprecijaciju američkog dolara utjecali su i rast zabrinutosti zbog usporavanja gospodarskog rasta i visokoga javnog duga SAD-a, kao i dobar gospodarski oporavak nekih zemalja članica eurozone. Ipak, početkom svibnja intenzivirali su se aprecijacijski pritisci na američki dolar pod utjecajem nepovoljne fiskalne situacije pojedinih članica eurozone. Unatoč tome, na razini cijele 2011. očekuje se da će američki dolar prosječno oslabjeti prema euru, najviše pod utjecajem ostvarenja u prva četiri mjeseca 2011. godine. U nastavku 2011. i tijekom 2012. godine očekuju se suprotna kretanja, odnosno njegova aprecijacija, među ostalim zbog nesigurnosti oko fiskalnih problema koje imaju neke od zemalja članica eurozone.

Što se tiče tečaja švicarskog franka prema euru, aprecijacijski pritisci, povezani s problemima perifernih članica eurozone i nesigurnostima u sjevernoj Africi i na Bliskome istoku, donekle su oslabili, ali i nadalje prevladavaju. Projekcije upućuju na to da bi i na razini cijele 2011. prosječni tečaj švicarskog franka mogao biti jači nego u prethodnoj godini, poglavito zbog izrazite aprecijacije početkom godine.

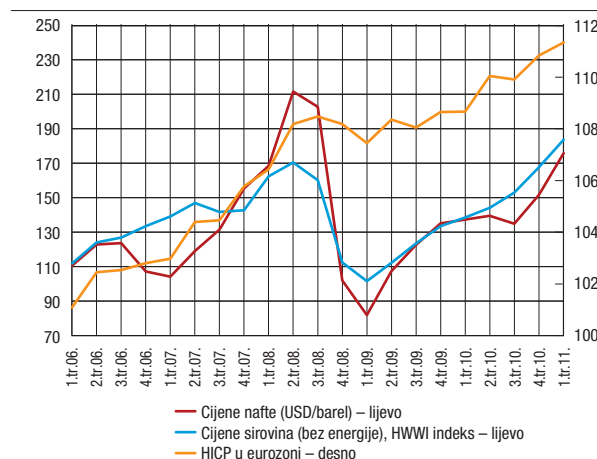
Cijene sirovina na svjetskom tržištu nastavile su rasti početkom 2011., osobito cijene energenata i hrane. Tako je u travnju HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata, u američkim dolarima) bio za 28,3% veći nego u istome razdoblju prošle godine, ponajviše pod utjecajem oporavka globalnoga gospodarstva. Među ostalim uzrocima takvog rasta valja spomenuti nepovoljne vremenske prilike, snažan rast potražnje, preusmjeravanje dijela usjeva u proizvodnju biogoriva, poskupljenje energije i protekcionističke mjere pojedinih zemalja. Osim rasta cijena prehrane, znatna je i njihova kolebljivost, koja bi se mogla nastaviti i u sljedećem razdoblju. Pritisci na rast cijena prehrambenih i drugih sirovina mogu se očekivati tijekom cijele 2011., poglavito pod utjecajem daljnjeg rasta potražnje i ograničenja na strani ponude. Ipak, s obzirom na to da su cijene sirovina već sada na vrlo visokim razinama, očekuje se postupno usporavanje njihova rasta.

Slika 3. Kretanje tečaja pojedinih valuta
2006. = 100

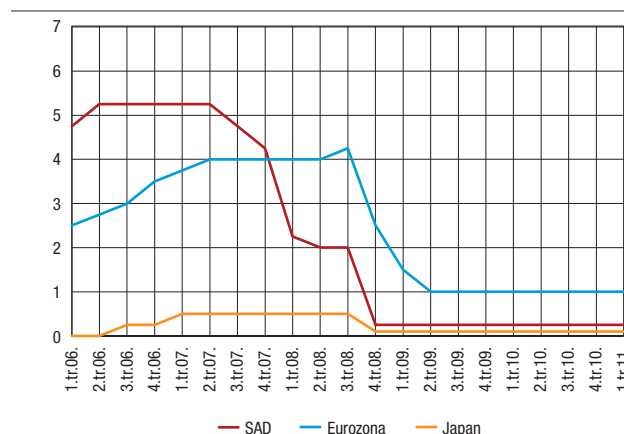
Izvor: HNB

Slika 4. Cijene
2005. = 100

Izvori: Eurostat; Bloomberg; HWWI

Slika 5. Referentne kamatne stope
kraj razdoblja

Izvor: Bloomberg

Rastu cijena sirove nafte u prva četiri mjeseca 2011. ponajviše su pridonijele geopolitičke nestabilnosti na Bliskom istoku i u sjevernoj Africi, ali i povoljna kretanja u svjetskom gospodarstvu. Početkom svibnja cijene sirove nafte znatno su pale, na što su, među ostalim, utjecale naznake da dotadašnje visoke cijene nepovoljno djeluju na potražnju i gospodarski oporavak, kao i jačanje američkog dolara. Osim toga, Međunarodna agencija za energiju ublažila je očekivanja o rastu potražnje za sirovom naftom u tekućoj godini. Uvažavajući najnovija tržišna očekivanja ugrađena u termiske ugovore, prosječna cijena barela sirove nafte u 2011. mogla bi se kretati oko 114 USD, što je za 43,8% više nego u 2010. Tijekom 2012. očekuje se samo neznatno daljnje povećavanje.

Kretanja referentnih kamatnih stopa

Nakon dugotrajnog razdoblja rekordno niskih kamatnih stopa, postupno intenziviranje inflatornih pritisaka rezultiralo je prvim povećanjem referentnih kamatnih stopa u razvijenim

gospodarstvima. Europska je središnja banka tako u travnju, nakon gotovo dvije godine, podignula ključnu kamatnu stopu u eurozoni za 0,25%, na razinu od 1,25%. Iako je ovakva odluka bila očekivana, nakon što su službene projekcije inflacije za 2011. u eurozoni povećane za više od 2%, otegotna je okolnost bio učinak takve odluke na gospodarstva perifernih članica eurozone koje se susreću s poteškoćama u otplati svojih dugova. Ipak, time se ESB pridružio središnjim bankama većine zemalja u razvoju i zemalja s tržištima u nastajanju koje već neko vrijeme podižu ključne kamatne stope kako bi obuzdale rastuće inflatorne pritiske. U travnju i svibnju tako su referentne kamatne stope povećane u svim zemljama iz tzv. skupine BRIC, odnosno u Brazilu, Rusiji, Indiji i Kini. Trenutačna tržišna očekivanja upućuju na rast očekivanih referentnih kamatnih stopa i u SAD-u krajem 2011. te njihov kontinuirani rast tijekom 2012. i u SAD-u i eurozoni. U skladu s tim kreću se i projekcije tržišnih kamatnih stopa.

3. Agregatna potražnja i ponuda

Realni BDP, sezonski prilagođen, u prvom je tromjesečju 2011. bio manji od onog u posljednjem tromjesečju prošle godine, pri čemu se u takvim kretanjima ogledaju nepovoljne promjene gotovo svih sastavnica agregatne potražnje.¹ U nastavku godine očekuje se rast gospodarske aktivnosti potaknut jačanjem inozemne te, manjim dijelom, i domaće potražnje. Nastavak oživljavanja realne aktivnosti očekuje se i tijekom 2012., no stopa rasta na razini cijele godine ostat će bitno niža od njezinih prosječnih ostvarenja prije krize.

Agregatna potražnja

Izvoz robe u nominalnom iznosu, nakon snažnog porasta krajem prošle godine, u prvom je tromjesečju 2011. osjetno smanjen. Osim nepovoljnoga baznog učinka (krajem prošle godine ostvaren je iznimno visok izvoz brodova), čini se kako je u promatranom razdoblju na kretanja domaćeg izvoza utjecalo i slabljenje inozemne potražnje. Istodobno preliminarne ocjene platne bilance upućuju i na slabljenje izvoza usluga. S obzirom na navedeno i pretpostavku o rastu izvoznih cijena, ukupan je realni izvoz u promatranom razdoblju također zamjetno smanjen u odnosu na kraj 2010. godine.

U nastavku godine na kretanje ukupnog izvoza povoljno bi mogao utjecati rast gospodarske aktivnosti na glavnim izvoznim tržištima domaćega gospodarstva te učinci nestabilne političke situacije u Tunisu i Egiptu, koja će se, naime, vjerojatno pozitivno odraziti na potražnju nerezidenata za domaćim turističkim uslugama. Međutim, projicirani rast volumena ukupnog izvoza za 2011. relativno je nizak i iznosi 3%, na što su utjecali nepovoljan bazni učinak i negativna kretanja na početku tekuće godine. Očekivani daljnji porast uvozne potražnje kod glavnih vanjskotrgovinskih partnera trebao bi rezultirati intenziviranjem rasta ukupnog izvoza tijekom 2012. godine.

Prema dostupnim mjesečnim podacima domaća se potražnja na početku 2011. nastavila smanjivati. Tako je, sudeći ponajprije prema kretanju maloprodaje te nastavku negativnih kretanja raspoloživog dohotka i procesa smanjivanja razine kreditne

zaduženosti kućanstava koji traje već dvije godine, potrošnja kućanstava na početku godine dodatno oslabjela.

Na razini cijele 2011. očekuje se tek blagi porast osobne potrošnje (0,6%). U nastavku godine trebalo bi doći do postupnog slabljenja negativnih promjena broja zaposlenih osoba i neznatnog rasta bruto plaća. Ipak, s obzirom na učinak ukidanja posebnog poreza i izmjena u sustavu poreza na dohodak, u tekućoj godini neto plaće zamjetno će porasti. Nadalje, s obzirom na to da je izgledan skori završetak pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, očekuje se postupni oporavak potrošačkog optimizma i posljedično jačanje potražnje za kreditima. Sve navedeno trebalo bi rezultirati intenziviranjem potrošnje stanovništva. S druge strane, negativan utjecaj na raspoloživi dohodak i na potrošnju kućanstava imat će realno smanjenje transfera stanovništvu te ostalih neto dohodaka.² U 2012. rast osobne potrošnje mogao bi iznositi približno 2,5%, a u njemu će se ponajprije ogledati rast realne masne neto plaće te nastavak povećanja potražnje stanovništva za kreditima, povezanog s jačanjem potrošačkog optimizma.

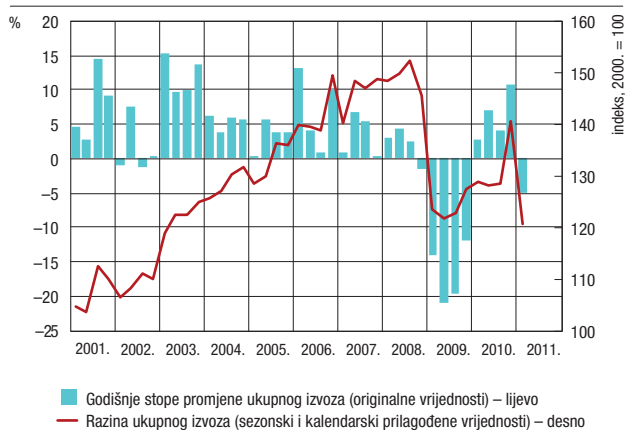
Investicije u fiksni kapital prema mjesečnim su pokazateljima u prvom tromjesečju 2011. nastavile padati. Poduzeća su, u uvjetima i nadalje niske razine potražnje te izražene neizvjesnosti glede njezina kretanja u bliskoj budućnosti, nastavila smanjivati kapitalna ulaganja. Istodobno se čini kako je neizvjesnost koja se tiče kretanja budućeg dohotka i dalje glavni razlog ustezanja stanovništva od ulaganja u nekretnine, unatoč padu cijena stanova i kamata na stambene kredite.

Na razini cijele 2011. očekuje se povećanje investicija u fiksni kapital od oko 2,4%. Takve promjene u nastavku godine trebale bi potaknuti jačanje investicija opće države i poduzeća u pretežnom državnom vlasništvu, dok će privatne investicije vjerojatno ostati potisnute. Naime, iz proračuna opće države razvidno je kako Vlada namjerava tijekom 2011. zamjetno povećati investicijsku aktivnost. Osim toga, dostupni podaci upućuju na to da će i Hrvatske autoceste, koje od 2008. nisu dio konsolidirane opće države u statistici javnih financija, na godišnjoj razini povećati ulaganja u cestovnu infrastrukturu gotovo za polovinu. Nadalje,

1 Prema prvoj procjeni DZS-a godišnja stopa promjene BDP-a u prvom tromjesečju 2011. iznosila je -0,9%. Ujedno valja naglasiti da su podaci o BDP-u za razdoblje od prvog tromjesečja 2008. do danas privremeni.

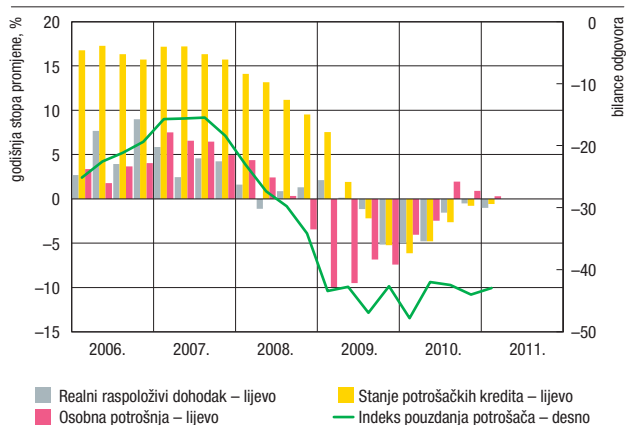
2 Pritom treba naglasiti da HNB-ova procjena raspoloživog dohotka, zbog nedostatka podataka, ne uključuje dohotke generirane u sivoj ekonomiji, dio dohodaka od rada (npr. autorske honorare) ni dio dohodaka od imovine.

Slika 6. Izvoz robe i usluga
realne vrijednosti

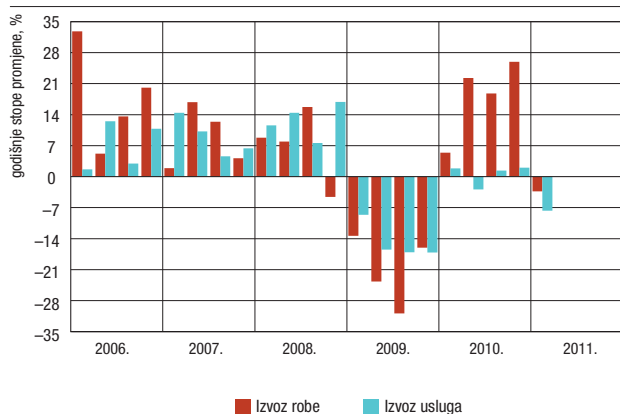
Napomena: Vrijednost za prvo tromjesečje 2011. jest ocjena HNB-a.
Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 9. Odrednice osobne potrošnje

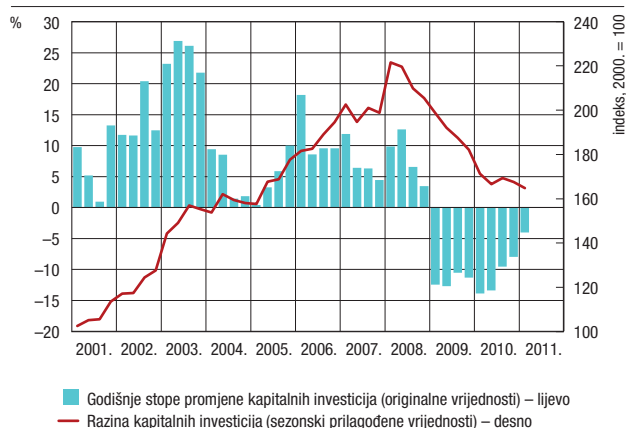
Napomena: Vrijednosti indeksa pouzdanja potrošača u mjesecu izračunate su kao tročlani pomični prosjek mjesečnih podataka.
Izvori: DZS; HNB; Ipsos Puls

Slika 7. Izvoz robe i usluga
u eurima, nominalne vrijednosti preuzete iz platne bilance

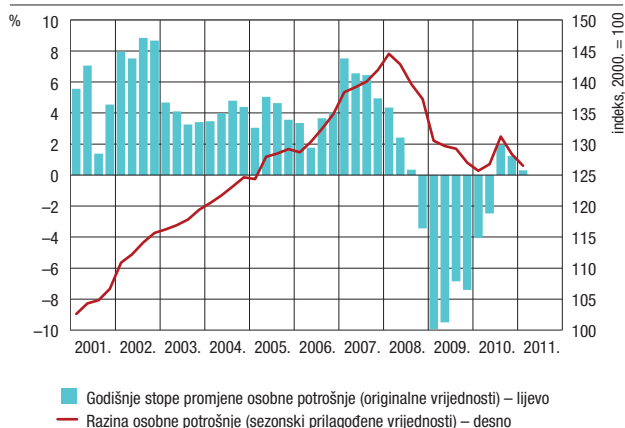
Izvor: HNB

Slika 10. Bruto investicije u fiksni kapital
realne vrijednosti

Napomena: Vrijednost za prvo tromjesečje 2011. jest ocjena HNB-a.
Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 8. Osobna potrošnja
realne vrijednosti

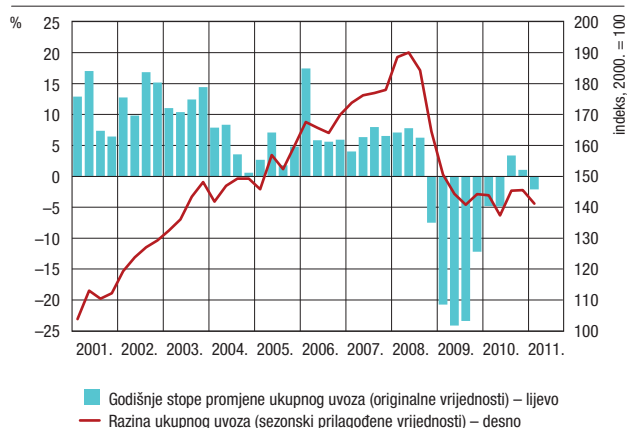

Napomena: Vrijednost za prvo tromjesečje 2011. jest ocjena HNB-a.
Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

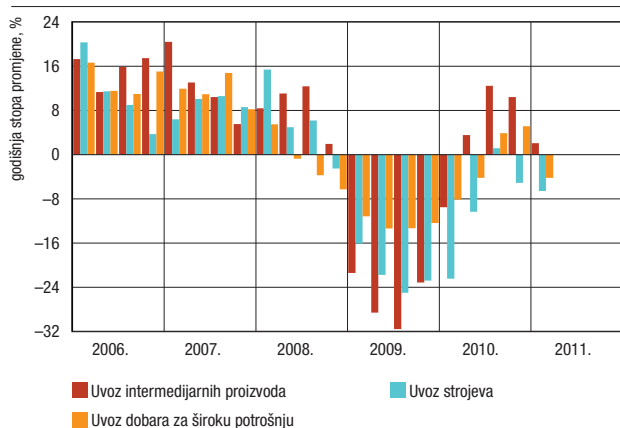
još su neka javna poduzeća (npr. Hrvatske željeznice i Hrvatska elektroprivreda) započela s realizacijom značajnih investicija, što samo potvrđuje kako bi upravo javni sektor u tekućoj godini mogao biti generator rasta kapitalnih ulaganja. Kod privatnog sektora očekuje se stagnacija ili čak blagi pad investicija, pri čemu će pozitivna kretanja vjerojatno obilježiti investicije u zamjenu strojeva i opreme zbog dotrajalosti i trošenja, dok će investicije u građevinske objekte vrlo vjerojatno dodatno blago pasti.

U 2012. godini predviđa se nastavak rasta ukupnih investicija u osnovna sredstva od 5,8%, pri čemu bi on u cijelosti trebao biti posljedica intenziviranja privatnih investicija generiranih rastom agregatne potražnje te povoljnije poslovne i opće društvene klime povezane sa skorašnjim ulaskom Hrvatske u EU. U idućoj godini očekuje se i oporavak tržišta stambenih nekretnosti. Pozitivan doprinos rastu gospodarske aktivnosti u tekućoj godini te nešto manji u 2012. godini trebao bi dati i proces obnove zaliha poduzeća.

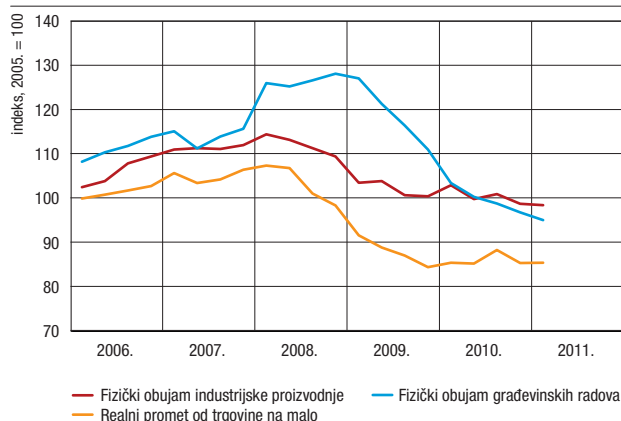
Državna potrošnja u 2011. predviđa se u realnom iznosu nižem nego u 2010. godini. To će ponajprije biti određeno smanjenjem izdataka za transfere u naravi. Istodobno, realni izdaci za zaposlene trebali bi se približno zadržati na razini iz 2010. jer se ne očekuje pad broja zaposlenih u javnim i državnim službama,

Slika 11. Uvoz robe i usluga
realne vrijednosti

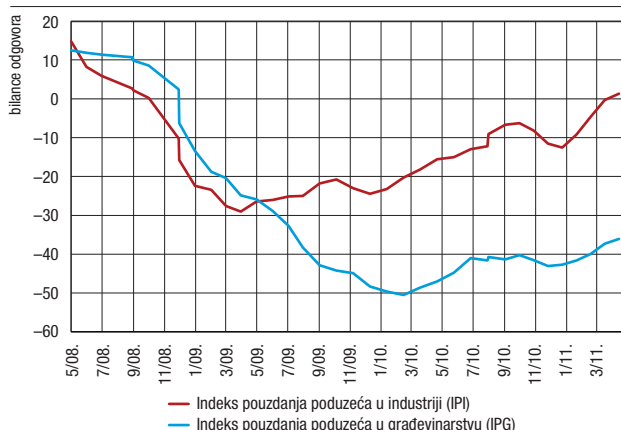
Napomena: Vrijednost za prvo tromjesečje 2011. jest ocjena HNB-a.
Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 12. Uvoz robe po kategorijama
u eurima, nominalne vrijednosti

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 13. Kratkoročni pokazatelji gospodarske aktivnosti
sezonski i kalendarski prilagođeno

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao jednostavni prosjek mjesečnih podataka.
Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

Slika 14. Pokazatelji poslovnog optimizma

Napomena: Prikazane vrijednosti su tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka.
Istraživanja poslovnog optimizma provode se od svibnja 2008.
Izvori: HNB; Ipsos Puls

dok će izdaci za korištenje dobara i usluga vjerojatno realno malo porasti. To je posljedica povećanog rasta izdataka povezanih s procesom pridruživanja EU. Tijekom 2012. očekuje se daljnje smanjivanje državne potrošnje, prije svega zbog očekivanih ušteda na izdacima za korištenje dobara i usluga.

U skladu s opisanim kretanjem domaće potražnje i ukupnog izvoza te s obzirom na nominalne mjesečne podatke o uvozu robe, ocjenjuje se da je realni uvoz robe i usluga u prvom tromjesečju vjerojatno blago smanjen u odnosu na kraj 2010. godine.

Intenziviranje agregatne potražnje u nastavku godine znatno će se odraziti na ukupan uvoz. Tome će osobito pridonijeti rast potrošnje kućanstava na trajna dobra i obnavljanje zaliha poduzeća. U skladu s tim tijekom 2011. očekuje se da bi porast volumena uvoza robe i usluga mogao iznositi 3,6%. S jačanjem domaće potražnje u 2012. se očekuje intenziviranje rasta uvoza robe i usluga.

Agregatna ponuda

Prema podacima o kretanju fizičkog obujma industrijske proizvodnje, građevinskih radova, realnog prometa od trgovine na malo i broja noćenja turista u komercijalnom smještaju realna

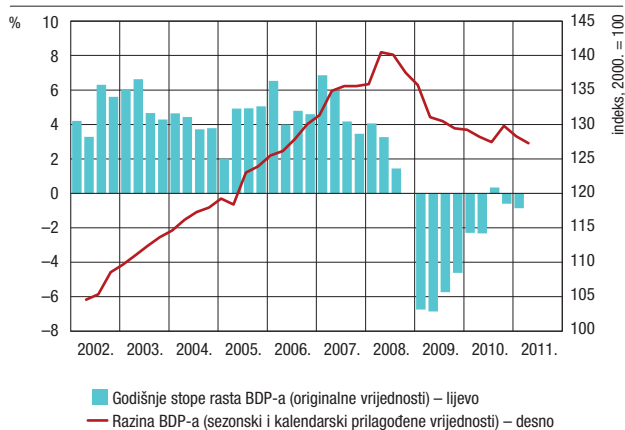
bruto dodana vrijednost u prvom tromjesečju 2011. bila je manja nego krajem 2010. godine.

Ipak, posljednje Ankete o pouzdanju poduzeća upućuju na rast poslovnog optimizma poduzeća u prerađivačkoj industriji, ali i građevinarstvu.

Građevinska je aktivnost vjerojatno dosegla dno ciklusa u prvom tromjesečju 2011. te bi u cijelom projekcijskom razdoblju mogla blago rasti, ponajprije zahvaljujući ulaganjima javnog sektora. Ako se ostvare očekivanja glede kretanja spomenutih sastavnica potražnje u nastavku godine te tijekom 2012., mogao bi biti zabilježen oporavak aktivnosti i u drugim područjima djelatnosti, a poglavito u trgovini, prijevozu, skladištenju i vezama te u ugostiteljstvu.

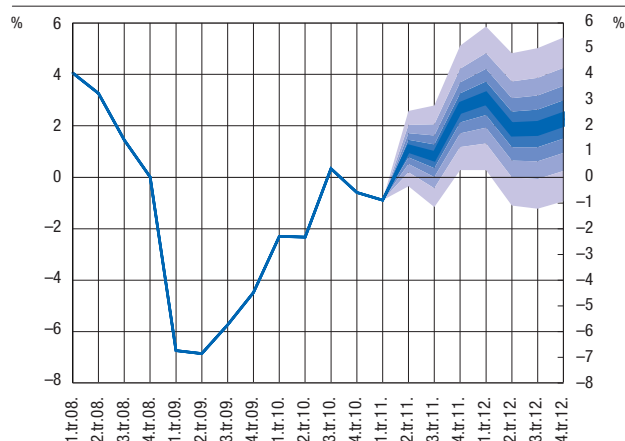
Ukupan rast BDP-a u 2011. i 2012. procjenjuje se na 1,0% i 2,2%, u skladu s projekcijama kretanja komponenata agregatne potražnje. Riječ je o središnjoj projekciji, pri čemu Slika 16. daje prikaz projekcije realnog rasta i neizvjesnosti koje ju okružuju. Pritom valja naglasiti da su mogućnosti rasta ograničene i zbog sporijeg rasta dugoročnih proizvodnih mogućnosti gospodarstva, odnosno zbog promjene trenda potencijalnog BDP-a (vidi Okvir 1. Procjena potencijalnog BDP-a u Republici Hrvatskoj).

**Slika 15. Bruto domaći proizvod
realne vrijednosti**

Izvor: DZS (prilagodba HNB-a)

**Slika 16. Projekcija dinamike realnog BDP-a
godišnje stope rasta**

Izvori: DZS; HNB

Potrebno je istaknuti da je pri izradi 90%-tnog intervala pouzdanosti primijenjena pretpostavka o simetričnosti distribucije pogrešaka projekcije. Drugim riječima, prema informacijama dostupnima pri zatvaranju ovih projekcija ugrađena je pretpostavka o jednakoj vjerojatnosti da će realizirani rast BDP-a u projekcijskom razdoblju biti niži od središnje projekcije, kao i da će biti viši.³ Na pozitivnoj bi strani ukupan izvoz mogao biti veći zbog povoljnijih gospodarskih kretanja

na glavnim izvoznim tržištima, a sličan učinak na turističke usluge može imati produženje nestabilne političke situacije u Sjevernoj Africi. S druge strane, kao negativan rizik ističe se mogućnost slabijeg oporavka poslovnog i potrošačkog optimizma te spremnost banaka na snažnije kreditiranje privatnog sektora. Projekcija također pretpostavlja da će država uspješno realizirati sva planirana zaduživanja na domaćem i inozemnom tržištu.

Okvir 1. Procjena potencijalnog BDP-a u Republici Hrvatskoj

U sadašnjoj gospodarskoj situaciji povećava se važnost pravilne procjene potencijalnog BDP-a kao podloge za donošenje ekonomsko-političkih odluka. Naime, u razdoblju od 2003. do 2008. godine hrvatsko je gospodarstvo karakterizirala razmjerno visoka stopa gospodarskog rasta, koja je ostvarena uz nisku stopu inflacije. Zbog svjetske financijske krize situacija se značajno promijenila. Pad izvoza i zastoj u priljevu kapitala rezultirali su padom potrošnje i investicija. Dok je dio pada cikličan, drugi dio odražava smanjenje rasta pa i razine potencijalnog BDP-a. Na dinamiku potencijalnog BDP-a osobito utječe slabljenje priljeva kapitala i porast njegove cijene. To je djelomično posljedica promjene globalne sklonosti riziku, ali i porasta zaduživanja države na stranim tržištima. Osim toga, kriza je vrlo vjerojatno izravno dovela i do pada razine kapitala zbog propasti pojedinih poduzeća i obustave investicijskih projekata, pogotovo u sektoru nerazmjernih dobara.

U ovom okviru predstavljaju se rezultati jedne metode procjene potencijalne stope rasta i putanje potencijalnog BDP-a u hrvatskom gospodarstvu. Za procjenu je upotrijebljena prilagođena verzija dinamičkoga makroekonomskog modela⁴ sličnog onome u Benes *et al.* (2010.)⁵ te El-Ganainy i Weber (2010.).⁶ Model je procijenjen kombinacijom multivarijantnog Kalmanova filtra i

metode regularizirane maksimalne vjerodostojnosti koja je poseban slučaj Bayesove metode procjene. Primijenjeni multivarijantni filtar obuhvaća interakcijske veze između BDP-a i potencijalnog BDP-a te inflacije, nezaposlenosti, industrijske proizvodnje i tekućeg računa platne bilance, pri čemu se simultano procjenjuju nepoznati parametri modela kao i neopažene vremenske serije (potencijalni BDP te ravnotežna razina industrijske proizvodnje, nezaposlenosti i tekućeg računa). Kao što naglašavaju Benes *et al.* (2010.) ovakav pristup sadrži "fleksibilnost koja ostavlja procijenjenom rastu prostor da varira u skladu s recentnim informacijama, dok u isto vrijeme uzima u obzir stabilnost trendova uočljivih u dužim vremenskim serijama". Treba upozoriti na to da bi bilo pogrešno tumačiti dobivene vrijednosti potencijalnog BDP-a kao maksimalne vrijednosti koje bi gospodarstvo moglo ostvariti koristeći se raspoloživim resursima na najbolji mogući način bez ograničenja. Naime, u modelu je potencijalni BDP definiran kao razina proizvodnje koju je moguće održati zauvijek, a da pritom ne dođe do stvaranja pritiska ni na rast ni na pad temeljne inflacije.

Slika 17. prikazuje središnju procjenu potencijalnog BDP-a, zajedno s intervalom pouzdanosti od dvije standardne devijacije i stvarnim (realiziranim) BDP-om za razdoblje od prvog

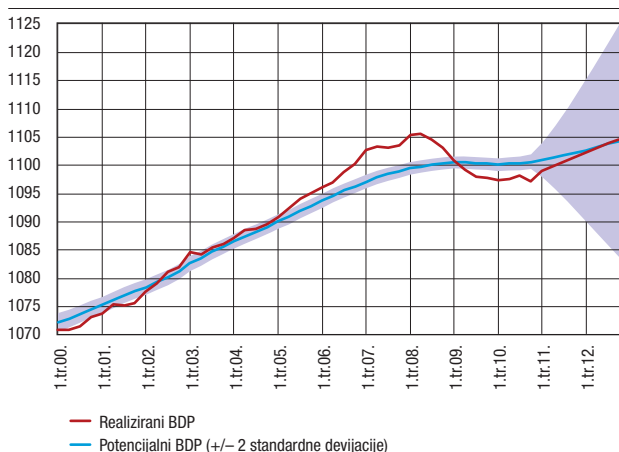
³ Donja i gornja granica spomenutog intervala određene su na temelju povijesnih varijanci pogrešaka projekcije za pojedino tromjesečje. Spomenute su varijance dodatno prilagođene pomoću faktora korekcije čija vrijednost odražava percepciju HNB-a glede promjene potencijalnih rizika u vezi s ostvarenjem središnjih projekcija.

⁴ Detaljan opis modela i metodologije dan je u Bokan, N. i Ravnik, R. (2011., u rukopisu): Procjena potencijalnog dohotka u Republici Hrvatskoj primjenom multivarijantnog filtra.

⁵ Benes, J., Clinton, K., Garcia-Saltos, R., Johnson, M., Laxton, D., Manchev, P. i Matheson, T. (2010.): *Estimating Potential Output with a Multivariate Filter*, IMF WP/10/285

⁶ El-Ganainy, A. i Weber, A. (2010.): *Estimates of the Output Gap in Armenia with Applications to Monetary and Fiscal Policy*, IMF WP/10/197

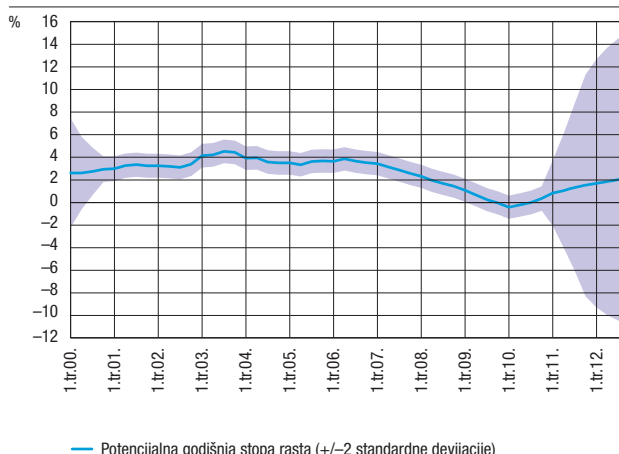
Slika 17. Potencijalni i realizirani BDP

Izvor: Izračun HNB-a

tromjesečja 2000. do četvrtog tromjesečja 2010. te prognoze prema modelu za razdoblje od prvog tromjesečja 2011. do četvrtog tromjesečja 2012. Rezultati pokazuju da stopa rasta potencijalnog proizvoda počinje opadati od sredine 2006. godine, a u četvrtom tromjesečju 2009. postaje negativna (Slika 18.). Navedeni je preokret nastupio devet mjeseci nakon prve negativne godišnje stope promjene stvarnog BDP-a. Godišnja stopa promjene potencijalnog BDP-a negativna je godinu dana i tek je u

Slika 18. Potencijalna stopa rasta BDP-a

Izvor: Izračun HNB-a

posljednjem tromjesečju 2010. ponovo zabilježena njezina blaga pozitivna vrijednost. U posljednjem tromjesečju 2010. potencijalni BDP ponovno je dosegnuo razinu iz prvog tromjesečja 2009. godine. Nadalje, na osnovi ovog modela do kraja prognoziranog razdoblja može se očekivati daljnji rast potencijalnog proizvoda. Valja napomenuti da ovakvu prognozu djelomično određuje i pretpostavka o vrijednosti rasta u dugoročnoj ravnoteži (engl. *steady-state*).

4. Tržište rada

Nepovoljna kretanja na tržištu rada nastavila su se i tijekom prvog tromjesečja, u kojem je došlo do povećanja broja nezaposlenih te smanjenja broja zaposlenih osoba u odnosu na kraj 2010. i u odnosu na isto razdoblje prošle godine. No, treba napomenuti da se intenzitet rasta nezaposlenosti i pada zaposlenosti postupno smanjuje. Kao i u prethodnim razdobljima, godišnjem smanjenju zaposlenosti tijekom prva tri mjeseca (5,4%) najviše je pridonijelo smanjenje broja zaposlenih u građevinarstvu, industriji i trgovini, dok je zaposlenost u državnim i javnim službama porasla.

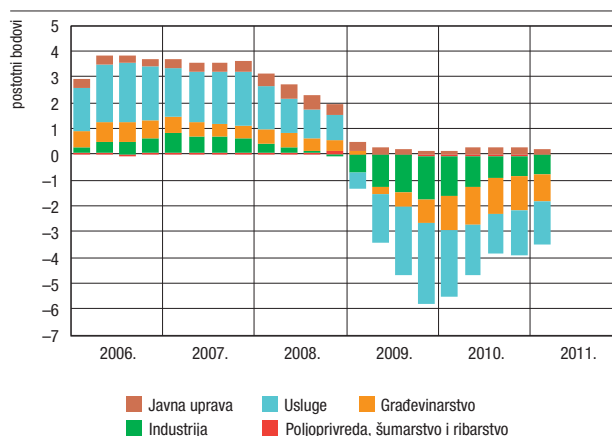
Prema podacima HZZ-a najnovija kretanja tijekom ožujka i travnja upućuju na mjesečno smanjenje broja registriranih nezaposlenih osoba. Iako je to u prvom redu posljedica pojačanoga sezonskog zapošljavanja, desezonirani podaci također pokazuju zaustavljanje trenda rasta registrirane nezaposlenosti. Pod utjecajem takvih kretanja prosječna stopa registrirane nezaposlenosti u razdoblju od siječnja do ožujka 2011. iznosila je 19,5% (u istom razdoblju prethodne godine 18,1%).

Ukupan broj registriranih osoba koje su bez posla i dalje je na razini iznad 300 tisuća, koja je dosegnuta na početku prošle godine, a kojom je hrvatsko tržište rada vraćeno na visoku razinu nezaposlenosti iz 2006. godine. Promatra li se prema udjelu u radnoj snazi, broj kratkotrajno nezaposlenih osoba (do 12 mjeseci) naglo je porastao i premašio udio dugotrajno nezaposlenih, odnosno onih koji su u statusu nezaposlenih proveli duže od 12 mjeseci. To se može objasniti činjenicom da se udio kratkotrajno nezaposlenih povećao zbog velikog priljeva onih koji su posao izgubili zato što se u gospodarskoj krizi smanjila proizvodnja. Prema dobnoj strukturi najveći udio u radnoj snazi

imaju nezaposlene žene u dobi od 30 do 54 godine. Iako je kriza utjecala na povećanje udjela svih skupina, najveću osjetljivost na krizu pokazale su mlade osobe u dobi od 15 do 24 godine, posebice osobe muškog spola.

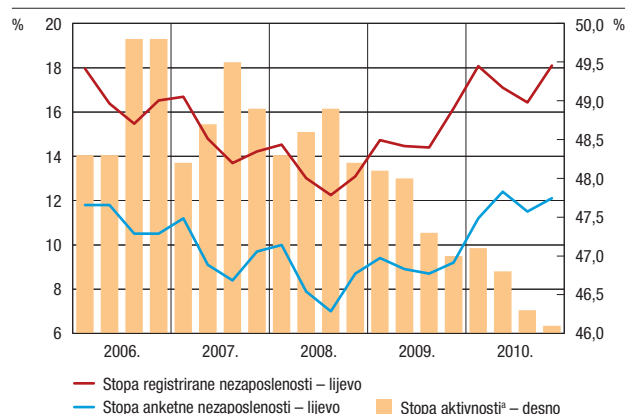
Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi stopa nezaposlenosti povećala se s 9,1% u 2009. na 11,8% u 2010., što je

Slika 19. Doprinosi rastu zaposlenosti po sektorima

Izvori: DZS; izračuni HNB-a

Slika 20. Stope nezaposlenosti i aktivnosti

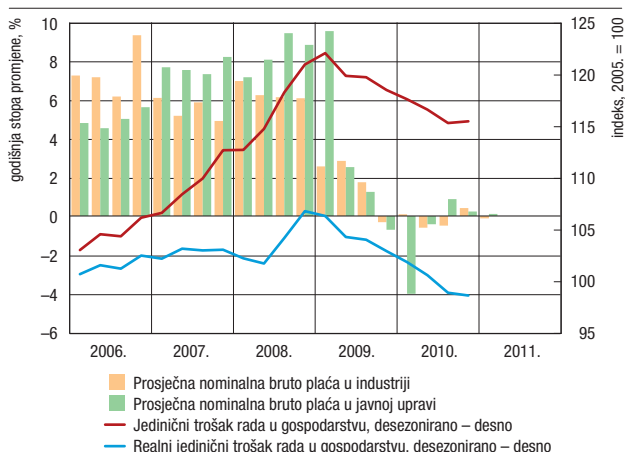
^a Aktivno stanovništvo kao udio u radno sposobnom stanovništvu (15+).
 Napomena: Od početka 2007. godine rezultati Ankete o radnoj snazi objavljuju se tromjesečno.
 Izvor: DZS

posljedica pada zaposlenosti (4%) i snažnog rasta nezaposlenosti u tom razdoblju (29%). Osim do povećanja stope anketne nezaposlenosti i smanjenja stope zaposlenosti, sve veći broj obeshrabrenih radnika koji izlaze s tržišta rada te prijevremenih umirovljenja doveo je i do opadanja stope aktivnosti. S obzirom na to da u posljednje dvije godine administrativni podaci upućuju na znatnije smanjenje zaposlenosti nego anketni podaci, može se zaključiti da je kriza ostavila manji trag na zaposlenost u neformalnom nego u formalnom sektoru.

U nastavku 2011. očekuje se da će se zaposlenost nastaviti smanjivati, no sporije, dok bi se pozitivne reakcije tržišta rada na oporavak gospodarske aktivnosti mogle početi ostvarivati tek u 2012. godini. U skladu s time visoka razina nezaposlenosti zadržat će se i tijekom cijele 2011., pri čemu bi prosječna stopa registrirane nezaposlenosti mogla dosegnuti 18,3%.

Nominalne plaće, nakon blagih negativnih godišnjih promjena koje su obilježile veći dio 2010., potkraj prethodne godine porasle su, a rast se nešto manjim intenzitetom nastavio i tijekom prva dva mjeseca ove godine (u prosjeku 0,3% u bruto odnosno 4,6% u neto izrazu). Za razliku od stagnantnog kretanja

Slika 21. Bruto plaća i jedinični trošak rada

Napomena: Podaci za 2011. odnose se na siječanj i veljaču 2011.
 Izvori: DZS; izračun HNB-a

bruto plaća, koje je primjetno još od kraja 2009., znatniji rast neto plaća posljedica je izmjena u poreznom zakonodavstvu, prije svega potpunog ukidanja posebnog poreza na plaće, mirovine i ostala primanja u studenome te također izmjena poreza na dohodak. Promatra li se po djelatnostima, privatni je sektor ostvario nešto veći godišnji rast plaća tijekom siječnja i veljače u odnosu na državne i javne službe. Pritom su najznačajniji pozitivni doprinosi dale financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, dok su se plaće u trgovini i građevinarstvu istaknule negativnim doprinosom kretanju prosječne plaće u gospodarstvu.

Za 2011. godinu predviđa se blagi rast nominalnih bruto plaća (1,3%) i, zbog ukidanja posebnog poreza, znatno izraženiji rast neto plaća. Uz spomenuti rast troškova rada i nastavak rasta proizvodnosti rada, u 2011. se očekuje nešto blaži nastavak godišnjeg pada jediničnih troškova rada nego u 2010. godini. Tijekom 2012. plaće bi trebale rasti, i to više nego godinu prije, no opet znatno manje nego što su se povećavale u razdobljima koja su prethodila krizi. Budući da se očekuje intenzivniji porast troškova rada u odnosu na rast proizvodnosti rada, jedinični bi troškovi rada mogli porasti na godišnjoj razini.

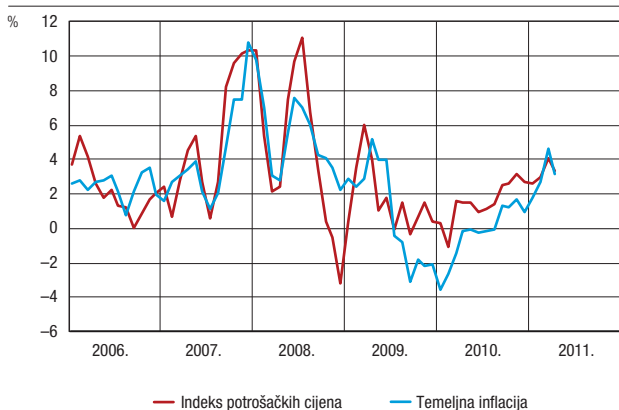
5. Inflacija

Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena nastavila se povećavati u 2011., te je dosegnula 2,4% u travnju. To je prije svega bilo rezultat znatnog povećanja cijena prehrambenih sirovina, energenata i drugih sirovina koje je na svjetskom tržištu prisutno od sredine prošle godine, a s određenim vremenskim pomakom prelilo se na domaće proizvođačke i potrošačke cijene. Inflatorni pritisci iz vanjskog okruženja ogledali su se i u izraženom godišnjem rastu implicitnog deflatora uvoza robe i usluga u četvrtom tromjesečju 2010. godine.

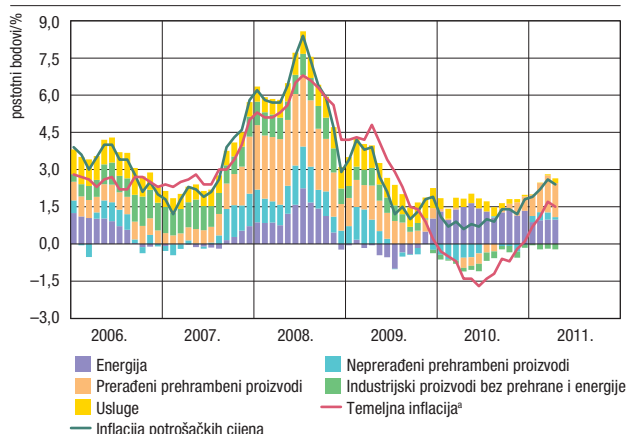
S druge strane, domaći su činitelji, ponajprije slaba osobna potrošnja i smanjenje jediničnih troškova rada, djelovali prigušujuće na inflatorna kretanja. Stoga proizvođači i trgovci nisu bili u povoljnoj poziciji da preliju povećane uvozne troškove na krajnje potrošače, što je vidljivo u segmentu proizvoda s većom cjenovnom elastičnošću. Potrošačke cijene industrijskih proizvoda bez prehrane i energije tako su tijekom prva četiri mjeseca 2011.

pale na godišnjoj razini, dok je godišnji porast cijena usluga bio niži od 1,0%.

U nastavku 2011. očekuje se daljnje blago ubrzanje inflacije potrošačkih cijena, u prvom redu zbog daljnjeg prelijevanja već ostvarenog poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu na domaće potrošače. U skladu s kretanjem cijena na terminskom tržištu u nastavku se godine očekuje postupno pad cijena sirove nafte sa sadašnjih vrlo visokih razina, dok bi određeno pojeftinjenje prehrambenih sirovina moglo uslijediti u posljednjem tromjesečju, pa bi njegovi učinci na domaće cijene prehrane mogli biti vidljivi tek u 2012. Blagi oporavak osobne potrošnje, odnosno njegov mogući utjecaj na cijene, očekuje se potkraj ove godine. U skladu s navedenim prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena mogla bi porasti s 1,1%, koliko je zabilježeno u 2010., na 2,8% u 2011. godini. Pritom se pretpostavlja da se u nastavku godine neće povećavati cijene energenata koje se reguliraju

Slika 22. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

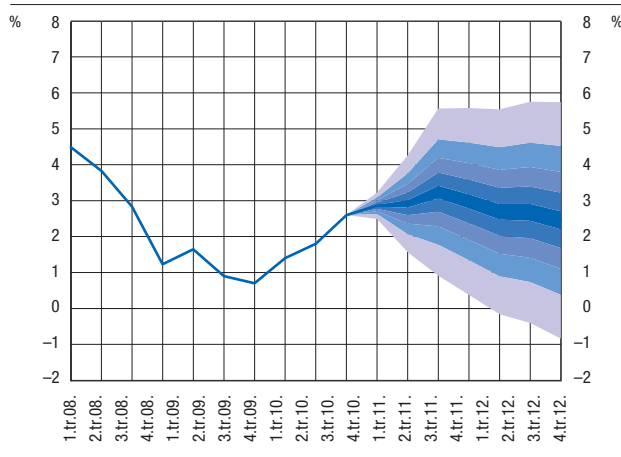
^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 23. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena
postotni bodovi

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koji su administrativno regulirane.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

administrativno (plin, električna energija i zagrijavanje stana). Kada je riječ o cijenama prehrane, valja istaknuti da bi povećanje prosječne godišnje stope promjene cijena prehrane zbog spomenutih razloga moglo biti znatno i dosegnuti razinu nešto višu od 4%⁷. Cijena proizvoda bez prehrane i energije porast će prosječno oko 1%, u skladu s očekivanjima, slabim oporavkom osobne potrošnje.

U 2012. godini očekuje se postupno usporavanje inflacije, tako da bi se njezina prosječna godišnja stopa promjene mogla zadržati na razini iz 2011., tj. na približno 2,8%. Međutim, doprinos cijena energije i prehrane ukupnoj inflaciji u 2012. trebao bi se smanjiti, a doprinos cijena bez prehrane i energije povećati. Uvozni će se inflatorni pritisci smanjiti, odražavajući povoljnija kretanja cijena sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu, no treba pritom napomenuti da će se kod potrošačkih cijena još uvijek osjećati odgođeni utjecaj prijašnjih poskupljenja sirovina. S obzirom na predviđeno ubrzanje rasta osobne potrošnje, inflatorni pritisci koji proizlaze iz kretanja domaće potražnje mogli bi se blago pojačati jer se očekuje da će, u uvjetima oživljavanja potrošnje, proizvođači i trgovci biti u povoljnijem položaju da povećaju svoje marže. Istodobno se očekuje i blago jačanje

Slika 24. Projekcija inflacije potrošačkih cijena
godišnje stope promjene

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Tablica 3. Cjenovni pokazatelji
godišnje stope promjene

	2007.	2008.	2009.	2010.	VI. 2010.	IX. 2010.	XII. 2010.	III. 2011.	IV. 2011.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente									
Ukupni indeks	2,9	6,1	2,4	1,1	0,7	1,4	1,8	2,6	2,4
Energija	0,6	7,8	-1,1	9,5	10,4	9,2	9,7	6,6	6,6
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	2,6	7,2	2,5	-2,2	-2,7	-0,6	-0,3	2,1	0,7
Prerađeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	4,0	10,5	3,8	-0,1	-1,8	0,7	2,5	6,4	5,9
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	3,1	3,0	1,5	-0,7	-1,1	-0,5	-0,4	-0,7	-0,8
Usluge	2,9	3,8	4,3	1,5	1,9	1,0	0,3	0,2	0,9
Ostali cjenovni pokazatelji									
Temeljna inflacija	3,0	5,7	2,8	-0,8	-1,7	-0,6	0,1	1,7	1,5
Indeks cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	3,4	8,3	-0,4	4,3	4,4	4,4	5,7	7,1	7,5

Izvor: DZS

⁷ Više o razlozima poskupljenja prehrambenih sirovina i proizvoda na svjetskom tržištu te njihovu prijenosu na kretanje domaćih cijena prehrane vidi u Okviru 2. Projekcija indeksa potrošačkih cijena prehrambenih proizvoda u Hrvatskoj.

domaćih pritiska s troškovne strane, zato što je projicirano određeno ubrzanje godišnje stope promjene jediničnih troškova rada u ukupnom gospodarstvu. Nadalje, nakon izbora očekuje se i povećanje administrativno reguliranih cijena, posebno cijena energije.

Simetričan oblik lepeze (Slika 24.) upućuje na zaključak da su rizici vezani uz projekciju inflacije uravnoteženi. Pritom među glavnim razlozima inflacije niže od projicirane može biti sporiji oporavak domaće potražnje. Glavni rizik koji bi mogao

prouzročiti višu inflaciju jest snažniji prijenos poskupljenja prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu na domaće cijene, kao i mogući brži rast cijena nafte i drugih sirovina bude li oporavak svjetskoga gospodarstva izraženiji od očekivanoga. Jačanje geopolitičkih napetosti također se može odraziti na cijene nafte. Brži porast cijena pod utjecajem administrativnih odluka nije vjerojatan u izbornoj godini, no može se dogoditi u 2012. U toj godini može doći i do ukidanja nulte stope PDV-a, što nije uključeno u sadašnju projekciju.⁸

Okvir 2. Projekcija indeksa potrošačkih cijena prehrambenih proizvoda u Hrvatskoj

Krajem 2010. i početkom 2011. godine svjetske cijene hrane (preciznije prehrambenih sirovina) dosegnule su najviše vrijednosti do sada (Slika 25.). Tako je vrijednost ukupnog indeksa cijene hrane koji objavljuje FAO premašila razinu zabilježenu tijekom posljednjeg razdoblja naglašenog rasta cijena hrane iz 2007. i početka 2008. godine.⁹ U odnosu na sredinu prošle godine cijene prehrambenih sirovina bile su u ožujku 2011. više za oko 37%. Glavni činitelji tog rasta bili su nepovoljni vremenski uvjeti, snažan rast potražnje, preusmjeravanje dijela usjeva u proizvodnju biogoriva i poskupljenje energije. Prema prognozama MMF-a¹⁰ očekuje se da će svjetske cijene hrane fluktuirati oko vrhunca dosegnutog u prvom tromjesečju 2011. sve do kraja 2011., nakon čega će uslijediti lagani pad do sredine 2012. te stabilizacija do kraja te godine.

S obzirom na visok udio prehrambenih proizvoda, od oko 28%, u košarici proizvoda koje troše kućanstva, kretanje njihovih cijena ima važnu ulogu pri projiciranju domaće inflacije. Naime, svjetske cijene imaju izravne i neizravne učinke na cijene domaćih prehrambenih proizvoda. Za ocjenu tih učinaka procijenjen je VAR model koji uključuje sljedeće četiri varijable: indeks svjetskih cijena hrane, indeks proizvođačkih cijena prehrambenih

proizvoda u EU (PPI EU), indeks potrošačkih cijena prehrambenih proizvoda u EU (CPI EU) i indeks potrošačkih cijena prehrambenih proizvoda (koji ne uključuje bezalkoholna pića) u Hrvatskoj. U procjeni modela primijenjene su egzogene restrikcije koje se odnose na pretpostavku o učincima prelijevanja cijena u distribucijskom lancu proizvodnje i prodaje prehrambenih proizvoda. Tako se pretpostavlja da kretanje svjetskih cijena na prehrambenih sirovina može utjecati na kretanje svih cijena prehrambenih proizvoda u distribucijskom lancu, dok promjena proizvođačkih cijena prehrambenih proizvoda u EU utječe na promjenu potrošačkih cijena prehrambenih proizvoda u EU i na promjenu domaćih potrošačkih cijena hrane. Učinci kretanja potrošačkih cijena prehrambenih proizvoda u EU prelijevaju se samo na domaće potrošačke cijene hrane, dok su obratni učinci onemogućeni egzogenim restrikcijama. Model je procijenjen na mjesečnim podacima od siječnja 1998. do ožujka 2011., pri čemu su upotrijebljene trend-ciklus komponente varijabli.

Rezultati procijenjenog VAR modela potvrđuju ispravnost pretpostavke o postojanju distribucijskog lanca. Smjerovi reakcija varijabli na pojedine šokove u skladu su s pretpostavkom o načinu prelijevanja učinaka promjene pojedinačnih cijena na

Slika 25. Svjetske cijene hrane i njihova projekcija do kraja 2012.

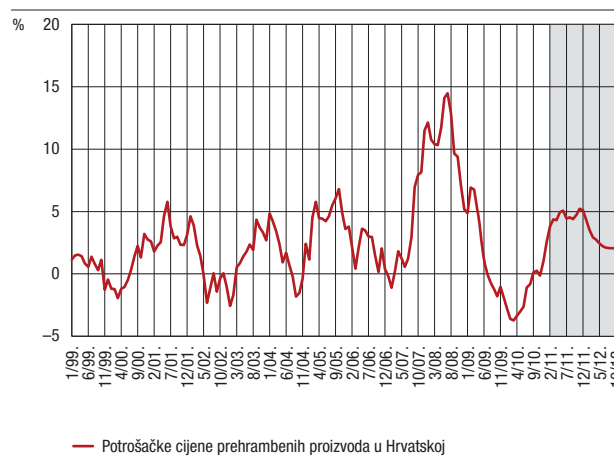
prosjek 2002. – 2004. = 100, trend-ciklus

Izvori: FAO; MMF; izračun HNB-a

Slika 26. Potrošačke cijene prehrambenih proizvoda u Hrvatskoj i njihova projekcija do kraja 2012.

godišnje stope promjene

Izvori: DZS; izračun HNB-a

- 8 Primjena nulte stope PDV-a na određene proizvode jedna je od preostalih poreznih neusklađenosti za koje je Hrvatska preuzela obvezu uklanjanja do pristupanja u članstvo EU. Udio proizvoda na koje se primjenjuje nulta stopa PDV-a u košarici za izračun indeksa potrošačkih cijena procijenjen je približno na 7,4%. Uz pretpostavku da se na proizvode na koje se trenutno primjenjuje nulta stopa PDV-a počne primjenjivati snižena stopa PDV-a od 10% i da se taj porast u potpunosti prelije na potrošače, procjenjuje se da bi učinak ove mjere na mjesečni rast ukupnog indeksa potrošačkih cijena iznosio 0,74 postotnih bodova. Ako do ukidanja nulte stope PDV-a dođe u siječnju 2012., to bi moglo rezultirati povećanjem prosječne godišnje stope inflacije na 3,6%.
- 9 Indeks svjetskih cijena hrane koji objavljuje FAO izračunat je kao ponderirani prosjek cijena pet grupa prehrambenih proizvoda: mesa, mliječnih proizvoda, žitarica i riže, ulja te šećera.
- 10 WEO, travanj 2011.

sve ostale cijene. Pritom procijenjene funkcije reakcije pokazuju da promjene svjetskih cijena hrane djeluju posredno na domaće cijene hrane, i to putem promjena cijena prehrambenih proizvoda u EU, dok je njihov izravni utjecaj malen. S druge strane, šokovi potrošačkih cijena hrane u EU utječu izravno na promjenu domaćih cijena hrane. Međutim, s obzirom na to da šok svjetskih cijena izravno utječe jedino na proizvođačke cijene hrane u EU, a šok proizvođačkih cijena hrane u EU izravno utječe samo na potrošačke cijene hrane u EU, prisutni su neizravni učinci kretanja svjetskih cijena hrane na domaće cijene.

Procijenjeno je i kašnjenje učinaka na pojedinim razinama distribucijskog lanca. Tako se pokazalo da kretanje svjetskih cijena hrane prethodi kretanju proizvođačkih cijena prehrambenih

proizvoda u EU tri mjeseca. Potrošačke cijene hrane u EU, pak, kasne za proizvođačkim cijenama u EU dva mjeseca. Konačno, prelijevanje utjecaja promjene potrošačkih cijena EU na domaće cijene istodobno je. Stoga promjene domaćih cijena prehrambenih proizvoda kasne za promjenama svjetskih cijena približno pet mjeseci.

Ovaj model, pod pretpostavkom da će svjetske cijene fluktuirati oko vrhunca dosegnutog u prvom tromjesečju 2011. do kraja 2011., nakon čega će uslijediti njihov lagani pad, upućuje na zaključak da će domaće cijene hrane na kraju 2011. porasti za oko 5% u usporedbi s razinom cijena na kraju 2010., nakon čega bi se taj rast trebao usporavati do kraja 2012., za kada je prognozirana vrijednost od oko 2%.

6. Vanjska trgovina i konkurentnost

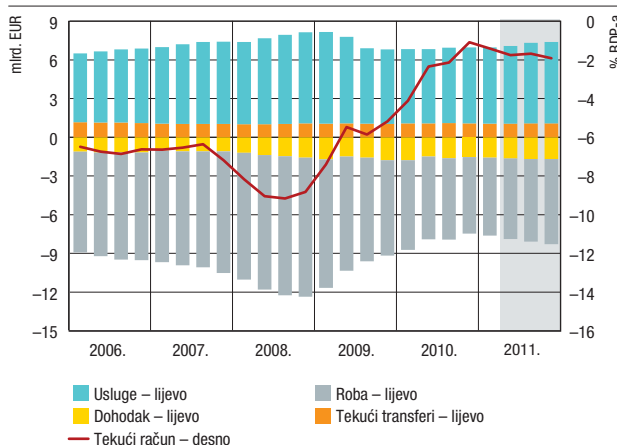
Manjak na tekućem računu platne bilance, nakon što se polovio u 2009., ponovo se snažno smanjio tijekom 2010. godine. U nominalnom iznosu tako je pao na petinu manjka iz 2009. Glavna odrednica takvih kretanja bila je kontrakcija neravnoteže u robnoj razmjeni, prije svega zbog smanjenja uvoza. Izvoz, nakon velikog pada na prijelazu iz 2008. u 2009. godinu, počeo se oporavljati još tijekom druge polovine 2009. Međutim, njegova kretanja zamjetljivo su slabija nego u usporedivim zemljama Srednje i Istočne Europe (Slika 28.). Prve naznake oporavka uvoza, premda nestabilnog, počele su se pak primjećivati tek u drugom polugodištu 2010.

Prema najnovijim raspoloživim podacima u prvom tromjesečju 2011. ocijenjeni trendovi upućuju na zaustavljanje pozitivnih kretanja i kod izvoza i kod uvoza. Na strani izvoza takav je rezultat uvelike određen izvozom brodova i slabom dinamikom izvoza naftnih proizvoda. Kretanja na strani uvoza u najvećoj mjeri odražavaju pad uvoza kapitalnih proizvoda i sirovina za industrijsku proizvodnju.

Smanjenje vanjske neravnoteže u protekle dvije godine odražavalo je djelomice ciklička kretanja u gospodarstvu, pa se zajedno s blagim gospodarskim oporavkom u 2011. može očekivati i određeno širenje neravnoteže na tekućem računu. Manjak bi tako mogao iznositi -1,9% procijenjenog BDP-a. Ključna odrednica takvog kretanja vjerojatno će biti produbljivanje manjka robne razmjene nakon dvije godine izrazite kontrakcije, a takve su naznake već vidljive u prvim mjesecima tekuće godine. Tako se očekuje da bi rast izvoza trebao biti malo sporiji nego u 2010. godini, djelomice zbog nepovoljnoga baznog učinka kod izvoza brodova, koji bi mogao biti niži od rekordne razine iz 2010. Osim stabilnog rasta potražnje zemalja partnera očekuje se da će rast izvoza ostale robe (isključujući brodove i naftu) biti samo malo sporiji nego u 2010. Hrvatski izvoz tako ni ove godine neće preći razine iz razdoblja prije krize, a skroman rast robnog izvoza očekuje se i u 2012.

Niz činitelja mogao bi ograničavati znatniji rast izvoza u nadolazećem razdoblju. Naime, promatra li se njegova dosadašnja dinamika, razlozi relativno slabog rasta hrvatskoga robnog izvoza kao i njegova očitog zaostajanja za usporedivim zemljama Srednje i Istočne Europe uglavnom proizlaze iz relativno loše specijalizacije domaćih izvoznika u proizvodima niske dodane vrijednosti. Osim toga, potražnja za tim proizvodima općenito nije bila osobito dinamična, a kako se može zaključiti iz rezultata analize kretanja udjela domaćeg izvoza na tržištu Europske unije (vidi Okvir 3. Analiza udjela robnog izvoza Hrvatske na tržištu Europske unije), domaći izvoz pokazuje i slabosti u smislu

Slika 27. Manjak na tekućem računu i njegova struktura
pomični prosjek četiriju uzastopnih tromjesečja

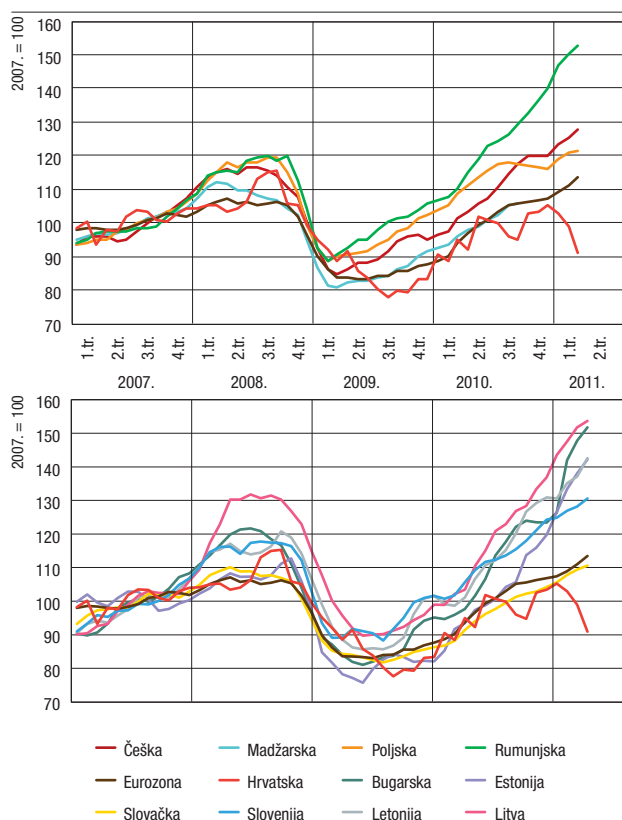
Izvor: HNB

cenovne i necenovne konkurentnosti. Svi će ti činitelji, ako ne dođe do korjenitih strukturnih promjena, nepovoljno utjecati i na dinamiku robnog izvoza u budućnosti.

Na strani uvoza važnu ulogu u 2011. imat će uvoz nafte, koji je pod velikim utjecajem izrazito kolebljivih cijena tog energenta, ali i tečaja američkog dolara u odnosu na euro, što je istodobno znatan rizik za ostvarenje projekcije. Naime, uz očekivanja da će se cijena nafte na globalnom tržištu u ovoj godini povećati za oko 40% u odnosu na 2010., negativni saldo u razmjeni nafte i naftnih proizvoda mogao bi u 2011. dosegnuti gotovo četvrtinu ukupnog manjka robne razmjene, odnosno oko 4% BDP-a. Stopa rasta uvoza druge robe također bi mogla porasti, ali bez obzira na to njegova će razina ostati za četvrtinu niža nego prije krize. Dostizanje razine ukupnog uvoza prije krize ne očekuje se ni u 2012., unatoč dodatnom blagom ubrzanju u odnosu na tekuću godinu.

U turizmu bi, nakon što su dvije godine prihodi padali, u 2011. mogao biti zabilježen rast, potaknut oporavkom potrošnje i nešto većim očekivanim brojem dolazaka turista. Na takve rezultate upućuju optimistične najave o rezervacijama za glavnu turističku sezonu, a nastavak sličnih povoljnih trendova očekuje se i u 2012. Kod ostalih stavki tekućeg računa ne očekuju se veće promjene.

Slika 28. Robni izvoz odabranih zemalja
tromjesečni pomični prosjek, sezonski prilagođeni podaci

Izvori: Eurostat; DZS (prilagodba HNB-a)

Tijekom 2010. došlo je do deprecijacije realnih efektivnih tečajeva kune, što upućuje na poboljšanje cjenovne i troškovne konkurentnosti hrvatskog izvoza. Tome je pridonijela prije svega nominalna deprecijacija kune prema košarici valuta glavnih trgovinskih partnera (Slika 29.). Na pogoršanje konkurentnosti upućuje samo indeks realnoga efektivnog tečaja uz jedinične troškove rada u industriji, što je, pak, posljedica netipične varijacije bruto dodane vrijednosti u 2009. Nasuprot tome, podaci za prvo tromjesečje 2011. pokazuju da su se realni efektivni tečajevi kune uz potrošačke i proizvođačke cijene zadržali otprilike na razinama iz posljednjeg tromjesečja 2010. godine. Naime, iako je u ovome razdoblju kuna nominalno oslabjela prema košarici valuta glavnih trgovinskih partnera, domaće potrošačke i proizvođačke cijene rastle su malo brže od inozemnih.

Usporedi li se na duži rok kretanje cjenovne konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva s kretanjem u novim članicama EU od 2006. godine, može se vidjeti da je gubitak cjenovne konkurentnosti bio veći nego u Hrvatskoj (Slika 30.). Nadalje,

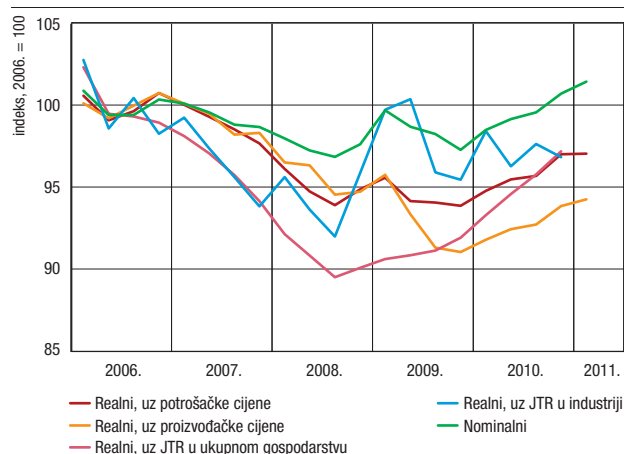
Tablica 4. Tekući račun platne bilance i njegove sastavnice
u postocima BDP-a

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Saldo tekućih transakcija	-7,2	-8,8	-5,2	-1,1	-1,9	-2,5
Roba	-21,7	-22,6	-16,2	-12,9	-14,1	-14,8
Usluge	14,7	14,8	12,6	12,8	13,5	13,5
Dohodak	-2,5	-3,3	-3,9	-3,3	-3,6	-3,5
Tekući transferi	2,4	2,2	2,3	2,4	2,3	2,2

Izvor: HNB

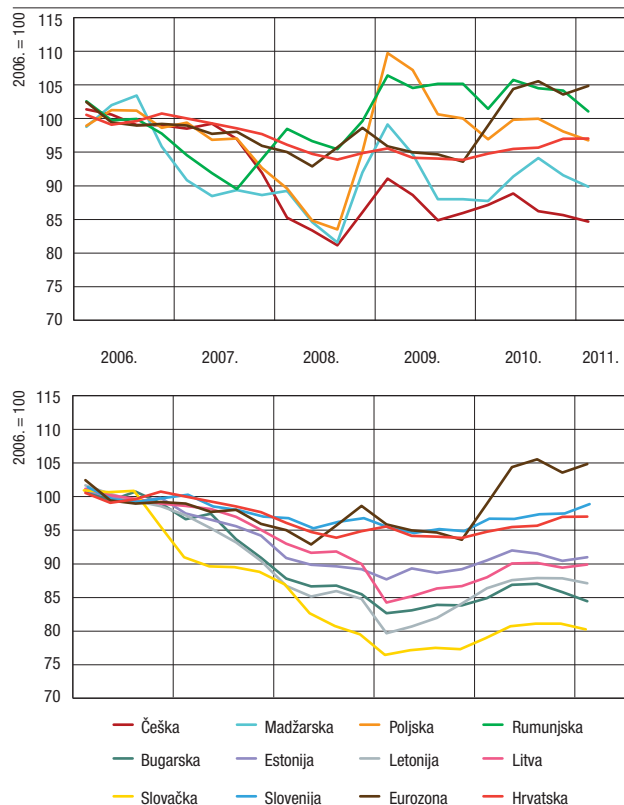
može se također primijetiti da je u zemljama koje imaju fleksibilan tečajni režim, nakon prilično snažne deprecijacije njihovih realnih efektivnih tečajeva u razdoblju od sredine 2008. do kraja prvog tromjesečja 2009., došlo do djelomičnog ublažavanja deprecijacije realnog tečaja, djelomice zbog naknadne nominalne aprecijacije, a djelomice zbog cjenovnih promjena. Međutim, realni efektivni tečajevi u tim su zemljama još uvijek slabiji u odnosu na razdoblje prije krize, posebice u Poljskoj

Slika 29. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: JTR označuje jedinični trošak rada. Pad indeksa upućuje na aprecijaciju.
Izvor: HNB

Slika 30. Realni efektivni tečaj (deflacioniran potrošačkim cijenama) u odabranim zemljama

Napomena: Pad indeksa upućuje na realnu aprecijaciju, odnosno smanjenje cjenovne konkurentnosti.
Izvor: BIS

i Rumunjskoj. U prvom tromjesečju 2011. u većini novih zemalja članica EU realni je efektivni tečaj deflaciran potrošačkim cijenama aprecirao u odnosu na prethodno tromjesečje, dok je u Hrvatskoj stagnirao. Realna efektivna deprecijacija zabilježena je samo u Sloveniji, Estoniji i Litvi, pri čemu se u tim zemljama nastavio trend blagog poboljšavanja cjenovne konkurentnosti zabilježen u prošloj godini.

Uvažavajući najnovije projekcije kretanja tečaja i potrošačkih

cijena u glavnim trgovinskim partnerima tijekom 2011. (prema publikaciji *Consensus Forecasts*), na razini cijele godine može se očekivati blaga deprecijacija prosječnoga realnoga efektivnog tečaja kune deflaciranog potrošačkim cijenama u odnosu na 2010. godinu. U 2012. također se očekuje da bi inflacija u Hrvatskoj mogla biti viša nego kod trgovinskih partnera, pa bi realni efektivni tečaj kune, ako se pretpostavi relativno stabilan nominalni tečaj, mogao aprecirati.

Okvir 3. Analiza udjela robnog izvoza Hrvatske na tržištu Europske unije

U zemljopisnoj strukturi ukupnoga hrvatskoga robnog izvoza ističe se tržište Europske unije. Ipak, u posljednjih deset godina došlo je do smanjenja njezina udjela, sa 67% u razdoblju od 1999. do 2004. na 62% u razdoblju od 2005. do 2010. godine. Istodobno je kod hrvatskog izvoza porastao udio zemalja u razvoju, uključujući susjedne zemlje.

U strukturi hrvatskog izvoza u EU-27 pritom su prevladavale tekstilna industrija, proizvodnja električnih strojeva, aparata i uređaja te proizvodnja poljoprivrednih i industrijskih strojeva, na koje se odnosilo oko 40% ukupnoga hrvatskog izvoza, pri čemu u tom razdoblju nije bilo većih promjena u njegovoj strukturi, osim što se smanjio udio tekstilne industrije. Nakon tih djelatnosti u strukturi hrvatskog izvoza u EU slijedili su hrana, piće i duhan, potom kemijski proizvodi, drvna industrija te proizvodnja prijevoznih sredstava. Glavninu hrvatskog izvoza čine proizvodi koji su resursno intenzivni ili su nedovoljno tehnološki intenzivni, a čine oko 60% ukupnog izvoza.

U zemljopisnoj strukturi hrvatskog izvoza u EU-27 ističu se četiri zemlje članice: Njemačka, Italija, Austrija i Slovenija, na koje se odnosi oko 80% ukupnog izvoza.

S druge strane, u strukturi uvoza Europske unije hrvatski robni izvoz gotovo je zanemariv; iznosi samo oko 0,12%. U cjelokupnom promatranom razdoblju, od 1999. do 2010., nije bilo znatnijih promjena ukupnoga hrvatskoga tržišnog udjela te se on kretao između 0,11% i 0,13%. Nasuprot tome, deset novih zemalja članica EU (engl. *New Member States* 10, u nastavku teksta: NMS10)¹¹ u tome je razdoblju udvostručilo svoj tržišni udio: s 4,2% u 1999. na 8,3% u 2010. godini.

Kretanje udjela hrvatskog izvoza na tržište EU u posljednjih deset godina može se detaljnije razmotriti ako se primijeni metoda konstantnih tržišnih udjela (engl. *constant market shares*). Prema toj metodi ukupni učinak (engl. *total effect*, TE), koji objašnjava ukupnu promjenu udjela RH u strukturi uvoza EU između dva razdoblja, definira se (prema ESB, 2005.¹²) na sljedeći način:

$$TE = g - g^* = \left[\sum_i \sum_j (\theta_{ij} - \theta_{ij}^*) g_{ij}^* \right] + \left[\sum_i \sum_j \theta_{ij} (g_{ij} - g_{ij}^*) \right] \quad (1)$$

gdje je:

g postotna promjena ukupnoga hrvatskog izvoza (u eurima) u EU između dva razdoblja,

g^* postotna promjena ukupnog uvoza EU između dva razdoblja,

θ_{ij} udio proizvoda i u hrvatskom izvozu u zemlju EU j , u razdoblju $t-1$,

θ_{ij}^* udio proizvoda i u ukupnom uvozu zemlje EU j , u razdoblju $t-1$,

g_{ij} postotna promjena hrvatskog izvoza proizvoda i u zemlju EU j , u razdoblju t ,

g_{ij}^* postotna promjena ukupnog uvoza proizvoda i u zemlju EU j , u razdoblju t .

Iz navedene formule proizlazi da će ukupni učinak promjene tržišnog udjela RH u uvozu EU biti pozitivan, što znači da se tržišni udio RH povećava ako je rast hrvatskog izvoza u EU brži od rasta ukupnog uvoza EU te obrnuto.

Ukupna promjena tržišnog udjela može se raščlaniti na dva glavna dijela, a to su strukturni učinak i učinak konkurentnosti. Prvi izraz u formuli (1) označuje strukturni učinak, koji je pozitivan ako u strukturi hrvatskog izvoza brzorastući proizvodi odnosno zemljopisna tržišta sudjeluju više nego u strukturi ukupnog uvoza EU. Strukturni učinak pokazuje kakva bi bila promjena udjela hrvatskoga izvoza na tržištu EU pod pretpostavkom da se udio RH u pojedinim proizvodima i zemljopisnim tržištima nije promijenio, odnosno da je ostao jednak kao i u prethodnom razdoblju. Ovaj se učinak nadalje može podijeliti na učinak proizvodne strukture (engl. *product effect*, PE), učinak zemljopisne strukture (engl. *market effect*, ME) te miješani strukturni učinak (engl. *mixed structure effect*, MIX).

Učinak proizvodne strukture pokazuje je li hrvatski izvoz u EU usmjeren prema dinamičnim proizvodima u potražnji EU. Učinak zemljopisne strukture, pak, pokazuje je li hrvatski izvoz u EU usmjeren prema dinamičnim uvoznim tržištima EU. Miješani strukturni učinak zapravo je ostatak između ukupnoga strukturnog učinka i učinka proizvodne i zemljopisne strukture jer te dvije strukture nisu međusobno neovisne, što ujedno otežava tumačenje ovog učinka.

Drugi izraz u formuli (1) označuje učinak konkurentnosti ili učinak "čistoga" tržišnog udjela (engl. *competitiveness effect*, CE), a razlika je između stvarne promjene tržišnog udjela i prethodno protumačenoga strukturnog učinka. Izračun pojedinih učinaka promjene tržišnih udjela prema opisanoj metodologiji konstantnih tržišnih udjela zasniva se na detaljnim podacima Eurostata o strukturi vanjske trgovine sadržanima u bazi Comext.

Analiza ukupnih učinaka (TE) po pojedinim zemljama pokazuje izrazito zaostajanje Hrvatske na tržištu Europske unije u odnosu na deset novih zemalja članica EU. Dok su te zemlje tijekom proteklog desetljeća znatno poboljšale svoj relativni položaj na zajedničkom tržištu, pozitivni pomaci u slučaju Hrvatske bili su vrlo skromni. Rezultat je to činjenice da je ukupni hrvatski izvoz na tržište zemalja EU u razdoblju od 2000. do 2010. prosječno rastao 6% godišnje, dok su nove članice EU na zajedničko tržište plasirale prosječno 13% više robe svake godine, što je znatno više od prosječnoga godišnjeg rasta ukupne uvozne potražnje s tog tržišta (5%). Svoj je relativni položaj najviše poboljšala Poljska, čiji je izvoz svake godine prosječno rastao za deset postotnih bodova brže u odnosu na rast potražnje EU, zahvaljujući čemu se udio te zemlje na zajedničkom tržištu i više

11 Bez Malte i Cipra. Drugim riječima, NMS10 obuhvaća Češku, Mađarsku, Poljsku, Slovačku, Sloveniju, Bugarsku, Rumunjsku, Estoniju, Litvu i Letoniju.

12 ESB, 2005.: *Competitiveness and the export performance of the euro area*, Occasional Paper Series 30, Task force of the Monetary Policy Committee of the European System of Central Banks

Tablica 5. Ukupni učinak (TE) po zemljama u razdoblju od 2000. do 2010.

	Prosjeak 2000. – 2010.	Kumulativ				
		2000. – 2004.	2005. – 2008.	2009. – 2010.	2005. – 2010.	2000. – 2010.
Hrvatska	0,5	8,7	0,7	-4,2	-3,5	5,1
Slovenija	2,4	7,7	18,8	0,2	18,9	26,6
Estonija	3,5	31,5	0,2	7,2	7,3	38,8
Letonija	4,0	15,7	24,8	3,6	28,4	44,1
Mađarska	4,4	25,0	21,5	1,7	23,1	48,1
Litva	6,0	32,4	30,0	3,2	33,2	65,6
Bugarska	6,2	37,9	21,7	8,2	29,9	67,8
Rumunjska	7,5	57,1	2,2	22,7	24,9	82,0
Češka	8,1	38,4	44,3	6,2	50,5	88,9
Slovačka	9,2	47,4	41,1	13,0	54,1	101,5
Poljska	9,9	52,1	47,7	9,5	57,1	109,2
Baltičke zemlje	5,5	32,0	22,4	6,0	28,4	60,4
NMS5	7,6	38,0	38,6	7,0	45,6	83,5
NMS10	7,5	39,7	34,7	8,3	43,0	82,7

Napomena: NMS5 obuhvaća pet novih zemalja članica EU: Češku, Mađarsku, Poljsku, Slovačku i Sloveniju.

Izvori: Comext; izračun HNB-a

nego udvostručio u proteklih deset godina. Promatraju li se zemlje Srednje i Istočne Europe zajedno, rast udjela njihova izvoza na zajedničko tržište uglavnom je posljedica pojačanog izvoza na njemačko tržište odnosno, promatrano prema djelatnostima, tehnološki visokovrijedne proizvodnje prijevoznih sredstava (uglavnom automobilska industrija) te električnih strojeva, aparata i uređaja (računala i telekomunikacijska oprema).

Prema izračunu ukupnog učinka (TE) Hrvatska je akumulirala pozitivne učinke u prvoj polovini prošle dekade, kada je njezin izvoz u EU rastao brže od uvoza EU. Međutim, nakon 2004. uslijedilo je razdoblje relativnog usporavanja u odnosu na prosječnu potražnju, a najveći dio tržišnog udjela izgubljen je tijekom 2010., kada se hrvatski izvoz oporavljao sporije od rasta potražnje.

Blagi pozitivni ukupni učinak (TE), odnosno malo brži rast izvoza Hrvatske u EU od ukupnog uvoza EU u proteklom desetljeću (5,1) uglavnom je generiran pozitivnim učincima koji proizlaze iz zemljopisne strukture hrvatskog izvoza (ME). To se prije svega odnosi na potražnju iz Slovenije te manjim dijelom iz Austrije i Italije, dok je njemački uvoz rastao sporije od ukupnog uvoza EU. Učinci koji proizlaze iz proizvodne specijalizacije (PE) bili su gotovo neutralni (2,4), što upućuje na slabosti Hrvatske zbog specijalizacije u djelatnostima koje nisu osobito propulzivne. Učinak konkurentnosti (CE) sveukupno je negativan (-7,5). On je bio pozitivan u prvoj polovini proteklog desetljeća, ali nakon toga uslijedilo je razdoblje snažnog smanjivanja relativne konkurentnosti. To je najvidljivije u razdoblju globalne recesije te oporavka.

Tablica 6. Razdioba ukupnog učinka (TE) za Hrvatsku u razdoblju od 2000. do 2010.

	Godišnja stopa promjene		TE	Ukupni učinak (TE)				
	Hrvatska ^a	EU-27 ^b		SE	Strukturni učinak (SE)			Učinak konkurentnosti (CE)
					PE	ME	MIX	
Godišnji prosjek	5,5	5,0	0,5	1,2	0,2	0,7	0,2	-0,7
Kumulativ 2000. – 2004.	38,5	29,8	8,7	1,6	-0,5	2,2	-0,1	7,1
Kumulativ 2005. – 2008.	27,9	27,2	0,7	6,6	3,5	5,6	-2,5	-5,9
Kumulativ 2009. – 2010.	-5,8	-1,5	-4,2	4,5	-0,6	0,2	4,9	-8,7
Kumulativ 2005. – 2010.	22,1	25,6	-3,5	11,1	2,9	5,7	2,4	-14,6
Kumulativ 2000. – 2010.	60,6	55,4	5,1	12,7	2,4	8,0	2,3	-7,5

^a Stopa promjene hrvatskog izvoza u EU-27; ^b Stopa promjene ukupnog uvoza EU-27

Izvori: Comext; izračun HNB-a

7. Uvjeti financiranja i tokovi kapitala

Uvjeti financiranja

Uvjeti financiranja domaćih sektora na početku 2011. godine nastavili su se postupno poboljšavati. Na domaćem financijskom tržištu tome su ponajviše pridonijeli iznimno povoljna likvidnost, ali i smanjenje regulatornog troška banaka, što je posljedica mjera monetarne politike. Tako se nastavio pad troškova domaćeg zaduživanja sektora poduzeća, koji je već gotovo dvije godine osobito vidljiv kod kratkoročnih kamatnih stopa, a došlo je i do pada kamatnih stopa na dugoročne kredite. Kamatne stope na trezorske zapise MF-a s jednogodišnjim dospeljećem također su niske i stabilne i kreću se ispod 4% (TZ 364 HRK) odnosno 3% (TZ 364 EUR). Troškovi dugoročnog financiranja stanovništva nastavili su se umjereno smanjivati, no trend njihova smanjenja i dalje je znatno blaži nego kod kamatnih stopa za kredite poduzećima. Tome, među ostalim, pridonosi daljnje pogoršavanje kvalitete kreditnih portfelja domaćih banaka, koje sprječava snažniju korekciju domaćih aktivnih kamatnih stopa.

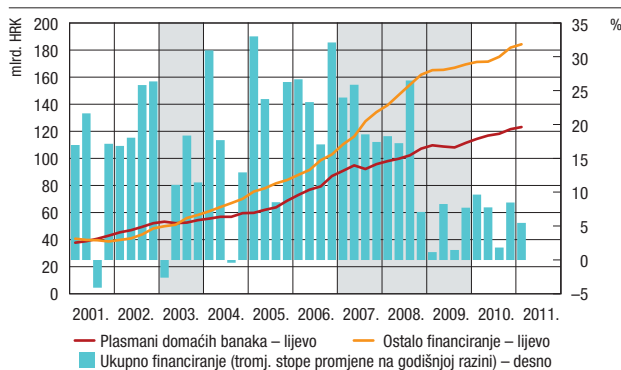
S druge strane, troškovi dugoročnoga inozemnog zaduživanja za državu, iskazani zbrojem prinosa na generičku njemačku desetogodišnju obveznicu i indeksa EMBI za Hrvatsku, u prva su se četiri mjeseca 2011. godine kretali oko razina dosegnutih sredinom 2010. Iako se za tako prikazani trošak inozemnog zaduživanja ne bilježi znatnije smanjenje u posljednjih godinu dana, on je bitno niži u odnosu na vrijeme izbijanja svjetske financijske krize, dok su se dugoročni domaći troškovi financiranja tek sada spustili na razinu iz 2008. godine. Ipak, valja naglasiti da trošak dugoročnog zaduživanja države prikazan na takav način upućuje samo na trendove u troškovima financiranja, a ne na pravu cijenu po kojoj se država zadužuje.¹³ Isto vrijedi i za poduzeća koja se zbog nesklonosti inozemnih kreditora riziku zadužuju i po višim kamatnim stopama.

U skladu s postupnim snižavanjem kamata ukupno financiranje poduzeća na početku 2011. umjereno je raslo. To se poglavito odnosi na plasmane domaćih banaka poduzećima, koji su u prvom tromjesečju 2011. bili oko 6,5% viši nego godinu dana prije, slično kao i krajem 2010. Usto, i ostali su oblici financiranja poduzeća nastavili blago rasti, i to zahvaljujući pojačanom

zaduživanju poduzeća u inozemstvu na početku tekuće godine, što se podjednako odnosi i na privatna i na javna poduzeća. Ipak, u nastavku godine poduzeća vjerojatno neće imati puno prostora za nova zaduživanja u inozemstvu, pa bi se u većoj mjeri mogla orijentirati na financiranje kod domaćih banaka. U skladu s time očekuje se da će uz blagi oporavak ukupne gospodarske aktivnosti potražnja poduzeća za kreditima dodatno ojačati, pa bi rast domaćih plasmana tom sektoru na godišnjoj razini mogao dosegnuti 10%. Takvim kretanjima trebali bi dodatno pridonijeti očekivani nastavak pada kamatnih stopa, kao i realizacija preostalog dijela kredita iz Vladina programa poticanja financiranja poduzeća preko HBOR-a (na osnovi modela A odnosno poboljšanog modela A+).

Za razliku od poduzeća, kod financiranja stanovništva još se ne bilježe znakovi oporavka. Osim nepovoljnim uvjetima

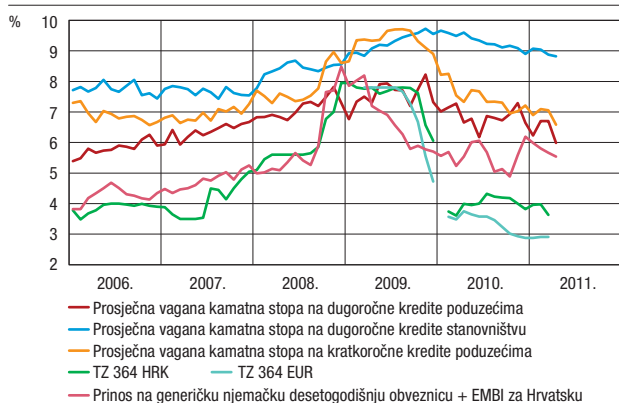
Slika 32. Financiranje poduzeća prema izvorima

Napomena: Ostalo financiranje uključuje zaduživanje poduzeća kod domaćih društava za leasing i izravno zaduživanje kod HBOR-a te zaduživanje kod inozemnih banaka i vlasnički povezanih poduzeća u inozemstvu. Osjenčana područja označuju razdoblja ograničavanja rasta plasmana obveznim upisom blagajničkih zapisa HNB-a. Stope promjene ukupnog financiranja izračunate su iz sezonski prilagođenih vrijednosti.

Izvori: HNB; Hanfa; HBOR

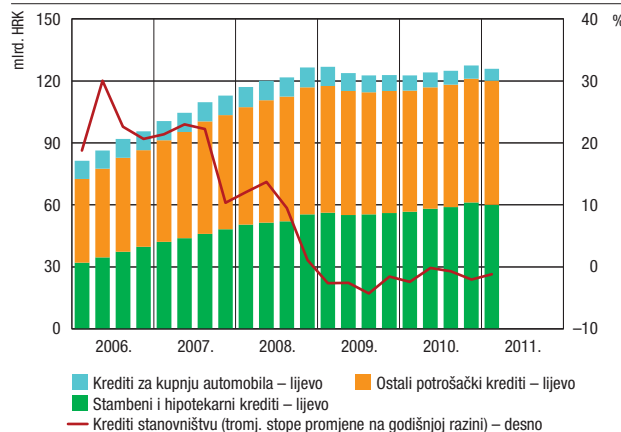
Slika 31. Dugoročne kamatne stope i EMBI^a za Hrvatsku

^a EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

Izvori: HNB; Bloomberg

Slika 33. Krediti stanovništvu i njihova struktura

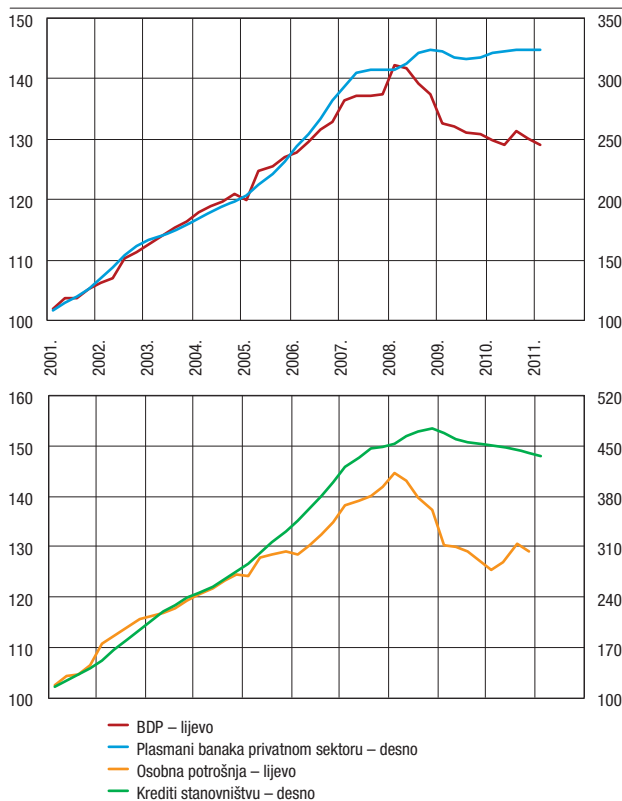

Napomena: Tromjesečne stope promjena kredita izračunate su iz vrijednosti iz kojih je isključen utjecaj tečajnih promjena.

Izvor: HNB

13 Primjerice, pri posljednjem izdavanju državnih obveznica u ožujku 2011. prinos do dospeljeća na primarnom je tržištu iznosio 6,617%, što je približno za 1 postotni bod više od prikazane vrijednosti zbroja prinosa na generičku njemačku desetogodišnju obveznicu i indeksa EMBI za Hrvatsku u tom mjesecu.

Slika 34. Veza između kreditne aktivnosti banaka i kretanja u realnom sektoru
indeks, 2000. = 100, realne sezonski prilagođene vrijednosti

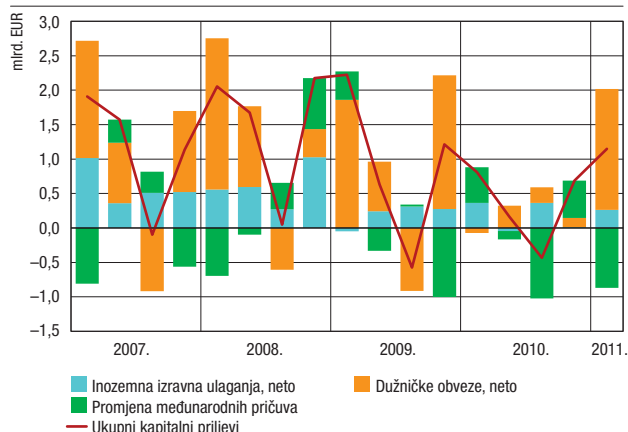
Napomena: Plasmani privatnom sektoru i kredite stanovništvu deflacirani su indeksom potrošačkih cijena.
Izvor: HNB

financiranja, izostanak oživljavanja kreditiranja stanovništva određen je i negativnim kretanjima u realnom sektoru, posebice na tržištu rada. U nastavku godine očekuje se blagi rast stambenih kredita, na koje se odnosi gotovo polovina ukupno odobrenih kredita stanovništvu, na osnovi primjene dvaju nedavno uvedenih modela Vlade RH za poticanje kupnje stanova.¹⁴ Međutim, s obzirom da planirani kapacitet ovog programa iznosi samo oko 700 mil. kuna, čak ni njegova potpuno uspješna realizacija neće moći značajnije pridonijeti oporavku rasta ukupnih kredita stanovništvu. U skladu s time na razini cijele 2011. kredite stanovništvu mogli bi blago porasti, dok bi njihov nešto značajniji oporavak mogao nastupiti tek u 2012. godini.

Rizici za ostvarenje očekivanog financiranja domaćih sektora u prvom redu uključuju moguće odgađanje ili slabiji intenzitet oporavka u realnom sektoru, što se prije svega odnosi na domaću potražnju, koja je i nadalje smanjena, te na manjak novih investicijskih projekata poduzeća. Osim toga, sa strane ponude ostvarivanje projiciranog rasta plasmana privatnom sektoru može ugroziti daljnje pogoršavanje kvalitete kreditnog portfelja banaka. Naime, nastavi li rasti udio loših kredita u ukupnim kreditima, to će stvarati pritisak na profitabilnost banaka i time smanjiti prostor za eventualni pad aktivnih kamatnih stopa. Naposljetku, eventualno otežano zaduživanje države na inozemnom tržištu u nastavku godine moglo bi pridonijeti istiskivanju privatnog sektora s domaćega kreditnog tržišta.

Povoljnije financiranje preduvjet je i za početak intenziviranja potražnje za kreditima, o čemu u velikoj mjeri ovisi i oporavak ukupne gospodarske aktivnosti. Ne bi li pridonijela

Slika 35. Inozemni tokovi kapitala

Napomena: Negativna promjena međunarodnih pričuva predstavlja njihov rast. Priljevi kapitala ne uključuju kružna izravna ulaganja.
Izvor: HNB

oživljavanju kreditiranja privatnog sektora, monetarna je politika nastavila podržavati iznimno visoku kunsku likvidnost te je oslobađanjem deviznih sredstava nastojala stvoriti uvjete u kojima bi poslovne banke poboljšale uvjete financiranja za sve domaće sektore. Na isti način djeluju i nastojanja Vlade i njezini posebni modeli financiranja (vidi Okvir 4. Modeli poticanja kreditiranja poduzeća).

Inozemni tokovi kapitala

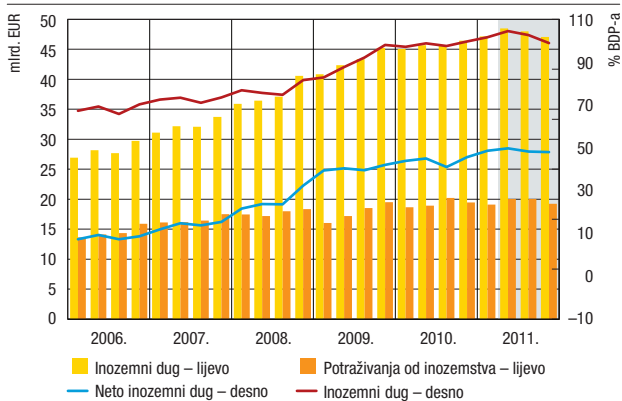
U prvom tromjesečju 2011. došlo je do oporavka priljeva kapitala iz inozemstva, posebice dužničkih ulaganja, dok su izravna vlasnička ulaganja i nadalje vrlo oskudna. Tako je na kapitalnom i financijskom računu platne bilance (isključujući operacije s međunarodnim pričuvama) tijekom prvog tromjesečja zabilježen neto priljev kapitala iz inozemstva u iznosu od 2 mlrd. EUR, što značajno nadmašuje prosječne vrijednosti ostvarene u prethodnih nekoliko tromjesečja (0,3 mlrd. EUR). Tome je najviše pridonio priljev sredstava preko banaka (1,5 mlrd. EUR), koje su povukle svoju inozemnu imovinu nakon spuštavanja stope minimalno potrebnih deviznih potraživanja. Osim toga, središnja se država neto zadužila za iznos od oko 0,4 mlrd. EUR, dok je kod ostalih domaćih sektora rast inozemnih obveza bio podjednak rastu njihove inozemne imovine.

Ostvareni iznos inozemnih izravnih ulaganja u prvom tromjesečju 2011. od samo 0,1 mlrd. EUR i dalje je znatno ispod očekivanja te odražava suzdržanost stranih ulagača i manjak interesa za pokretanje većih investicijskih projekata. Od navedenog iznosa veći dio odnosio se na zadržanu dobit iz prethodnih godina te manjim dijelom na izravna vlasnička ulaganja koja su uglavnom realizirana u trgovinskoj djelatnosti. Stanje duga prema vlasnički povezanim poduzećima, koje se također pripisuje izravnim ulaganjima, nastavilo se smanjivati i početkom 2011. godine.

U nastavku tekuće godine intenzitet kapitalnih priljeva vjerojatno neće biti tako snažan kao u prvom tromjesečju, s obzirom na to da se očekuje intenzivnije zaduživanje jedino države i javnog sektora. Budući da se ne predviđa ni značajnije poboljšanje investicijske klime, kao ni veća promjena konkurentnosti Hrvatske glede privlačenja stranih ulaganja, inozemna izravna ulaganja mogla bi se oporavljati vrlo sporo. K tome i nadalje postoje rizici vezani uz moguće povlačenje većeg dijela tekuće ili akumulirane dobiti stranih vlasnika domaćih poduzeća ili banaka.

14 Prvi se model odnosi na subvencioniranje otplate rata stambenih kredita, a drugi na državna jamstva za otplatu kamata u slučaju da kupac izgubi radno mjesto.

Slika 36. Bruto i neto inozemni dug

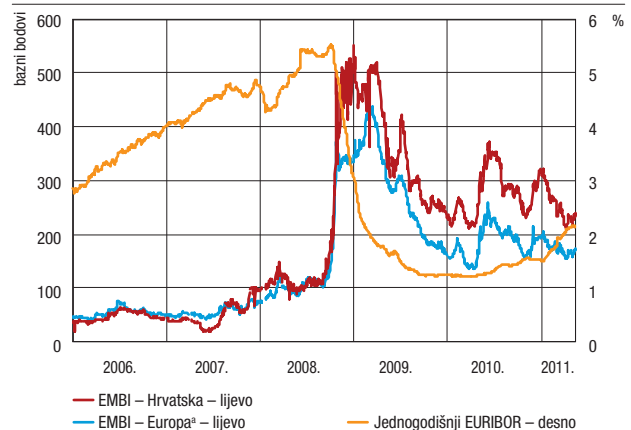

Napomena: Potraživanja od inozemstva uključuju međunarodne pričuve te inozemnu aktivnu banaka i ostalih domaćih sektora na osnovi dužničkih instrumenata. Neto inozemni dug izračunat je kao razlika između inozemnog duga i potraživanja od inozemstva. Osjenčana područja označuju projicirane vrijednosti.
Izvor: HNB

Ukupan bi inozemni dug RH na kraju 2011. mogao dosegnuti 47,1 mlrd. EUR. Očekivani relativni pokazatelji inozemne zaduženosti za 2011. godinu (inozemni dug jednak 100,5% BDP-a, odnosno 254,2% izvoza robe i usluga) Hrvatsku i nadalje izdvajaju kao visoko zaduženu zemlju, pri čemu je kreditna ocjena države na samom dnu ljestvice koja obuhvaća investicijski rang. Očekuje se da bi krajem 2012. inozemni dug mogao iznositi oko 49,4 mlrd. EUR ili 101% BDP-a, pri čemu će rastu duga najviše pridonijeti ostali domaći sektori i država.

Što se tiče troškova inozemnog zaduživanja, nakon razdoblja izrazite nesigurnosti na europskim i svjetskim financijskim tržištima tijekom 2009. i većeg dijela 2010., početkom tekuće godine uslijedilo je razdoblje stabilizacije i blagog smanjenja percepcije

Slika 37. Kretanje razlika prinosa na dug europskih tržišta u nastajanju i EURIBOR-a

^a Poljska, Mađarska, Turska, Litva, Rumunjska, Hrvatska i Bugarska
Izvor: Bloomberg

rizika ulaganja na tržišta u nastajanju, na što upućuje i postupno smanjenje pokazatelja EMBI za pojedine nove članice EU, kao i za Hrvatsku. Osim smanjenja globalne nesklonosti riziku, na smanjenje troškova zaduživanja mogla bi utjecati i nešto povoljnija makroekonomska te fiskalna kretanja (više o odrednicama troškova zaduživanja države vidi u Okviru 5. Činitelji troškova zaduživanja države). Nasuprot tome, s nastavkom oporavka gospodarske aktivnosti u eurozoni tijekom prvog tromjesečja 2011. uslijedio je i blagi porast referentnih kamatnih stopa na europskom tržištu, što bi u idućem razdoblju, ako ne dođe do znatnijeg smanjenja premija rizika, moglo povećati konačnu cijenu zaduživanja domaćih subjekata u inozemstvu i vršiti dodatni pritisak na rast manjka na tekućem računu platne bilance.

Okvir 4. Modeli poticanja kreditiranja poduzeća

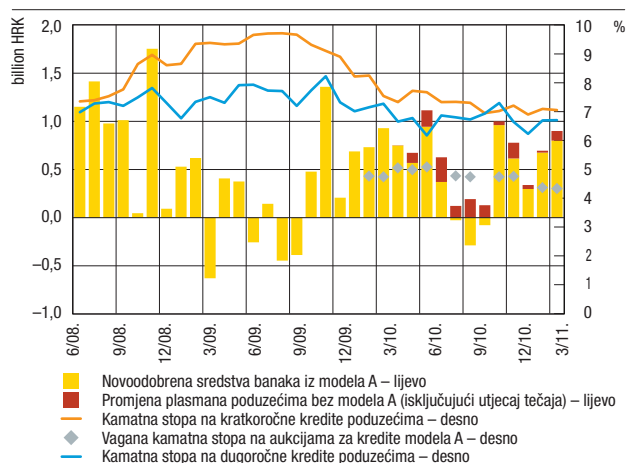
Vlada Republike Hrvatske na početku 2010. godine definirala je dva modela za financiranje poduzeća: model A i model B. Za realizaciju programa zadužen je HBOR, a njihovo provođenje oslobađanjem likvidnosti podržala je i središnja banka.

Model A bio je namijenjen financiranju obrtnoga kapitala i imao je kreditni potencijal od 5 mlrd. kuna. Ukupno je u okviru tog modela tijekom 2010. godine održano devet aukcija, na kojima je odobreno kreditnih kvota u vrijednosti od 2,8 mlrd. kuna, od čega su poduzećima dosad isplaćene približno 2,0 mlrd. kuna. Uzme li se u obzir da su se od ukupno isplaćenog iznosa 1,2 mlrd. kuna odnosile na sredstva poslovnih banaka, a da je u istom razdoblju povećanje ukupnih kredita banaka poduzećima iznosilo 7,0 mlrd. kuna, očito je kako se na model A odnosilo manje od petine ukupnog prirasta kredita odobrenih tom sektoru.

Unatoč samo djelomičnoj iskorištenosti model A imao je neke povoljne učinke na financijsku poziciju poduzeća jer je prosječna kamatna stopa iznosila 4,9%, što je bilo za gotovo dva postotna boda niže od kamatne stope na tržištu kredita, a krediti su također dugoročni. Nadalje, podaci potvrđuju da su poduzeća koja su se koristila kreditima modela A smanjila svoje ostale kreditne obveze prema bankama, a detaljnija analiza korisnika modela A pokazala je da se tim kreditima koristio velik broj malih i srednje velikih poduzeća te poduzeća koja su više izvozno orijentirana.

Model B zasnivao se na odobravanju jamstava HBOR-a u ime države, a u korist poslovnih banaka za odobrene kredite poduzećima za investicije. Njegov je ukupni financijski potencijal

Slika 38. Kamatne stope i plasmani banaka poduzećima

Izvori: HBOR; HNB

Tablica 7. Pregled aukcija modela A i A+

u milijunima kuna i postocima

Mjesec	Održana aukcija	Odobrene kvote HBOR-a	Sredstva banaka	Ukupno kreditne kvote	Ponderirana kamatna stopa	Isplaćena sredstva HBOR-a	Isplaćena sredstva banaka	Ukupno isplaćena sredstva
1	2	3	4	5 = 3 + 4	6	7	8	9 = 7 + 8
Veljača 2010.	Model A	200	300	500	4,77	–	–	–
Ožujak 2010.	Model A	200	300	500	4,74	–	–	–
Travanj 2010.	Model A	200	300	500	5,05			
	Model A ^a	10	14	24	5,10	2	3	5
Svibanj 2010.	Model A	200	300	500	4,98	68	103	171
Lipanj 2010.	Model A	27	41	68	5,09	115	172	287
Srpanj 2010.	–	–	–	–	–	171	256	427
Kolovoz 2010.	Model A	60	90	150	4,78	81	121	202
Rujan 2010.	Model A	37	55	92	4,75	128	192	320
-	–	–	–	–	–	86	129	215
Studeni 2010.	Model A	29	43	72	4,74	27	40	67
Prosinac 2010.	Model A	170	254	424	4,76	109	164	273
Ukupno 2010.		1.132	1.698	2.830	4,86	787	1.180	1.966
Siječanj 2011.	–	–	–	–	–	28	41	69
Veljača 2011.	Model A+	100	150	250	4,37	13	20	33
Ožujak 2011.	Model A+	100	150	250	4,34			
	Model A+	400	600	1.000	4,22	67	100	167
Travanj 2011.	–	–	–	–	–	45	68	113
Ukupno 2011.		600	900	1.500	4,27	153	230	383
Ukupno	Model A i A+	1.732	2.598	4.330	4,65	940	1.409	2.349

^a Jedina aukcija za kredite s rokom dospelja od jedne godine, a sve ostale aukcije odnose se na kredite s rokom dospelja od tri godine.

Izvori: HBOR; HNB

Tablica 8. Pregled aukcija modela B i B+

u milijunima kuna

Mjesec	Održana aukcija	Broj prihvaćenih ponuda	Iznos jamstava HBOR-a	Iznos kredita banaka	Postotak rizika koji preuzima HBOR	Marža banaka na 3M EURIBOR (postotni bodovi)
Travanj 2010.	Model B	4	37	106,9	37,9	5,5
Travanj 2011.	Model B+	1	22	73,3	30,0	4,9
Ukupno	Model B i B+	5	59	180,3	34,7	5,3

Izvor: HBOR

iznosio 4 mlrd. kuna, ali u razdoblju od ožujka do kraja 2010. održana je samo jedna aukcija, na kojoj je odobreno samo 36,9 milijuna kuna jamstava za ukupni iznos kredita banaka od 106,9 milijuna kuna. Slabi rezultati modela B upućuju na zaključak kako su poduzeća i poslovne banke u većoj mjeri bili usmjereni na održavanje tekuće likvidnosti i refinanciranje, a manje na nove investicijske projekte.

Kako je nedovoljna iskorištenost modela A i B uputila na određene manjkavosti, na početku 2011. godine Vlada je izmijenila modele posebnog financiranja te je od veljače odnosno od ožujka 2011. godine definirala modele A+ i B+ s namjerom da se u potpunosti realiziraju inicijalno planirana sredstva. Izmjene su išle u smjeru ublažavanja kriterija za sudjelovanje poduzeća u programima, smanjenja cijene kapitala i povećanja dopuštenog dijela sredstava kojima se može koristiti za refinanciranje. U prva

četiri mjeseca 2011. godine održane su tri aukcije HBOR-a u sklopu modela A+ te jedna u sklopu modela B+. Pritom su banke ponovo iskazale interes uglavnom za kredite po modelu A+. Odobrene kvote većinom još nisu iskorištene jer su u prva četiri mjeseca 2011. godine, ukupno gledajući, putem modela A i A+ isplaćene samo 0,2 mlrd. kuna kredita.

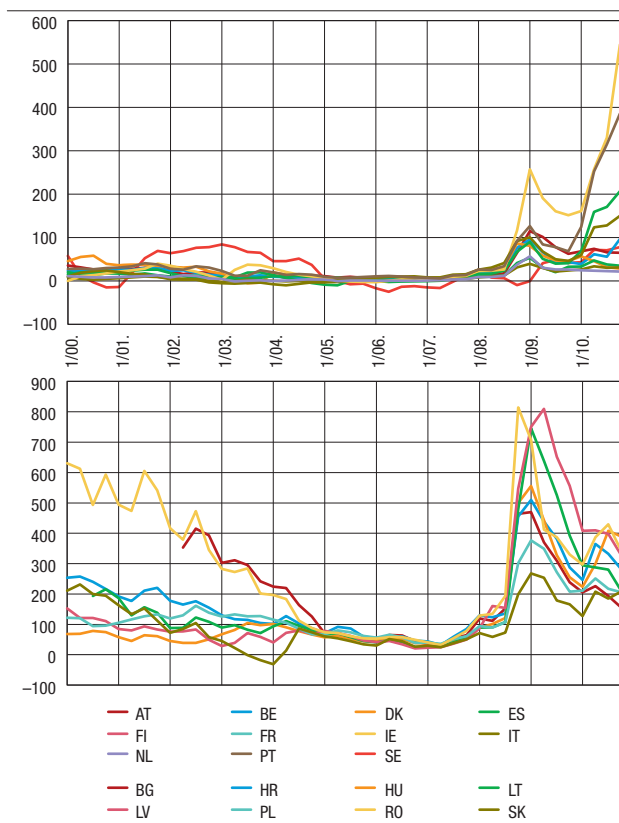
Dodatne mjere za poticanje kreditiranja poduzeća u 2011. godini poduzela je i središnja banka. U ožujku 2011. HNB je ublažio propis o minimalnoj deviznoj likvidnosti i bankama oslobodio 6,3 mlrd. kuna deviznih sredstava (približno 2% BDP-a), koja od tada mogu biti iskorištena za financiranje domaćih gospodarskih subjekata. Očekuje se da će se učinci ove mjere pokazati tek u nadolazećem razdoblju, posebno u 2012. godini, kada bi se projicirani rast kredita poduzećima trebao povoljno odraziti na investicije, a time i na ukupnu gospodarsku aktivnost.

Okvir 5. Činitelji troškova zaduživanja države

Činitelji koji određuju troškove zaduživanja države na tržištu kapitala već su godinama predmetom brojnih istraživanja. Zanimanje istraživača za ovu tematiku posljednjih je godina postalo još naglašenije, s obzirom na to da je za velik broj zemalja došlo do snažnog porasta zahtijevanih premija za rizik mjerenih razlikom prinosa između državnih obveznica promatranih zemalja i odabrane referentne (najmanje rizične) državne obveznice. U tu skupinu zemalja spada i Hrvatska, čiji je prinos na državne obveznice u razdoblju od 2008. do 2010. bio prosječno za više od 300 baznih bodova veći u odnosu na njemačku državnu obveznicu, a u razdoblju od 2005. do 2007., primjerice, ta je razlika iznosila samo oko 60 baznih bodova.

Slika 39. prikazuje kretanje razlike prinosa na državne obveznice odabranih europskih zemalja i referentne njemačke državne obveznice.¹⁵ Očito je kako su se razlike prinosa od početka prošloga desetljeća do prije krize uglavnom međusobno pratile

Slika 39. Razlike prinosa na državne obveznice odabranih europskih zemalja i referentne njemačke državne obveznice

Izvori: Merrill Lynch; izračun HNB-a

te su konvergirale prema vrlo niskim razinama, dosegnutima tijekom 2006. i 2007. godine. Eskalacijom financijske krize u posljednjem tromjesečju 2008. razlike prinosa za obveznice zemalja s tržištima u nastajanju, uključujući Hrvatsku, izrazito su snažno porasle, a nakon nekoliko mjeseci ponovo su se počele smanjivati, ali su se zadržale na razinama višima u odnosu na razdoblje prije krize. Razlike prinosa za obveznice većine razvijenih europskih zemalja također su porasle, ali u znatno manjem iznosu, osim nekoliko perifernih zemalja eurozone (Irske, Španjolske i Portugala¹⁶) te, djelomično, Belgije. Postavlja se stoga pitanje: što stoji iza ovako naglašenog rasta zahtijevanih prinosa?

Da bi se dobio odgovor na to pitanje, analizirani su panel-podaci za 19 europskih zemalja u razdoblju od prvog tromjesečja 2004. do trećeg tromjesečja 2010. godine.¹⁷ Testovi jediničnoga korijena pokazali su da pojedine varijable nisu stacionarne u razinama, pa je model specificiran u prvim diferencijama, kako bi se dobile konzistentne procjene parametara i izbjegla prividna regresija.

Ocijenjen je sljedeći osnovni model:¹⁸

$$\Delta Y_{it} = \alpha_i + \beta_1 \Delta X1_{it} + \beta_2 \Delta X2_{it} + \beta_3 \Delta X3_{it} + \beta_4 \Delta X4_{it} + \beta_5 \Delta X5_{it} + dum1 + dum1 * dum2 + \varepsilon_i$$

pri čemu zavisna varijabla Y znači razliku prinosa na državne obveznice odabranih zemalja i njemačke državne obveznice, a nezavisne varijable sljedeće: $X1$ projicirani fiskalni manjak (odnosno projicirani javni dug u drugoj specifikaciji osnovnog modela), $X2$ međunarodne pričuve u mjesecima uvoza, $X3$ globalnu nesklonost riziku, $X4$ tekući račun platne bilance pomaknut za jedno razdoblje unatrag te $X5$ mjeru tržišne likvidnosti. U model je uključena i binarna varijabla $dum1$, koja bi trebala pokazati kako se razlike prinosa ponašaju u vremenima poremećaja na financijskim tržištima te reagira li razlika prinosa državnih obveznica drugačije na financijske poremećaje kod razvijenih zemalja i zemalja s tržištima u nastajanju ($dum1 * dum2$).¹⁹ Osnovni je model u drugom koraku proširen dodavanjem realnog rasta BDP-a, a osim toga nastojalo se utvrditi ima li projicirani fiskalni saldo drugačiji učinak za zemlje s tržištima u nastajanju u odnosu na razvijene zemlje te reagiraju li tržišta jače na promjenu projiciranoga javnog duga u doba poremećaja na financijskim tržištima. Pregled rezultata pojedinih specifikacija modela dan je u Tablici 9.

Rezultati su potvrdili očekivani utjecaj pojedinih varijabli. Očekivana fiskalna kretanja kao pokazatelj održivosti javnih financija imaju statistički značajan i relativno snažan utjecaj na promjenu razlike prinosa državnih obveznica analiziranih zemalja. I većina ostalih varijabli uključenih u model ima statistički značajan i očekivan utjecaj na njihovo kretanje. Povećanje međunarodnih pričuva mjerenih u mjesecima uvoza, koje čine svojevrsnu zaštitu od vanjskih šokova, utječe na smanjenje razlike prinosa, a u istom smjeru djeluje i poboljšanje salda tekućeg računa platne bilance. Osim toga, potvrđena je i važnost opće nesklonosti

15 Razlike prinosa za pojedine zemlje izračunate su kao razlike između prinosa do dospijeća međusobno usporedivih europskih generičkih obveznica promatranih zemalja i prinosa do dospijeća na usporedivu referentnu generičku njemačku državnu obveznicu. Generičke obveznice, koje nastaju povezivanjem obveznica određenih obilježja (valuta, rok dospijeća i sl.), rabe se da bi se umjetno kreirala vremenska serija prinosa do dospijeća i omogućilo praćenje troškova zaduživanja države tijekom vremena.

16 U toj se skupini nalazi i Grčka, ali ona zbog nedostatka podataka nije uvrštena u ovu analizu.

17 Analiza se zasniva na radu Bobetko, A., Dumičić, M. i Funda, J. (2011., u rukopisu), *Fiscal Determinants of Government Borrowing Costs – Do We Have Ourselves to Blame?*

18 Ocijenjene jednadžbe (1) i (3) u Tablici 9.

19 Ocijenjeni su i modeli u kojima su kao nezavisne varijable korišteni ostvareni fiskalni saldo i ostvareni primarni saldo mjereni udjelom u BDP-u pomaknuti za jedno razdoblje unatrag. Naime, spomenuti se podaci objavljuju s određenim vremenskim odmakom i stoga ne mogu utjecati na razlike u prinosima na državne obveznice u istom tromjesečju. U tim specifikacijama fiskalne varijable nisu se pokazale statistički značajnima za objašnjavanje razlika prinosa, pa ih stoga i ne prikazujemo s ostalim rezultatima.

Tablica 9. Utjecaj odabranih varijabli na promjenu razlike prinosa državnih obveznica

	(1)	(2)	(3)	(4)
Projicirani fiskalni saldo	-10,99 ^a	-12,52 ^a		
Projicirani javni dug			3,49 ^b	2,27 ^a
Međunarodne pričuve	-9,91 ^b	-19,42 ^c	-11,76 ^c	-8,95 ^a
Nesklonost riziku	0,46 ^c	0,68 ^c	0,46 ^c	0,50 ^c
Tekući račun platne bilance	-6,47 ^c	-4,53	-7,02 ^c	-6,01 ^c
Likvidnost financijskih tržišta	26,15 ^b	-20,45	28,28 ^b	47,78 ^c
BDP		-1,72		
Projicirani fiskalni saldo × tržišta u nastajanju		-18,51 ^b		
Projicirani javni dug × poremećaji na financijskim tržištima				10,17 ^c
Binarna varijabla ^d – poremećaji na financijskim tržištima × tržišta u nastajanju	191,81 ^b		191,95 ^b	208,89 ^b
Binarna varijabla ^d – poremećaji na financijskim tržištima	4,71		5,93	-30,14
C	-3,87 ^a	0,21	-3,52 ^a	-3,66 ^a
Broj opservacija	491	491	491	491
R-kvadrat	0,60	0,35	0,60	0,62
Prilagođeni R-kvadrat	0,58	0,32	0,58	0,60
F-statistika	28,43	10,16	28,48	29,44

^a Na razini statističkog značaja od 10%; ^b Na razini statističkog značaja od 5%; ^c Na razini statističkog značaja od 1%

^d Engl. *dummy*

Izvor: Izračun HNB-a

riziku za troškove zaduživanja države.²⁰

Ono što je zanimljivo jest to da ocjenom modela nije potvrđen statistički značajan učinak izrazitih poremećaja na financijskim tržištima na kretanje razlike prinosa obveznica razvijenih zemalja. S druge strane, za zemlje s tržištima u nastajanju taj je učinak statistički značajan i vrlo visok. Naime, ova binarna varijabla poprima vrijednost 1 samo u dva razdoblja, posljednjem tromjesečju 2008. i prvom tromjesečju 2009., odnosno na vrhuncu financijske krize u Europi. U to su vrijeme tržišta u nastajanju privremeno izgubila pristup inozemnim izvorima financiranja zbog nepovjerenja koje je zavladao na stranim tržištima kapitala, pa ne začuđuje što ostale varijable uključene u model u tom razdoblju nisu uspjele objasniti dinamiku razlike prinosa.

Također, kao što je već spomenuto, nastojalo se utvrditi imaju li fiskalne varijable različit utjecaj na razlike prinosa obveznica razvijenih zemalja i zemalja s tržištima u nastajanju, odnosno pojačavaju li poremećaji na financijskim tržištima učinak fiskalnih varijabli na kretanje razlika prinosa, odnosno troškove zaduživanja. Stoga je osnovni model proširen dodavanjem interakcije među nezavisnim

varijablama. Rezultati pokazuju kako promjena fiskalnog salda ima gotovo tri puta veći utjecaj na zemlje s tržištima u nastajanju nego na razvijene zemlje. Osim toga, učinak promjene projiciranog javnog duga izraženiji je i u doba poremećaja na financijskim tržištima.

Tijekom posljednje financijske krize tržišta su znatno veću pozornost počela posvećivati kretanjima varijabli koje su u određenoj mjeri pod kontrolom domaćih vlasti. Može se očekivati da će se trend smanjivanja razlika prinosa nastaviti i u budućnosti, ali vjerojatno je da će postojati znatno veće razlike u troškovima zaduživanja pojedinih zemalja nego prije krize, kada su se oni kretali u vrlo uskom rasponu. Naime, rezultati analize potvrđuju kako financijska tržišta nagrađuju pozitivna fiskalna kretanja kao i povoljnija makroekonomska ostvarenja. To omogućuje nositeljima nacionalnih ekonomskih politika da svojim djelovanjem smanje trošak zaduživanja države i na taj način dodatno pridonesu dugoročnoj održivosti javnih financija. Osim toga, takva bi kretanja trebala povoljno djelovati i na ostatak gospodarstva, uzevši u obzir prelijevajuće učinke razlike prinosa na državne obveznice na troškove zaduživanja domaćega privatnog sektora.

8. Monetarna politika

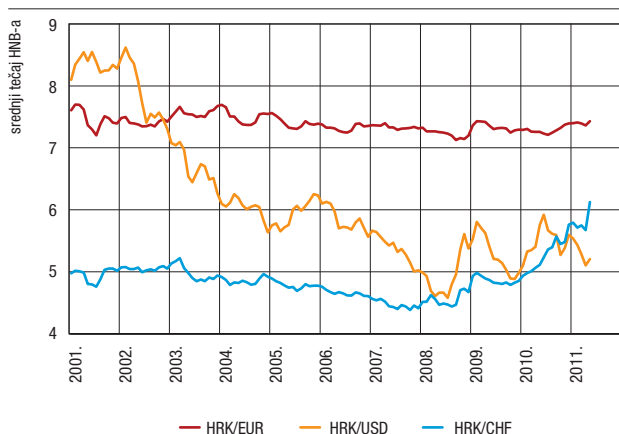
Tokovi kapitala s inozemstvom bili su ključna odrednica monetarnih kretanja u prvih pet mjeseci 2011. godine. Ponuda i potražnja na deviznom tržištu do travnja su bile razmjerno uravnotežene pa nije bilo potrebe za intervencijama središnje banke na tržištu. No u deviznim transakcijama s državom HNB je u travnju ukupno otkupio 850 mil. EUR, čime je konvertirao veći dio deviznih sredstava od međunarodnog izdanja državnih obveznica. Otkup deviza od države i posljedično kreiranje znatnog iznosa kunske likvidnosti nisu narušili stabilnost tečaja, pa je krajem svibnja nominalni dnevni tečaj kune prema euru iznosio 7,43 ili neznatno (za 0,6%) više nego na kraju 2010. godine. Istodobno

je zabilježeno nešto snažnije jačanje kune prema američkom dolaru (6,6%), dok je u odnosu na švicarski franak tečaj kune do kraja svibnja oslabio za 3,3% u odnosu na kraj 2010.

U nastavku ove godine očekuje se zadržavanje stabilnosti tečaja domaće valute prema euru uz uobičajene sezonske oscilacije. Aprecijacijske pritiske u drugoj polovini 2011. mogli bi prouzročiti priljevi deviza s osnove prihoda od turizma tijekom ljeta i sezonska potražnja za kunama, kao i očekivano izdanje državnih obveznica na eurskom tržištu. S druge strane, budući da je središnja država u ožujku uspješno refinancirala eurske obveznice, pritiske na slabljenje domaće valute u nastavku godine pretežno

²⁰ U literaturi ne postoji jedinstven općeprihvaćen pokazatelj opće nesklonosti riziku. Ipak, najčešće se rabe razlike prinosa između korporativnih i državnih obveznica ili razlike prinosa obveznica država različitoga kreditnog rejtinga. U ovoj je analizi u tu svrhu korištena razlika prinosa na generičke korporativne obveznice zemalja eurozone u koje nisu uključena financijska poduzeća te prinosa na usporedive njemačke generičke obveznice.

Slika 40. Nominalni tečajevi HRK/EUR, HRK/USD i HRK/CHF

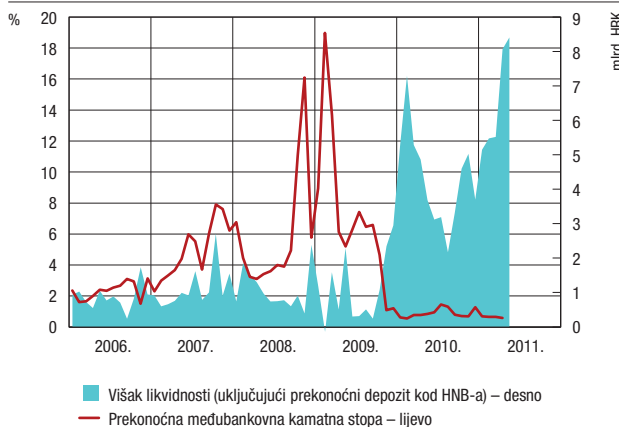
Izvor: HNB

bi mogla potaknuti potražnja privatnog sektora za eurima radi otplate inozemnog duga. Tome treba pridodati i utjecaj sezonskog manjka na tekućem računu platne bilance u posljednjem tromjesečju, koji također pridonosi jačanju potražnje za devizama. Na sličan bi način mogla djelovati i isplata dobiti banaka inozemnim vlasnicima, iako se očekuje da će ona biti manja nego u 2010. godini. Stabilnost tečaja središnja će banka, prema potrebi, osiguravati deviznim intervencijama, a važno je napomenuti da je HNB spreman koristiti i druge instrumente monetarne politike kako bi se očuvala stabilnost tečaja.

Uz održavanje stabilnosti tečaja domaće valute, HNB je u 2011. godini nastavio s politikom podupiranja visoke likvidnosti domaćeg bankovnog sustava. Tako je prosječan višak likvidnosti u prvom tromjesečju iznosio 5,4 mlrd. kuna, dok je u travnju i svibnju, nakon otkupa deviza od države, porastao na 8,2 mlrd. kuna. Takva likvidnost pridonosi održavanju vrlo niskih kamatnih stopa na novčanom i međubankovnom tržištu kao i na tržištu trezorskih zapisa, pa se smanjuju troškovi financiranja države.

Osnovni cilj podržavanja takvoga monetarnog okruženja jest djelovati na tržišne uvjete kako bi se potaknuo snažniji oporavak kreditne aktivnosti. Dokle god višak likvidnosti nije opasnost

Slika 41. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

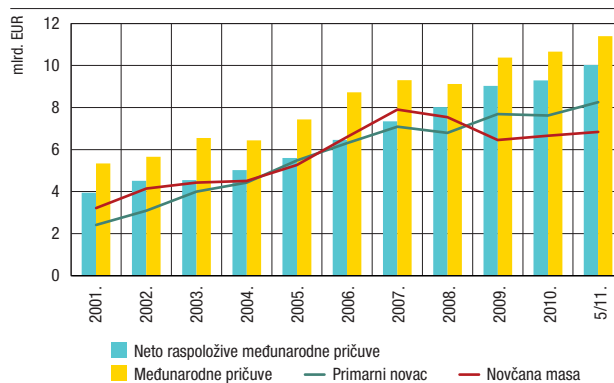
Izvor: HNB

za održavanje stabilnosti tečaja, središnja će banka potpomagati oporavak ukupne gospodarske aktivnosti. Na isti način djelovalo je i spuštanje stope minimalno potrebnih deviznih potraživanja s 20% na 17% u ožujku, kojim je središnja banka oslobodila približno 850 mil. EUR (oko 6,3 mlrd. kuna ili gotovo 2% BDP-a). Tom je odlukom, uz već postojeću visoku kunsku likvidnost, dodatno poboljšana devizna likvidnost banaka, a smanjen je i regulatorni trošak poslovnih banaka.

Bruto međunarodne pričuve HNB-a u prvih su se pet mjeseci 2011. snažno povećale, i to zbog spomenutog otkupa deviza od države. Tako su pričuve krajem svibnja doseglye 11,4 mlrd. EUR. U skladu s time i na razini cijele 2011. trebao bi biti ostvaren rast međunarodnih pričuva. Unatoč očekivanom trošenju deviznog depozita države do kraja godine, razina međunarodnih pričuva ostat će i do kraja 2011. visoka te bitno iznad razine primarnog novca i novčane mase. Održavanje visoke razine međunarodnih pričuva posebno je značajno zbog vanjskih neravnoteža domaćeg gospodarstva i ovisnosti o priljevima inozemnoga kapitala.

Neto međunarodne pričuve također su značajno porasle nakon travanjskog otkupa deviza od države te su krajem svibnja

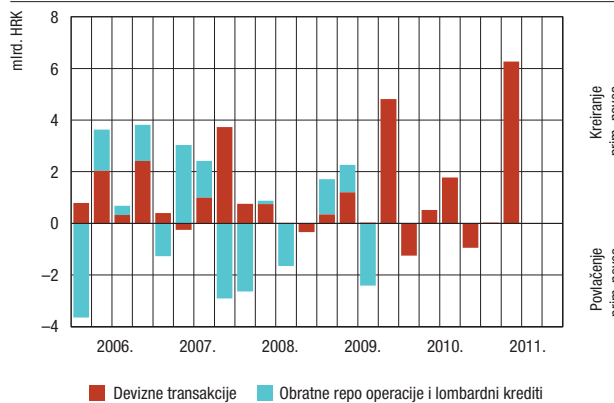
Slika 42. Međunarodne pričuve HNB-a i monetarni agregati

Napomena: Posljednji dostupni podaci za novčanu masu odnose se na kraj travnja 2011. Neto raspoložive pričuve definirane su kao međunarodne pričuve umanjene za inozemnu pasivu, obveznu priču u devizama, opću i posebnu alokaciju posebnih prava vučenja iz 2009. godine, devizne depozite države te izvanbilancične obveze (ugovori o razmjeni, engl. swap).

Izvor: HNB

Slika 43. Tokovi formiranja primarnog novca (M0)

Napomena: U devizne transakcije ubrajaju se kupoprodaje deviza HNB-a s poslovnim bankama, MF-om i ugovori o razmjeni (engl. swap), pri čemu pozitivne vrijednosti odražavaju kupovinu deviza. Podaci za drugo tromjesečje 2011. odnose se samo na travanj.

Izvor: HNB

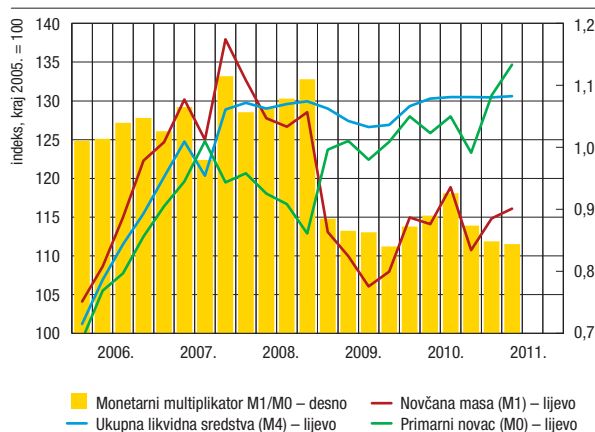
iznosile 10,0 mlrd. EUR. Devizne transakcije središnje banke ujedno su i jedini kanal formiranja primarnog novca još od posljednjeg tromjesečja 2009. godine.

Trošenje financijske imovine privatnog sektora, posebice deviznih depozita poduzeća, te izostanak snažnije kreditne aktivnosti banaka još uvijek odgađaju snažniji oporavak ukupnih likvidnih sredstava (M4). Tako se realna desezonirana vrijednost M4 tijekom prva četiri mjeseca 2011. zadržala na sličnoj razini kao i u prethodnoj godini. Pritom su se štedni i oročeni depoziti na početku 2011. godine smanjili, dok se novčana masa (M1) povećala. S druge strane, opisani skok primarnog novca (M0) potvrđen je i snažnim rastom njegove realne desezonirane vrijednosti. Brži rast primarnog novca od novčane mase i posljedično smanjenje monetarnog multiplikatora M1/M0 u prva četiri mjeseca 2011. potvrđuju da se visoka primarna likvidnost bankovnog sustava za sada ne prelijeva u rast širih monetarnih agregata.

U nastavku 2011. godine očekuje se ubrzanje rasta novčane mase (M1), zasnovano na očekivanom porastu kreditne aktivnosti banaka, kao i štednih i oročenih depozita stanovništva koji bi se najviše trebali povećati tijekom ljetnih mjeseci. Očekivani rast ukupnih likvidnih sredstava (M4) za 2011. iznosi 6,3%. U skladu s rizicima za ostvarenje predviđene kreditne aktivnosti banaka, rizici za rast monetarnih agregata također su u većoj mjeri negativno usmjereni.

Projekcija monetarne politike za 2012. godinu predviđa nastavak trendova iz 2011. uz postupno intenziviranje rasta većine monetarnih agregata. Središnja će banka nastaviti održavati povoljnu likvidnost u sustavu sve dok to ne ugrožava stabilnost

Slika 44. Monetarni agregati i monetarni multiplikator
indeks kretanja realnih sezonski prilagođenih vrijednosti deflaciranih indeksom potrošačkih cijena

Napomena: Posljednji dostupni podaci odnose se na stanje monetarnih agregata na kraju travnja 2011.
Izvor: HNB

tečaja. Kada je riječ o plasmanima banaka, očekuje se znatniji oporavak potražnje stanovništva, dok bi rast kredita poduzećima trebao biti tek nešto brži od očekivanja za 2011. Očekuje se da će i država smanjiti korištenja kredita, a to također može pridonijeti rastu kredita privatnom sektoru. Što se tiče izvora financiranja, banke će se u 2012. godini vjerojatno pretežito oslanjati na domaće izvore.

9. Javne financije

Kretanja u području javnih financija u 2011. bit će uglavnom nepovoljna. Dok je u gotovo svim zemljama Srednje i Istočne Europe započela fiskalna konsolidacija, u Hrvatskoj će se ukupni fiskalni manjak opće države povećati, već treću godinu zaredom. Očekivani iznos manjka od 5,8% BDP-a zrcali projicirano smanjenje prihoda, uvelike zbog prošlogodišnjih zakonskih izmjena (ukidanje posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke te izmjene u sustavu oporezivanja dohotka) te istodobnoga blagog rasta izdataka. Nastavit će se i rast javnog duga, koji će se jednokratno povećati i zbog toga što će država u procesu privatizacije brodogradilišta preuzeti njihove financijske obveze. Pozitivno je što kretanja u proteklom dijelu godine ne upućuju na znatnija odstupanja od planiranih veličina, a Ministarstvo financija je objavilo da neće predlagati izmjenu državnog proračuna, pa bi zato ova godina mogla biti jedna od rijetkih u kojoj neće biti rebalansa.

Očekivano intenziviranje gospodarske aktivnosti u 2012. povoljno će djelovati na prihode proračuna. Što se tiče rashoda, posljednja trogodišnja projekcija MF-a predviđa njihov vrlo blagi rast, pa bi u skladu s tim trebalo doći do smanjenja ukupnoga fiskalnog manjka na 4,4% BDP-a. Međutim, ova projekcija pretpostavlja da će se kod svih rashodnih stavki osim kamata i pomoći, povezanih s uplatama u proračun EU, ostvariti nominalno smanjenje. Tako bi se ispunile obveze koje proizlaze iz odluke Sabora o zadržavanju rashoda u 2011. i 2012. na razini plana za 2010. te zadovoljile odredbe Zakona o fiskalnoj odgovornosti. Međutim, kod nekih je kategorija malo vjerojatno da do smanjenja može doći bez uvođenja dodatnih mjera.

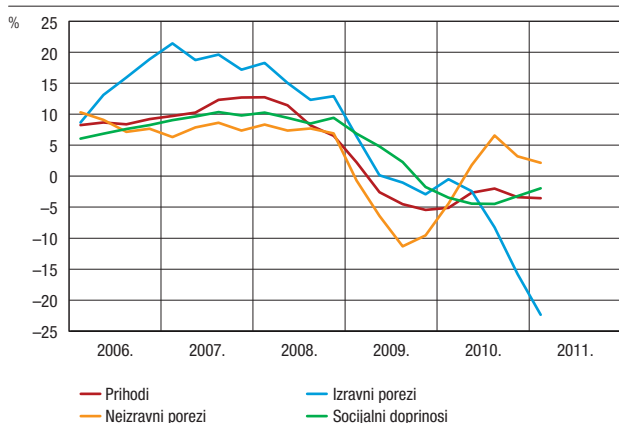
Prihodi, rashodi i transakcije u nefinancijskoj imovini konsolidirane opće države

Prihodi konsolidirane opće države od siječnja do ožujka bili su 4,1% manji u odnosu na isto razdoblje prošle godine.²¹ To je u najvećoj mjeri posljedica ukidanja prihoda od posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke. Osim toga, početkom 2010. naplaćen je veći dio duga trošarina na naftne derivate iz 2009., što ima znatan negativan utjecaj na stopu rasta trošarina u 2011. Izmjene u sustavu poreza na dohodak, koje se primjenjuju od srpnja prošle godine, također su pridonijele padu prihoda. Znaatan utjecaj na pad prihoda poslovanja imali su i prihodi od poreza na dobit, koji su se početkom ove godine i nadalje plaćali akontacijama prema poslovnim rezultatima ostvarenima u vrlo slaboj 2009. godini. Pad prihoda ublažili su prihodi od poreza na dodanu vrijednost, koji su porasli u prva tri mjeseca tekuće godine. Unatoč nastavku smanjivanja nominalne mase bruto plaća socijalni su doprinosi stagnirali u odnosu na prošlu godinu, što se djelomice može objasniti boljom naplatom, a djelomice činjenicom da su pojedinci i nakon raskida radnog odnosa nastavili samostalno uplaćivati socijalne doprinose.

Na razini cijele godine pad prihoda ipak bi trebao biti manje izrazit. Na prihode od trošarina, osim blagog intenziviranja gospodarske aktivnosti, pozitivno će djelovati i prošlogodišnje povećanje trošarina na cigarete. Također, ukidanje velikog broja olakšica u sustavu poreza na dohodak od srpnja 2010. smanjit će povrate preplaćenog poreza po godišnjim prijavama. Ipak, očekuju se manji prihodi od poreza na dohodak nego lani zbog već spomenutih izmjena u sustavu poreza na dohodak. Do kraja

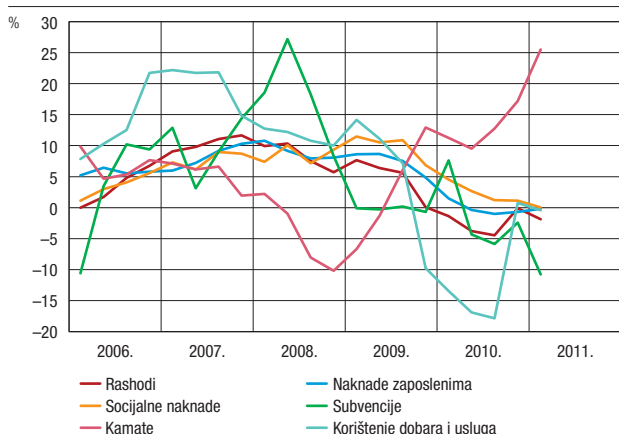
21 Preliminarni podaci MF-a

Slika 45. Prihodi konsolidirane opće države
godišnje stope promjene pomičnih zbrojeva četiriju tromjesečja

Napomena: Prihodi uključuju prihode od prodaje nefinancijske imovine. Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.
Izvori: MF; izračun HNB-a

Slika 46. Rashodi konsolidirane opće države
godišnje stope promjene pomičnih zbrojeva četiriju tromjesečja

Napomena: Rashodi uključuju izdatke za nabavu nefinancijske imovine. Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.
Izvori: MF; izračun HNB-a

godine pad prihoda od poreza na dobit trebao bi se usporiti, s obzirom na to da je pad gospodarske aktivnosti u 2010. bio znatno manji nego u 2009. godini. S približavanjem kraja 2011. očekuju se sve povoljnija kretanja na tržištu rada, pa bi prihodi od socijalnih doprinosa mogli blago porasti. Opisana kretanja upućuju na to da bi na razini cijele godine ukupni prihodi opće države mogli pasti za oko 1% u odnosu na 2010., a to je neznatno veći pad od onoga koji planira MF (0,5%).

U 2012. sve glavne kategorije prihoda mogle bi se povećati, što je u skladu s očekivanjima o oživljavanju gospodarskoga rasta.

Tekući rashodi konsolidirane opće države u prvom su tromjesečju 2011. bili za 3,5% manji u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Padu rashoda najviše su pridonijele pomoći dodijeljene

lokalnim jedinicama vlasti koje ne ulaze u konsolidaciju²², a smanjenju je vidljiv doprinos dala i većina ostalih glavnih kategorija rashoda, odnosno subvencije, socijalne naknade, korištenje dobara i usluga te tzv. ostali rashodi. Detaljniji prikaz najvažnijih kategorija rashoda državnoga proračuna upućuje na to da je smanjenje subvencija uglavnom posljedica manjih izdataka za poljoprivredu i Hrvatske željeznice. Izdaci za socijalne naknade prvi su put u posljednjih šest godina u prvom tromjesečju imali negativnu godišnju stopu promjene. Takva kretanja zrcale izostanak usklađivanja mirovina u 2011., smanjenje mirovina pojedinim korisnicima koji su ih ostvarili prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju te manje izdatke HZZO-a. Zbog intenziviranog zaduživanja države u suprotnom smjeru kretali su se izdaci za kamate, koji su u prva tri mjeseca tekuće godine povećani za malo više od četvrtine u odnosu na isto razdoblje lani. Naknade za zaposlene u prva su tri mjeseca stagnirale.

Na razini cijele 2011. u proračunu je planirana stagnacija tekućih rashoda u odnosu na 2010. godinu. Pritom bi izdaci za korištenje dobara i usluga u nastavku tekuće godine mogli porasti, a blago povećani vjerojatno će biti rashodi za zaposlene, djelomice zbog rasta plaća za minuli rad za 0,5% i rasta plaća u obrazovanju i znanosti za 2,2%, na osnovi sporazuma sa sindikatima još 2006. godine. Također, ukupne bi se subvencije u preostalom dijelu godine trebale samo blago smanjiti, s obzirom na to da su oko tri četvrtine planiranog smanjenja subvencija ostvarene u prvom tromjesečju. S druge strane, očekuje se da bi se blagi pad socijalnih naknada trebao zadržati do kraja godine, ali takvo ostvarenje uvelike će ovisiti o kretanju broja umirovljenika te ostvarenjima planiranih ušteda u zdravstvu.

Rashodi za investicije u 2011. godini mogli bi porasti gotovo za trećinu. Iako su u prvom tromjesečju ova ulaganja bila približno za četvrtinu manja nego u istom razdoblju lani, u nastavku godine očekuje se intenziviranje ovih rashoda na svim razinama opće države.

U 2012. očekuje se blagi porast ukupnih rashoda, što je u skladu s planom proračuna konsolidirane opće države za 2012., odlukom Sabora o zadržavanju ukupnih rashoda državnog proračuna i izvanproračunskih fondova na razini utvrđenoj izmjenama i dopunama državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2010. godinu²³ te Zakonom o fiskalnoj odgovornosti²⁴. Pritom je povećanje ukupnih rashoda posljedica porasta tekućih rashoda, i to isključivo rashoda za kamate i rashoda za pomoći, a kapitalna bi ulaganja mogla biti smanjena.

Manjak i dug konsolidirane opće države

Neto zaduživanje opće države u prvom je tromjesečju 2011. iznosilo 5,0 mlrd. kuna, dok je ukupni fiskalni manjak iznosio 5,6 mlrd. kuna. Veći iznos ukupnoga fiskalnog manjka od neto zaduživanja proizlazi prije svega iz izdataka za neto dane zajmove. Razlog tomu je što ova kategorija uključuje i protestirana jamstva koja je država izdala tijekom prethodnih razdoblja. U spomenutoj kategoriji dominiraju otplate kredita brodogradilišta²⁵, koje bi u 2011. mogle iznositi oko 1,1 mlrd. kuna.

Država je svoje potrebe za financiranjem manjka i refinanciranjem obveza u prva tri mjeseca osigurala sredstvima depozita prenesenima iz 2010., izdavanjem trezorskih zapisa te kratkoročnim kreditima kod domaćih i stranih banaka, koji su gotovo

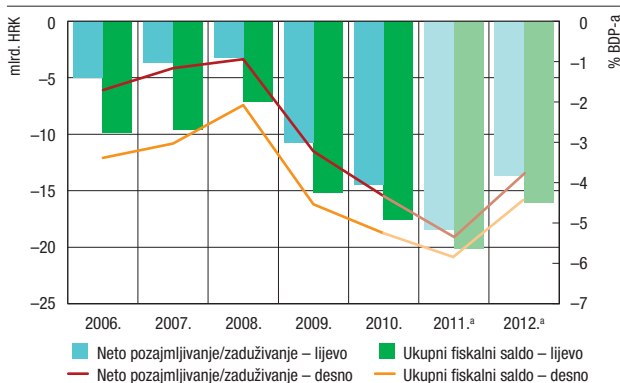
²² Konsolidacijom su obuhvaćene samo 53 jedinice lokalne države, a u Hrvatskoj ih ima više od 570.

²³ Blago povećanje ukupnih rashoda bit će rezultat predviđene uplate sredstava državnog proračuna u proračun EU. Iako se u zaključku Sabora na navodi da se sredstva za financiranje proračuna EU isključuju iz obuhvata ukupnih rashoda, u Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2011. – 2013. objašnjava se da se ti rashodi ne uključuju u ukupne rashode jer u 2010. nisu postojali.

²⁴ NN, br. 139/2010.

²⁵ Protestirana jamstva mogu se u određenim okolnostima bilježiti u okviru danih zajmova, a ne u okviru rashoda, pa se te transakcije nisu odrazile na neto zaduživanje, ali su utjecale na ukupni fiskalni manjak.

Slika 47. Manjak konsolidirane opće države

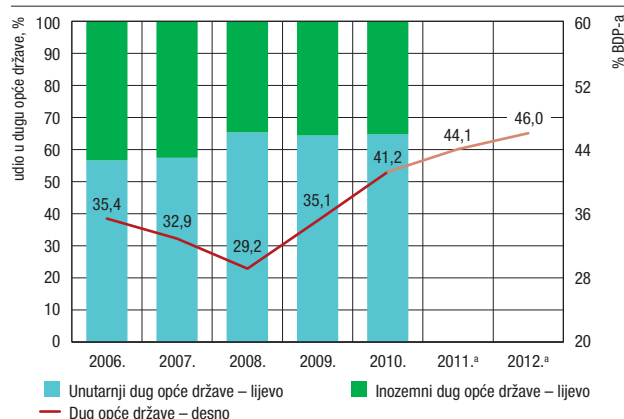

^a Projekcija HNB-a

Napomena: Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države. Svi podaci korišteni u izračunu salda prikazani su na gotovinskom načelu osim podataka za HAC i HC. Ukupni fiskalni saldo uključuje isplate vezane uz povrat duga umirovljenicima.

Izvori: MF; izračun HNB-a

Slika 48. Dug konsolidirane opće države

^a Projekcija HNB-a

Note: Od 2008. HAC je isključen iz obuhvata konsolidirane opće države.

Izvor: HNB

u cijelosti iskorišteni za otplatu inozemne obveznice. Država je u prvom tromjesečju izdala i inozemnu obveznicu u nominalnom iznosu od 1,5 mlrd. USD.

Očekuje se da bi ukupni fiskalni manjak konsolidirane opće države u 2011. mogao iznositi 20,2 mlrd. kuna ili 5,8% ocijenjenog BDP-a, što uključuje i 0,8 mlrd. kuna, odnosno 0,2% BDP-a, godišnjeg povrata duga umirovljenicima. Iako MF ne iskazuje ukupni fiskalni saldo i ne uključuje povrat duga umirovljenicima u proračun, valja naglasiti kako je projekcija manjka HNB-a neznatno viša od one predviđene proračunom opće države.

Financiranje manjka zahtijeva znatna zaduživanja do kraja 2011., pa bi u skladu s tim dug opće države mogao na kraju godine dosegnuti 44,1% ocijenjenog BDP-a. U ovaj iznos nisu

uključeni dugovi brodogradilišta koje je preuzela država, a koji bi mogli povećati dug opće države u 2011. za još 3,3% ocijenjenog BDP-a.²⁶ Osim za financiranje manjka, znatan iznos sredstava bit će potreban i kako bi se, među ostalim, otplatele oko 2,4 mlrd. kuna domaćih obveznica te oko 475 mil. EUR kratkoročnih kredita koji dospijevaju u trećem tromjesečju. Očekuje se da će se većina potrebnih sredstava osigurati putem izdanja obveznica na domaćem i inozemnom tržištu.

Za 2012. predviđa se smanjenje manjka opće države na 16,1 mlrd. kuna, odnosno 4,4% projiciranog BDP-a, što je za 0,2 postotna boda BDP-a veći manjak od onog koji očekuje MF. Unatoč predviđenom smanjenju rast će se javnog duga nastaviti, pa bi on na kraju 2012. mogao iznositi 46% projiciranog BDP-a.

10. Odstupanja od prethodne projekcije

Pad BDP-a u 2010. godini (-1,2%) bio je malo manji od ocijenjenog (-1,5%) u prethodnoj Informaciji o gospodarskim kretanjima i prognozama (Bilten HNB-a broj 165). S obzirom na to da je u međuvremenu DZS objavio nove, revidirane serije tromjesečnih podataka BDP-a i njegovih sastavnica, prethodna projekcija nije izravno usporediva s ostvarenjima za 2010. te aktualnom projekcijom za 2011. godinu, pa je stoga i tumačenje odstupanja otežano. Uz spomenutu ogradu, razlika ponajviše proizlazi iz manjeg pada potrošnje kućanstava nego što je prethodno ocijenjeno. Malo povoljnija ostvarenja zabilježena su i kod bruto investicija, ponajprije zahvaljujući manjem padu kategorije zaliha (koja uključuje statističku diskrepanciju). Takva kretanja domaće potražnje istodobno objašnjavaju zašto je godišnji pad uvoza robe i usluga bio manji od očekivanog.

Prethodnom projekcijom za 2011. prognozirani je rast BDP-a od 1,4%, a u ovoj projekciji on je snižen na 1,0%. U toj se korekciji prije svega ogledaju kretanja gospodarske aktivnosti te kredita stanovništvu na početku 2011. godine, koja su bila vidljivo lošija od prethodno očekivanih. Naime, promet u trgovini na malo u prvom je tromjesečju ostao potisnut, dok su efektivni plasmani stanovništvu nastavili padati. U skladu s time te

nepovoljnim baznim učinkom (neočekivano povećanje osobne potrošnje u trećem tromjesečju 2010.), projicirana stopa rasta osobne potrošnje spuštana je na 0,6%. Ostvarenje izvoza robe i usluga u prvom tromjesečju znatno je niže od očekivanog te je, u skladu s tim, njegova godišnja dinamika smanjena s 4,1% na 3,0%. Također, očekivana stopa rasta uvoza robe i usluga revidirana je blago naniže.

U prethodnoj projekciji prognozirani pad prosječne zaposlenosti u službenom gospodarstvu za 2010. iznosio je 5,0%, a konačni podaci DZS-a pokazuju smanjenje od 4,4%. Ovo je odstupanje u potpunosti posljedica revizije privremenih podataka broja zaposlenih osoba navise, koja je učinjena u travnju 2011. godine. Kada je riječ o 2011. godini, u skladu s korekcijom očekivane stope promjene gospodarske aktivnosti naniže te recentnim promjenama broja zaposlenih osoba, projicirani pad zaposlenosti u službenom sektoru gospodarstva za isto razdoblje povećan je s 0,8%, na 1,8%. Istodobno je projicirana stopa prosječne registrirane nezaposlenosti povećana na 18,3%.

Inflacija se u posljednja dva mjeseca 2010. kretala u skladu s očekivanjima. Tijekom 2011. očekuje se njezino ubrzavanje na 2,8%, za 0,3 postotna boda više od očekivanja u prosincu 2010.

²⁶ Preuzimanje dugova brodogradilišta u vlasništvu države određeno je Zakonom o uređenju prava i obveza brodogradilišta u postupku restrukturiranja (NN, br. 61/2011.).

Tablica 10. Odstupanja od prethodne projekcije

	2010.			2011.			2012.
	Prethodna projekcija (XII/2010.)	Ostvarenje	Odstupanje	Prethodna projekcija (XII/2010.)	Aktualna projekcija	Odstupanje	
Nacionalni računi (realne stope promjene, %)							
BDP							
Osobna potrošnja	-1,5	-1,2	0,3	1,4	1,0	-0,5	2,2
Državna potrošnja	-1,5	-0,9	0,7	1,6	0,6	-0,9	2,5
Bruto investicije u fiksni kapital	-0,9	-0,8	0,1	-0,7	-1,0	-0,3	-0,8
Izvoz robe i usluga	-11,6	-11,3	0,3	2,4	2,4	0,0	5,8
Uvoz robe i usluga	6,3	6,0	-0,3	4,1	3,0	-1,2	3,9
Tržište rada	-1,9	-1,3	0,6	3,9	3,6	-0,3	5,0
Broj zaposlenih (prosječna stopa promjene, %)	-5,0	-4,4	0,6	-0,8	-1,8	-1,0	0,7
Stopa nezaposlenosti (administrativna)	17,6	17,4	-0,1	18,1	18,3	0,2	18,1
Stopa nezaposlenosti (anketna)	11,8	11,8	0,0	12,3	12,7	0,4	12,7
Cijene							
Indeks potrošačkih cijena (prosječna stopa promjene, %)	1,1	1,1	0,0	2,5	2,8	0,3	2,8
Javne financije (% BDP-a)							
Ukupni fiskalni saldo opće države	-6,0	-5,3	0,7	-6,2	-5,8	0,4	-4,4
Javni dug ^a	41,0	41,2	0,2	45,2	44,1	-1,1	46,0
Vanjski sektor							
Tekući račun platne bilance (% BDP-a) ^b	-2,1	-1,1	1,0	-2,7	-1,9	0,7	-2,5
Roba	-13,1	-12,9	0,2	-13,9	-14,1	-0,2	-14,8
Usluge	12,7	12,8	0,1	13,0	13,5	0,5	13,5
Dohodak	-4,0	-3,3	0,7	-4,2	-3,6	0,6	-3,5
Tekući transferi	2,4	2,4	-0,1	2,4	2,3	-0,1	2,2
Bruto inozemni dug (% BDP-a) ^b	96,4	101,1	4,7	98,9	100,5	1,6	100,5
Monetarna kretanja (stope promjene, %)							
Ukupna likvidna sredstva – M4	4,8	4,4	-0,4	6,9	6,3	-0,6	7,2
Ukupna likvidna sredstva – M4 ^c	3,7	3,2	-0,5	6,6	6,3	-0,3	7,0
Plasmani banaka privatnom sektoru	6,0	6,9	0,9	5,0	6,0	1,0	6,5
Plasmani banaka privatnom sektoru ^c	3,5	3,6	0,1	5,0	6,5	1,5	6,9

^a Javni dug ne uključuje mogući učinak preuzimanja dugova brodogradilišta u državnom vlasništvu.^b Odstupanja od projekcije u vanjskom sektoru sadržavaju i razlike proizašle iz metodoloških promjena.^c Isključuje utjecaj tečajnih promjena.

Izvori: DZS; MF; HNB

godine. To bi trebalo biti rezultat znatno izrazitijeg rasta cijena sirove nafte i prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu tijekom tekuće godine te njegova prelijevanja na domaće cijene energije i prehrane.

Ostvareni manjak na tekućem računu, izražen u postotku BDP-a, bio je za jedan postotni bod manji od projekcije iz prosinca 2010. godine. Dio odstupanja objašnjava se metodološkim promjenama u izračunu platne bilance. Kod prihoda su uključene kamate na depozite stanovništva u inozemstvu, dok su na strani rashoda uključene kamate plaćene nerezidentima na domaće vrijednosnice koje su stekli na sekundarnom tržištu. Navedene promjene rezultirale su smanjenjem manjka na tekućem računu, izraženog u postotku BDP-a, u 2010. za 0,2 postotna boda. Preostali dio odstupanja proizlazi iz precjenjivanja projiciranih rashoda nastalih na osnovi izravnih vlasničkih ulaganja. Manjak na računu robe u 2010. također je neznatno manji nego što je bilo očekivano, što je pak posljedica malo snažnijeg rasta izvoza. U skladu s nižim ostvarenjima na računu dohotka u prošloj godini, revidirana je naniže i projekcija ove veličine za 2011. godinu, a povoljnija su i očekivanja glede turističkih prihoda. S druge strane, projekcija manjka robne razmjene korigirana je

naviše, što je na tragu kretanja u prvom tromjesečju.

Bruto inozemni dug na kraju 2010., izražen u postotku BDP-a, viši je u odnosu na prognozu iz prosinca 2010. za 4,7 postotnih bodova. Najveći dio odstupanja rezultat je dviju metodoloških promjena. Prva se odnosi na proširenje obuhvata, odnosno uključivanja obveza na osnovi instrumenata koje su domaći sektori izdali na domaćem tržištu, a koje su otkupili nerezidenti. Učinak spomenute promjene na stanje inozemnog duga na kraju 2010. iznosio je 0,6 mlrd. EUR ili 1,4% BDP-a. Druga se promjena odnosi na uključivanje obveza koje su prije imale karakter kružnih izravnih ulaganja, zbog čega je inozemni dug na kraju spomenutog razdoblja uvećan za 1,3 mlrd. EUR ili 2,7% BDP-a. Promatraju li se isključivo nova zaduživanja, ostvarenja su uglavnom u skladu s očekivanjima, osim nešto snažnijeg zaduživanja banaka u posljednjem tromjesečju 2010. godine. Projekcija za kraj 2011. godine promijenila se u odnosu na prošlu projekciju samo za učinke spomenutih metodoloških promjena.

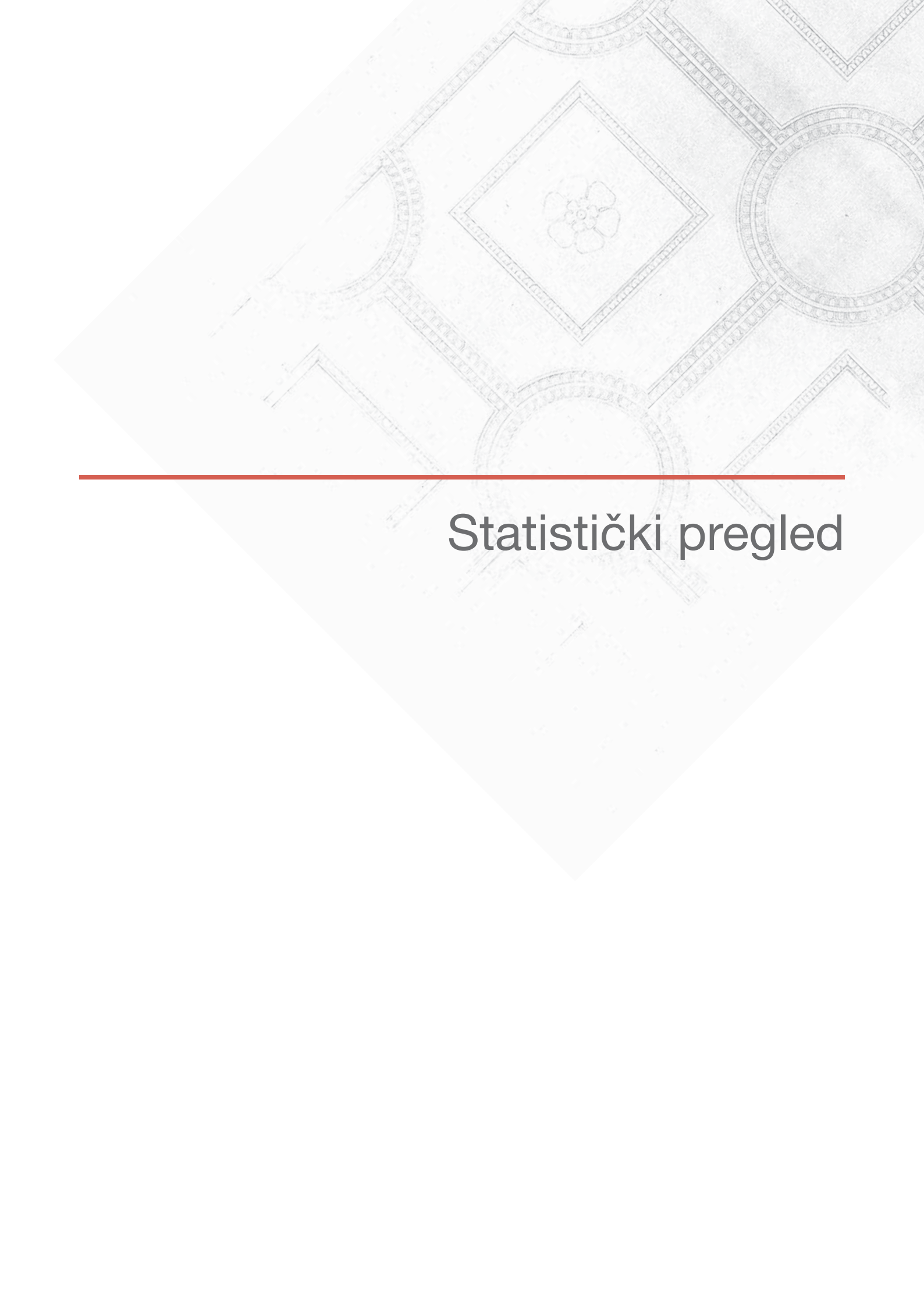
Kada je riječ o kretanjima glavnih monetarnih i kreditnih agregata u 2011. godini, u odnosu na prognoze iz prosinca 2010. predviđa se malo brži rast plasmana banaka privatnom sektoru. Dodatno intenziviranje kreditne aktivnosti banaka

zasniva se na očekivanom padu kamatnih stopa zbog smanjenja regulatornog troška i oslobađanja devizne likvidnosti od HNB-a, ali i na pretpostavci o potpunom iskorištavanju sredstava za posebno kreditiranje poduzeća putem unaprijeđenog modela A (model A+). Očekivani rast ukupnih likvidnih sredstava (M4) na razini cijele 2011. godine blago je revidiran naniže, i rezultat je smanjenja depozita poduzeća u prvom tromjesečju.

Ukupni fiskalni manjak konsolidirane opće države iznosio je u 2010. godini 5,3% BDP-a, što je za 0,7 postotnih bodova BDP-a manje nego u prethodnoj Informaciji o gospodarskim kretanjima i prognozama (Bilten HNB-a broj 165). Odstupanje ponajprije odražava manju nabavu nefinancijske imovine države (0,4% BDP-a), dok ostatak razlike u podjednakom omjeru odražava nešto veće prihode te manje troškove ostvarenih protestiranih jamstava kao i smanjenje dospjelih neplaćenih obveza. Posljednje navedeno središnja banka zbog nedostatka informacija ne

prognozira, ali se te obveze uključuju u konačni izračun manjka.

Za 2011. bio je prognozirani ukupni fiskalni manjak od 6,2% BDP-a, dok se trenutačno očekuje da bi on mogao iznositi 5,8% BDP-a. Smanjenje je djelomice posljedica većih projiciranih prihoda (0,2% BDP-a), uglavnom od socijalnih doprinosa. Naime, u 2010. pad tih prihoda bio je vidljivo manji od smanjenja nominalne mase bruto plaća, što se djelomično može objasniti boljom naplatom, a djelomično i činjenicom da su neki pojedinci nakon prekida radnog odnosa nastavili samostalno uplaćivati doprinose za mirovinsko osiguranje. Stoga se očekuje da bi i u 2011. ti prihodi mogli rasti malo više od dinamike mase plaća. Preostali dio razlike proizlazi iz nešto manjih projiciranih protestiranih jamstava te korekcije BDP-a naviše. Zbog kontrakcije manjka, ali i prijenosa sredstava iz 2010. u 2011. godinu većeg od očekivanog, smanjene su potrebe države za zaduživanjem u tekućoj godini, pa je i očekivani javni dug korigiran naniže.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste i Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor

republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati
na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	prosinac	51.923,9	57.878,3	58.663,4	215.822,1	166.375,5	210.828,4	3,73	6,71	6,62	3,95	3,54	2,65
2008.	prosinac	49.743,0	55.222,3	56.044,6	225.018,5	183.279,1	232.982,1	-9,89	8,17	8,49	3,17	5,68	1,96
2009.	prosinac	56.141,9	47.181,7	47.760,5	223.094,6	178.083,2	231.661,9	4,55	3,13	3,25	-0,23	-0,91	0,10
2010.	svibanj	54.796,4	47.986,9	48.636,6	222.569,0	185.391,6	236.037,1	1,33	-2,03	-1,85	0,23	0,58	0,54
	lipanj	55.858,3	49.715,7	50.349,9	224.581,4	187.596,3	238.070,7	1,94	3,60	3,52	0,90	1,19	0,86
	srpanj	54.794,4	50.749,5	51.454,6	226.952,6	177.911,9	239.485,1	-1,90	2,08	2,19	1,06	-5,16	0,59
	kolovoz	54.707,7	51.234,6	51.991,4	231.585,1	177.141,4	240.991,2	-0,16	0,96	1,04	2,04	-0,43	0,63
	rujan	55.881,8	51.734,5	52.434,1	232.683,0	178.595,2	240.940,2	2,15	0,98	0,85	0,47	0,82	-0,02
	listopad	56.243,4	50.695,8	51.496,0	232.440,6	178.850,5	241.289,8	0,65	-2,01	-1,79	-0,10	0,14	0,15
	studenj	54.710,8	48.343,0	49.170,1	232.467,4	182.917,1	246.240,0	-2,73	-4,64	-4,52	0,01	2,27	2,05
	prosinac	56.249,1	49.151,7	49.748,5	232.869,6	188.845,0	247.520,2	2,81	1,67	1,18	0,17	3,24	0,52
2011.	siječanj	56.847,0	49.467,6	50.086,6	231.800,0	190.919,0	246.211,2	1,06	0,64	0,68	-0,46	1,10	-0,53
	veljača	57.627,2	49.436,2	50.148,0	231.562,5	192.815,1	247.554,2	1,37	-0,06	0,12	-0,10	0,99	0,55
	ožujak	57.569,9	49.093,2	49.815,0	229.344,9	192.764,2	248.103,2	-0,10	-0,69	-0,66	-0,96	-0,03	0,22
	travanj	59.632,7	50.362,2	51.258,1	228.898,1	195.543,3	250.233,1	3,58	2,58	2,90	-0,19	1,44	0,86

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati • U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1,

štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	23.303,8	27.614,5	49.446,5	41.739,4	45.011,4	44.024,6	40.880,9	38.747,4	36.580,7	33.354,8
2. Plasmani	168.427,7	200.328,9	226.076,1	254.569,8	253.523,6	272.601,4	273.798,4	277.104,9	276.900,7	280.003,2
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	19.259,4	16.949,4	15.247,7	21.587,7	21.861,7	25.081,2	27.587,2	29.550,7	28.797,5	29.770,1
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	147.414,3	181.031,9	207.398,7	231.472,7	229.870,2	244.039,2	242.852,4	244.126,5	244.100,6	246.065,2
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	592,2	1.029,5	1.640,0	441,9	681,7	890,9	1.021,3	1.006,4	1.629,2	1.861,9
2.4. Potraživanja od nebankarskih finansijskih institucija	1.161,8	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.109,9	2.590,0	2.337,5	2.421,3	2.373,4	2.306,0
Ukupno (1+2)	191.731,5	227.943,3	275.522,6	296.309,2	298.534,9	316.626,0	314.679,4	315.852,4	313.481,4	313.358,0
PASIVA										
1. Novčana masa	38.817,1	48.521,0	57.878,3	55.222,3	47.181,7	49.151,7	49.467,6	49.436,2	49.093,2	50.362,2
2. Štedni i oročeni depoziti	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	34.823,4	35.521,7	35.748,1	36.530,2	36.802,8
3. Devizni depoziti	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	147.557,1	145.494,5	145.244,9	142.502,6	140.505,8
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.337,4	1.316,2	1.133,3	1.219,0	1.227,3
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.092,3	2.504,5	2.280,9	3.094,2	2.598,3	2.389,0	2.331,5	2.626,6	2.749,4	2.649,1
6. Ostalo (neto)	34.992,2	42.980,2	57.419,6	68.196,5	72.842,0	81.367,5	80.547,9	81.663,3	81.387,0	81.810,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	191.731,5	227.943,3	275.522,6	296.309,2	298.534,9	316.626,0	314.679,4	315.852,4	313.481,4	313.358,0

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija • Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita

ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	–
2007.	prosinac	35	2	5	2	12	5	9	2	1	1	–
2008.	prosinac	36	2	7	1	11	6	9	2	1	1	–
2009.	prosinac	36	3	5	3	10	7	8	2	1	1	–
2010.	svibanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	lipanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	srpanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	kolovoz	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	rujan	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	listopad	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	studenj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	–
	prosinac	36	3	5	2	9	9	8	2	1	1	–
2011.	siječanj	36	3	5	2	10	8	8	2	1	1	–
	veljača	36	3	5	2	10	8	8	2	1	1	–
	ožujak	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–
	travanj	36	4	4	2	10	8	8	2	1	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive • U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj

bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Kapitalski računi	5.357,4	5.408,8	6.664,5	9.562,4	11.151,3	13.090,1	12.641,5	12.678,5	12.032,9	11.047,6
7. Ostalo (neto)	–498,2	–515,8	–665,6	–707,1	–735,9	–792,9	–799,6	–799,9	–803,1	–820,8
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	59.153,0	68.064,6	72.425,1	66.885,8	75.828,3	78.745,2	77.467,6	77.607,7	84.358,8	83.389,3

^a Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB-a za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora središnja država u ostale domaće sektore.

^b Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze na osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke • U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uredbi Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama

Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekomnočni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. do listopada 2008. godine i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
AKTIVA										
1. Pričuve banaka kod središnje banke	41.775,2	48.384,7	50.178,9	40.705,6	45.902,1	45.759,6	46.648,7	47.483,1	47.358,7	48.972,8
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	28.283,1	31.814,1	35.929,1	32.700,5	40.860,4	40.986,4	41.988,7	42.705,8	42.571,5	44.122,0
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	13.492,1	16.570,6	14.249,8	8.005,1	5.041,7	4.773,2	4.660,0	4.777,3	4.787,1	4.850,8
2. Inozemna aktiva	35.572,5	39.621,2	46.438,5	50.246,6	49.577,0	47.245,4	44.705,0	44.131,8	38.039,2	37.032,6
3. Potraživanja od središnje države	28.877,2	27.936,8	28.971,5	37.801,1	44.249,5	50.307,6	51.122,4	51.291,5	57.151,9	56.008,3
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	147.340,9	180.967,8	207.330,7	231.408,6	229.866,1	244.035,4	242.848,6	244.122,7	244.097,0	246.061,6
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.767,2	1.892,0	2.140,8	2.077,4	2.074,2	2.412,8	2.526,1	2.520,9	2.547,0	2.428,3
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	67.017,9	83.386,5	92.265,1	102.779,8	104.898,1	114.089,7	114.450,0	115.269,3	115.702,1	118.054,3
4.3. Potraživanja od stanovništva	78.555,7	95.689,3	112.924,9	126.551,4	122.893,7	127.532,9	125.872,6	126.332,5	125.847,9	125.579,0
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	592,2	1.029,5	1.640,0	441,9	681,7	890,9	1.021,3	1.006,4	1.629,2	1.861,9
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.161,8	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.109,9	2.590,0	2.337,5	2.421,3	2.373,4	2.306,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	255.319,8	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.386,3	390.829,0	388.683,5	390.456,8	390.649,4	392.243,1
PASIVA										
1. Depozitni novac	26.653,3	33.911,7	41.870,8	38.171,2	31.899,6	33.888,9	34.604,4	34.505,9	34.095,0	34.850,8
2. Štedni i oročeni depoziti	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	34.823,4	35.521,7	35.748,1	36.530,2	36.802,8
3. Devizni depoziti	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	147.557,1	145.494,5	145.244,9	142.502,6	140.505,8
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.337,4	1.316,2	1.133,3	1.219,0	1.227,3
5. Inozemna pasiva	67.112,3	76.076,0	65.152,6	75.296,1	80.365,3	81.940,4	81.266,6	82.964,6	85.795,9	87.048,3
6. Depoziti središnje države	9.287,0	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.219,3	19.870,3	19.483,2	18.481,0	17.651,8	17.610,1
7. Krediti primljeni od središnje banke	4.215,6	3.911,4	4.178,3	14,0	13,5	12,9	12,9	12,9	12,8	12,7
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.328,3	2.273,2	2.572,5	2.685,0	2.600,6
9. Kapitalni računi	32.665,7	40.805,1	53.178,9	60.317,4	66.306,4	71.826,9	72.268,5	72.761,1	73.458,0	73.760,3
10. Ostalo (neto)	-2.480,4	-2.631,7	-1.753,2	-969,7	-3.879,1	-2.756,6	-3.557,5	-2.967,6	-3.300,8	-2.175,5
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	255.319,8	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.386,3	390.829,0	388.683,5	390.456,8	390.649,4	392.243,1

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka • U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditivne i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju

obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani određeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditivne i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani određeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske

pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke po skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost izvedenih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12 • Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna aktiva	35.457,9	39.454,5	45.837,2	49.705,1	49.230,3	46.920,2	44.331,2	43.836,1	37.739,7	36.729,6
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	27.228,5	30.404,1	37.824,9	38.038,3	34.186,6	32.069,1	30.463,2	30.718,8	24.866,3	23.345,4
Efektivni strani novac	1.136,1	1.232,1	1.245,5	1.973,2	1.772,6	1.628,4	1.443,8	1.455,7	1.558,7	1.756,6
Tekući računi	860,2	870,1	1.305,2	2.109,8	1.338,7	1.584,7	1.357,7	1.476,5	1.317,2	1.553,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	20.874,6	23.509,4	31.726,1	31.444,5	29.254,5	26.728,1	25.532,7	25.661,9	19.814,1	18.027,8
Vrijednosni papiri	4.197,0	4.441,5	3.210,4	2.307,1	1.629,0	1.896,5	1.975,7	1.971,9	2.028,4	1.874,0
Kredit	152,9	339,2	195,9	166,3	117,6	170,1	92,4	91,9	87,6	73,6
Dionice stranih banaka	7,8	11,8	141,9	37,4	74,2	61,3	60,8	61,0	60,4	59,4
1.2. Potraživanja od stranaca	8.229,4	9.050,4	8.012,3	11.666,8	15.043,7	14.851,2	13.868,0	13.117,2	12.873,3	13.384,1
Potraživanja od stranih država	7.735,7	8.217,0	6.696,1	9.976,8	13.477,2	13.047,3	12.196,9	11.196,7	10.900,6	11.400,7
Potraživanja od stranih osoba	493,1	798,1	1.295,2	1.613,5	1.534,5	1.785,9	1.653,3	1.876,2	1.929,4	1.939,9
Vrijednosni papiri	68,0	141,5	180,9	235,1	205,4	131,0	93,7	74,7	78,1	79,3
Kredit	425,2	656,6	1.114,3	1.378,4	1.329,1	1.654,9	1.559,7	1.801,5	1.851,3	1.860,6
Dionice stranih osoba	0,5	35,3	20,9	76,5	32,0	17,9	17,7	44,4	43,3	43,5
2. Kunska inozemna aktiva	114,6	166,7	601,3	541,5	346,7	325,2	373,8	295,7	299,6	303,0
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	71,3	96,9	408,1	144,1	86,3	72,4	133,4	53,7	59,6	62,7
2.2. Potraživanja od stranaca	43,4	69,8	193,3	397,4	260,3	252,8	240,5	242,0	240,0	240,3
U tome: Kredit	42,6	69,2	192,7	396,8	260,0	252,5	240,2	241,7	239,7	240,0
Ukupno (1+2)	35.572,5	39.621,2	46.438,5	50.246,6	49.577,0	47.245,4	44.705,0	44.131,8	38.039,2	37.032,6

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka • U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske

inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Kunska potraživanja	20.532,7	22.703,0	24.081,8	24.901,6	24.461,9	28.491,6	29.245,3	29.053,3	30.471,0	29.387,9
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	17.352,6	18.361,2	19.057,3	19.899,5	19.230,6	21.461,5	22.113,3	21.735,1	23.320,1	22.300,6
Vrijednosni papiri	16.037,7	14.546,7	16.099,8	16.969,0	16.305,4	17.752,1	18.348,8	17.809,2	18.646,9	18.186,1
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	20,6	8,3	6,4	6,1	5,2	6,7	6,6	6,4	6,2	5,9
Kredit	1.314,9	3.814,5	2.957,5	2.930,4	2.925,1	3.709,4	3.764,5	3.925,9	4.673,3	4.114,5
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	3.180,1	4.341,9	5.024,5	5.002,1	5.231,3	7.030,2	7.132,0	7.318,3	7.150,8	7.087,3
Vrijednosni papiri	–	–	–	6,1	–	–	–	–	–	–
Kredit	3.180,1	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.231,3	7.030,2	7.132,0	7.318,3	7.150,8	7.087,3
2. Devizna potraživanja	8.344,5	5.233,8	4.889,7	12.899,5	19.787,7	21.815,9	21.877,2	22.238,1	26.680,9	26.620,4
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	7.241,0	4.624,4	4.388,6	9.843,6	14.793,1	14.901,3	14.961,1	14.988,6	20.114,9	20.080,1
Vrijednosni papiri	1.248,1	429,0	268,4	300,7	234,7	207,7	223,7	246,5	207,6	249,5
Kredit	5.992,8	4.195,4	4.120,1	9.542,9	14.558,4	14.693,5	14.737,4	14.742,1	19.907,3	19.830,6
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.103,5	609,4	501,2	3.055,9	4.994,6	6.914,7	6.916,1	7.249,5	6.566,1	6.540,3
Vrijednosni papiri	144,2	109,2	82,1	50,9	52,0	84,7	85,3	85,9	85,3	85,0
Kredit	959,3	500,2	419,1	3.005,1	4.942,6	6.830,0	6.830,8	7.163,6	6.480,8	6.455,3
Ukupno (1+2)	28.877,2	27.936,8	28.971,5	37.801,1	44.249,5	50.307,6	51.122,4	51.291,5	57.151,9	56.008,3

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Kunska potraživanja	133.603,5	166.755,1	194.476,7	216.530,8	211.273,4	221.988,6	220.537,3	221.791,5	221.959,2	223.858,6
1.1. Instrumenti tržišta novca	2.329,9	1.980,7	2.147,4	2.674,5	2.040,2	1.873,2	1.846,0	1.878,4	1.934,5	1.969,8
1.2. Obveznice	361,6	1.088,8	1.366,0	1.341,4	1.691,0	1.702,7	1.672,2	1.624,9	1.655,0	1.679,7
1.3. Kredit	128.882,3	161.694,2	188.462,5	210.424,0	205.279,3	215.923,2	214.522,4	215.812,7	215.898,3	216.661,5
1.4. Dionice	2.029,6	1.991,4	2.500,8	2.090,8	2.262,9	2.489,5	2.496,7	2.475,5	2.471,4	3.547,6
2. Devizna potraživanja	13.737,4	14.212,8	12.854,0	14.877,8	18.592,7	22.046,8	22.311,3	22.331,3	22.137,7	22.203,0
2.1. Vrijednosni papiri	307,6	221,1	249,2	109,3	441,1	105,7	142,1	135,9	147,0	157,0
2.2. Kredit	13.429,8	13.991,6	12.604,9	14.768,5	18.151,7	21.941,1	22.169,2	22.195,3	21.990,7	22.046,0
Ukupno (1+2)	147.340,9	180.967,8	207.330,7	231.408,6	229.866,1	244.035,4	242.848,6	244.122,7	244.097,0	246.061,6

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim

instrumentima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	4.495,0	8.156,4	7.982,0	7.926,5	8.156,4	10.739,6	10.896,5	11.244,2	11.824,1	11.201,8
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.314,9	3.814,5	2.957,5	2.930,4	2.925,1	3.709,4	3.764,5	3.925,9	4.673,3	4.114,5
1.2. Krediti republičkim fondovima	3.180,1	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.231,3	7.030,2	7.132,0	7.318,3	7.150,8	7.087,3
2. Krediti lokalnoj državi	1.613,9	1.720,3	1.867,5	1.786,9	1.795,4	2.168,1	2.288,7	2.296,8	2.305,1	2.159,9
3. Krediti trgovačkim društvima	49.105,9	64.666,3	74.001,7	82.431,7	80.913,1	86.564,6	86.684,9	87.507,9	88.097,7	89.272,7
4. Krediti stanovništvu	78.162,4	95.307,6	112.593,3	126.205,3	122.570,8	127.190,5	125.548,8	126.008,0	125.495,5	125.228,9
U tome: Stambeni krediti	27.571,1	36.927,3	45.218,6	52.305,5	52.949,4	57.984,0	57.027,2	57.375,5	56.863,4	56.808,4
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	46,5	304,4	213,6	36,1	236,5	293,2	246,7	272,1	735,2	860,7
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	591,8	854,4	947,6	741,4	689,0	2.063,0	1.884,2	1.966,3	1.938,4	1.834,8
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	134.015,6	171.009,4	197.605,7	219.128,0	214.361,3	229.018,9	227.549,8	229.295,3	230.396,1	230.558,9
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	6.952,1	4.695,6	4.539,2	12.548,0	19.501,0	21.523,5	21.568,2	21.905,8	26.388,1	26.285,9
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	5.992,8	4.195,4	4.120,1	9.542,9	14.558,4	14.693,5	14.737,4	14.742,1	19.907,3	19.830,6
1.2. Krediti republičkim fondovima	959,3	500,2	419,1	3.005,1	4.942,6	6.830,0	6.830,8	7.163,6	6.480,8	6.455,3
2. Krediti lokalnoj državi	63,0	11,3	8,7	5,5	3,0	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
3. Krediti trgovačkim društvima	12.973,5	13.598,5	12.264,5	14.416,8	17.825,7	21.598,3	21.845,0	21.870,5	21.637,9	21.695,5
4. Krediti stanovništvu	393,3	381,8	331,6	346,1	323,0	342,4	323,8	324,5	352,4	350,1
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	19,9	68,1	74,0	1,2	31,0	0,6	54,2	48,7	83,2	44,6
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	512,3	360,5	668,0	143,5	269,4	341,3	260,0	259,2	242,2	279,7
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	20.914,1	19.115,9	17.886,0	27.461,1	37.953,0	43.806,5	44.051,6	44.409,0	48.704,2	48.656,1
UKUPNO (A+B)	154.929,7	190.125,3	215.491,7	246.589,1	252.314,3	272.825,4	271.601,4	273.704,3	279.100,3	279.215,0

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima • U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti

obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Lokalna država	1.688,7	1.803,8	2.689,4	2.441,1	1.377,7	1.303,3	1.119,2	1.034,8	1.206,2	1.326,8
2. Trgovačka društva	13.344,2	16.668,6	19.599,3	16.896,1	14.893,1	15.860,4	16.800,2	16.539,8	15.959,6	16.735,7
3. Stanovništvo	10.728,3	14.257,8	17.896,7	17.620,1	14.218,6	15.581,9	15.320,9	15.311,8	15.220,4	15.237,7
4. Ostale bankarske institucije	322,1	485,1	481,1	293,6	517,1	347,5	591,2	812,4	633,0	639,6
5. Nebankarske financijske institucije	571,3	697,6	1.205,2	921,1	893,4	796,0	773,1	807,2	1.075,8	911,2
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-1,3	-1,2	-0,9	-0,7	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	26.653,3	33.911,7	41.870,8	38.171,2	31.899,6	33.888,9	34.604,4	34.505,9	34.095,0	34.850,8

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka • U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih

institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	2.493,6	2.905,6	3.086,1	2.770,3	2.523,1	2.503,2	2.514,0	2.488,5	2.418,4	2.412,9
1.1. Lokalna država	2,7	2,8	2,5	0,0	0,0	0,1	7,6	7,2	5,9	5,6
1.2. Trgovačka društva	101,6	110,3	154,7	108,8	203,7	318,9	330,4	332,2	299,6	284,5
1.3. Stanovništvo	2.388,3	2.792,4	2.929,0	2.657,7	2.268,9	2.167,4	2.164,4	2.134,5	2.101,6	2.106,1
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	–	–	5,0	–	–	–	–	–
1.5. Nebankarske financijske institucije	1,0	0,0	–	3,7	45,5	16,9	11,6	14,5	11,3	16,6
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	25.498,4	41.931,3	50.558,8	47.300,1	36.616,3	32.320,2	33.007,7	33.259,6	34.111,8	34.389,9
2.1. Lokalna država	508,7	491,8	549,5	726,0	498,8	355,2	604,9	677,8	691,5	679,1
2.2. Trgovačka društva	8.222,5	14.715,4	18.414,8	16.268,0	11.559,0	8.933,3	9.111,8	8.787,6	9.153,9	9.131,8
2.3. Stanovništvo	13.254,9	20.755,0	20.479,1	22.721,6	16.910,7	17.188,1	17.537,9	17.730,1	17.840,3	17.752,8
2.4. Ostale bankarske institucije	931,9	2.697,9	6.386,5	2.563,4	3.039,8	2.448,8	2.607,5	2.730,8	3.166,0	3.722,8
2.5. Nebankarske financijske institucije	2.580,4	3.271,3	4.728,9	5.021,1	4.608,1	3.394,8	3.145,6	3.333,4	3.260,1	3.103,4
Ukupno (1+2)	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	34.823,4	35.521,7	35.748,1	36.530,2	36.802,8

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih

sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Štedni depoziti	22.641,0	22.698,6	22.845,0	21.262,2	20.781,0	22.906,1	22.319,5	22.474,0	21.589,9	21.443,3
1.1. Lokalna država	11,9	30,8	27,5	22,1	25,5	15,8	14,8	13,6	16,3	14,6
1.2. Trgovačka društva	4.408,3	4.589,7	5.543,6	5.132,0	5.053,6	5.738,5	5.442,5	5.719,1	5.445,5	5.283,7
1.3. Stanovništvo	17.933,6	17.609,9	16.720,8	15.682,8	15.148,7	16.313,0	16.152,3	16.021,4	15.712,9	15.706,9
1.4. Ostale bankarske institucije	116,0	276,7	251,7	121,4	150,4	268,5	182,5	149,3	196,7	189,8
1.5. Nebankarske financijske institucije	171,3	191,4	301,5	303,9	402,9	570,2	527,5	570,7	218,5	248,3
2. Oročeni depoziti	64.119,7	65.558,1	80.245,1	95.932,6	114.629,6	124.651,0	123.175,0	122.770,9	120.912,7	119.062,4
2.1. Lokalna država	3,2	1,9	2,1	2,3	2,5	2,3	2,3	2,2	2,2	2,1
2.2. Trgovačka društva	8.154,2	7.086,2	10.391,9	11.215,5	13.516,9	15.097,8	12.750,5	12.479,5	11.854,3	11.512,2
2.3. Stanovništvo	55.036,1	57.210,8	66.465,7	80.419,6	95.598,0	104.621,4	105.360,5	105.710,3	105.146,9	104.291,4
2.4. Ostale bankarske institucije	242,0	366,2	1.038,6	808,2	663,0	1.384,1	1.337,9	1.131,8	952,6	940,6
2.5. Nebankarske financijske institucije	684,2	892,9	2.346,8	3.487,0	4.849,1	3.545,4	3.723,9	3.447,1	2.956,7	2.316,2
Ukupno (1+2)	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	147.557,1	145.494,5	145.244,9	142.502,6	140.505,8

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija

kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	0,8	0,8	0,8	0,8	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	164,9	340,9	632,0	609,5	765,3	1.016,7	1.027,0	911,8	921,8	920,6
3. Primljeni krediti	912,1	502,5	576,0	1.920,8	596,7	320,7	289,2	221,5	297,1	306,7
3.1. Lokalna država	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	40,8	0,0	152,9	3,5	4,6	2,4	2,4	1,9	1,8	1,7
3.3. Ostale bankarske institucije	828,1	492,8	266,4	1.719,2	551,8	318,1	286,7	219,4	295,3	305,0
3.4. Nebankarske financijske institucije	43,2	9,6	156,6	198,0	40,4	0,1	0,1	0,1	–	–
Ukupno (1+2+3)	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.337,4	1.316,2	1.133,3	1.219,0	1.227,3

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca • U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Devizna inozemna pasiva	52.073,3	55.114,3	48.461,3	54.726,8	60.046,7	58.715,8	57.198,5	59.083,8	63.439,7	64.004,4
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	45.747,7	48.561,3	41.483,1	47.878,5	51.702,3	48.789,0	47.251,8	49.148,2	53.551,7	54.226,9
Tekući računi	156,3	195,0	258,8	176,6	221,0	208,3	222,6	214,3	197,0	183,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	12.523,1	12.174,1	10.562,9	14.016,4	21.945,8	20.188,9	21.177,5	22.778,4	24.198,9	23.991,9
Kredit	29.775,6	32.903,9	27.373,0	30.408,3	29.535,4	28.391,9	25.851,6	26.155,5	29.155,8	30.051,6
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1.167,4	820,7	405,9	1.585,1	2.000,7	2.079,8	2.069,4	2.076,5	2.013,7	2.008,7
Obveznice	3.292,6	3.288,3	3.288,4	3.277,1	–	–	–	–	–	–
1.2. Obveze prema strancima	6.325,6	6.553,0	6.978,2	6.848,4	8.344,4	9.926,7	9.946,6	9.935,5	9.887,9	9.777,5
Štedni i oročeni depoziti	5.846,3	6.192,4	6.729,9	6.719,0	8.336,3	9.909,3	9.929,2	9.918,1	9.871,1	9.761,2
Depoziti po viđenju	1.172,9	1.635,8	1.537,2	1.374,5	1.267,8	1.434,3	1.417,1	1.406,5	1.357,9	1.409,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.673,4	4.556,7	5.192,7	5.344,6	7.068,6	8.475,0	8.512,1	8.511,6	8.513,2	8.351,9
Kredit	479,3	360,5	248,3	129,3	8,0	17,5	17,4	17,5	16,8	16,3
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	–	11,1	11,1	11,1	11,1	11,0
2. Kunska inozemna pasiva	15.039,1	20.961,8	16.691,3	20.569,2	20.318,6	23.224,6	24.068,2	23.880,8	22.356,2	23.043,9
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	14.099,6	20.087,0	16.093,8	20.061,0	19.943,0	22.817,7	23.658,5	23.455,3	21.887,3	22.565,2
Depozitni novac	179,6	1.438,1	519,0	898,1	359,1	696,3	831,1	566,0	614,2	704,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	6.979,5	11.198,8	11.423,7	15.014,2	14.654,3	15.963,5	16.702,9	16.743,0	15.344,9	16.389,9
Kredit	6.940,5	7.450,2	4.151,2	4.148,8	4.929,6	6.158,0	6.124,6	6.146,3	5.928,2	5.470,8
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	405,7	404,0	0,4	–	749,2	899,0	865,6	877,3	862,4	865,2
2.2. Obveze prema strancima	939,5	874,8	597,5	508,2	375,7	406,8	409,6	425,6	468,9	478,8
Depozitni novac	180,3	170,1	253,2	257,0	222,8	250,3	258,4	258,3	304,4	317,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	755,2	703,3	340,6	245,7	144,4	148,0	136,7	152,7	150,0	146,4
Kredit	4,0	1,4	3,7	5,5	8,5	8,5	14,5	14,5	14,5	14,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	4,0	1,4	3,7	5,5	8,5	8,5	14,5	14,5	14,5	14,5
Ukupno (1+2)	67.112,3	76.076,0	65.152,6	75.296,1	80.365,3	81.940,4	81.266,6	82.964,6	85.795,9	87.048,3

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka • U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Kunki depoziti	7.596,1	9.030,0	11.535,0	14.185,1	15.124,1	16.089,9	15.819,8	15.842,5	15.701,7	15.727,6
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	605,0	497,5	666,4	429,5	356,6	806,8	791,8	821,4	734,9	728,3
Depozitni novac	458,1	366,2	454,9	176,7	189,3	306,0	304,8	342,6	411,2	501,0
Štedni depoziti	1,8	2,1	1,2	1,1	0,6	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	144,0	128,1	209,3	251,6	166,7	485,3	471,5	463,1	308,1	211,8
Kredit	1,0	1,0	1,0	–	–	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	6.991,1	8.532,6	10.868,6	13.755,5	14.767,5	15.283,1	15.028,0	15.021,1	14.966,8	14.999,2
Depozitni novac	580,2	254,6	330,1	645,6	389,5	290,9	314,2	369,6	310,6	394,9
Štedni depoziti	1,9	14,6	2,4	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	–
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	251,7	496,7	413,6	385,8	410,8	329,0	318,9	286,9	511,4	503,2
Kredit	6.157,3	7.766,7	10.122,4	12.724,1	13.966,9	14.663,3	14.394,9	14.364,6	14.144,7	14.101,2
2. Devizni depoziti	1.690,9	1.770,4	1.990,8	1.822,5	3.095,2	3.780,4	3.663,3	2.638,5	1.950,1	1.882,5
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	906,2	811,7	759,4	1.122,5	1.088,3	1.656,1	1.646,7	1.644,9	1.631,6	1.636,0
Štedni depoziti	340,6	264,8	527,4	666,8	716,8	993,9	802,6	894,1	875,5	840,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	38,7	275,0	49,7	330,0	309,4	662,0	844,0	750,5	755,9	795,2
Refinancirani krediti	527,0	271,9	182,3	125,7	62,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
2.2. Depoziti republičkih fondova	784,7	958,6	1.231,4	699,9	2.006,9	2.124,3	2.016,6	993,6	318,6	246,5
Štedni depoziti	139,4	93,4	85,7	107,1	106,6	90,2	114,4	746,0	183,5	165,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	25,8	356,2	153,8	519,6	256,4	601,3	465,2	247,7	135,1	80,9
Kredit	619,6	509,0	991,8	73,2	1.643,9	1.432,7	1.437,0	–	–	–
Ukupno (1+2)	9.287,0	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.219,3	19.870,3	19.483,2	18.481,0	17.651,8	17.610,1

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka • U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti

Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunki depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

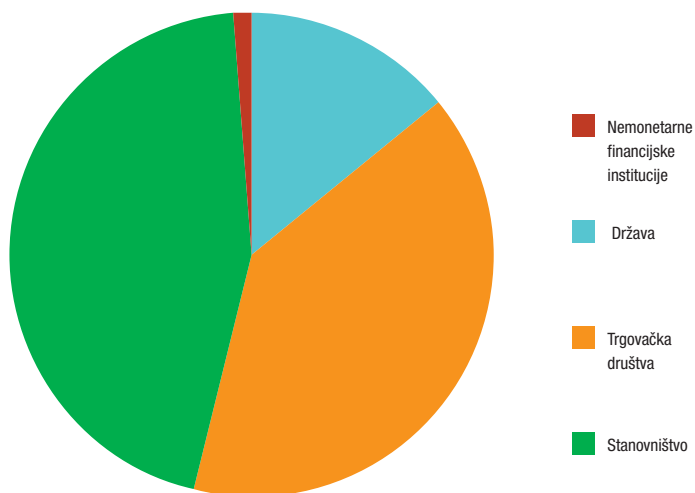
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
1. Ograničeni depoziti	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.328,3	2.273,2	2.572,5	2.685,0	2.600,6
1.1. Kunki depoziti	1.277,1	1.427,0	1.322,8	1.478,8	1.366,0	1.428,9	1.407,1	1.432,5	1.448,6	1.453,6
1.2. Devizni depoziti	759,3	1.020,5	929,5	1.559,6	1.182,5	899,4	866,1	1.140,0	1.236,4	1.147,0
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2)	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.328,3	2.273,2	2.572,5	2.685,0	2.600,6

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

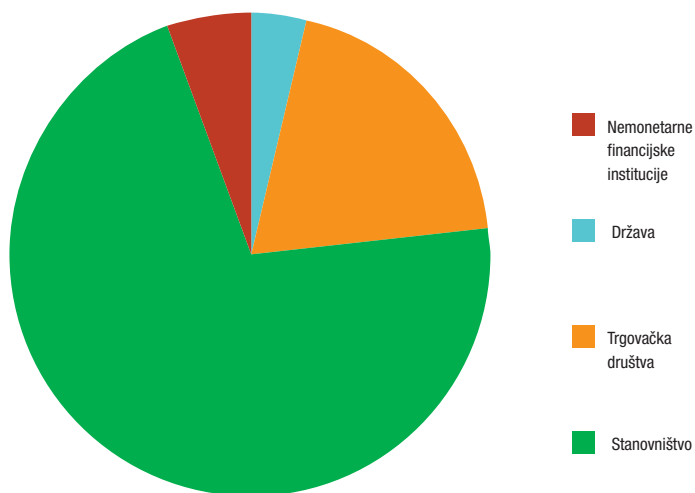
Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

**Distribucija kredita banaka
po institucionalnim sektorima**

travanj 2011.

Slika D2.

**Distribucija depozita kod banaka
po institucionalnim sektorima**

travanj 2011.

Napomena:

Sektor "Nemonetarne finansijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske finansijske institucije.
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	4.274,3	4.674,8	4.036,5	3.395,5	3.137,9	3.315,9	3.352,0	3.503,0	3.457,4	3.437,7
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	575,5	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.979,1	2.987,3	2.980,5	2.971,9	2.983,0	2.987,7
U tome: Potraživanja od stanovništva	575,5	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.979,1	2.987,3	2.980,5	2.971,9	2.983,0	2.987,7
4. Potraživanja od banaka	994,4	181,4	133,6	533,7	294,8	258,5	209,7	212,5	621,4	607,8
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	5.844,2	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.411,7	6.561,8	6.542,2	6.687,4	7.061,8	7.033,1
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	5.514,7	5.803,6	6.037,9	6.297,6	5.711,8	5.791,5	5.761,1	5.881,1	5.814,4	5.772,6
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,3	61,7	40,1	91,5	230,8	279,7	286,8	290,4	727,3	740,3
3. Kapitalski računi	258,0	244,7	303,0	390,6	478,1	512,1	514,9	530,0	533,8	538,1
4. Ostalo (neto)	61,1	42,2	9,6	7,4	–8,9	–21,5	–20,6	–14,1	–13,6	–17,9
Ukupno (1+2+3+4)	5.844,2	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.411,7	6.561,8	6.542,2	6.687,4	7.061,8	7.033,1

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica • U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003.

godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive.

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke
u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2008.	prosinac	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
2009.	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
2010.	svibanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	lipanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	srpanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	kolovoz	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	rujan	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	listopad	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	studenj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
2011.	siječanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	veljača	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	ožujak	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	travanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu. ^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^c Od 14. prosinca 2005. ^d Od 31. prosinca 2007.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke • U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine

do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamratne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospijanja ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospijanja					Kamatne stope na prekonoćne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2006.	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2007.	prosinac	0,75	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2008.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2009.	prosinac	0,75	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2010.	svibanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studenj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
2011.	siječanj	0,25 ^b	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	veljača	0,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	ožujak	– ^c	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25 ^c
	travanj	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,25

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^b Od 6. siječnja 2011. ^c Od 19. ožujka 2011.**Tablica F2: Pasivne kamratne stope Hrvatske narodne banke •**

U tablici su iskazane kamratne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od ožujka 2011. godine na sredstva obvezne pričuve Hrvatska narodna banka ne plaća naknadu (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamratne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamratne stope na dragovoljno upisane

blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospijanja od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamratne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonoćni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka • U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4 = 5 + 6	5	6	7	8	9	10	11
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28	
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62	
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05	
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29
2008.	prosinac	14,87	41.474,4	29.179,7	12.294,7	461,9	20.425,8	8.807,0	0,52	0,81
2009.	prosinac	14,00	40.423,5	33.693,7	6.729,8	30,9	23.585,6	4.898,0	0,52	–
2010.	svibanj	13,00	37.765,9	31.349,9	6.416,0	–	21.944,9	4.689,1	0,52	–
	lipanj	13,00	37.970,3	31.515,2	6.455,1	–	22.060,6	4.712,6	0,52	–
	srpanj	13,00	38.106,9	31.647,5	6.459,4	–	22.153,3	4.715,9	0,52	–
	kolovoz	13,00	38.335,3	31.863,5	6.471,9	–	22.304,4	4.724,1	0,52	–
	rujan	13,00	38.527,9	31.992,5	6.535,5	–	22.394,7	4.740,9	0,52	–
	listopad	13,00	38.700,5	32.137,0	6.563,5	–	22.495,9	4.737,4	0,52	–
	studenj	13,00	38.746,3	32.180,9	6.565,4	–	22.526,6	4.710,0	0,52	–
	prosinac	13,00	38.990,6	32.374,8	6.615,8	–	22.662,4	4.736,7	0,52	–
2011.	siječanj	13,00	39.248,7	32.581,8	6.666,9	–	22.807,2	4.776,8	0,23	–
	veljača	13,00	39.528,1	32.839,2	6.688,9	–	22.987,4	4.798,1	0,17	–
	ožujak	13,00	39.709,3	32.999,3	6.710,0	–	23.099,5	4.819,4	0,10	–
	travanj	13,00	39.924,9	33.156,8	6.768,1	–	23.209,8	4.887,7	–	–

inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu priču u i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuve, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuve, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuve u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospeljeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001.

godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu priču u do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. do veljače 2009. posebnu obveznu priču u na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu priču u na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu priču u (od kolovoza 2004. do listopada 2008.).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne priču u u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne priču ve kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne priču ve, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne priču ve koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne priču ve kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kuskog dijela obvezne priču ve je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne priču ve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne priču ve obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne priču ve iznosi 60%.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1998.	prosinac	221,9		1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6		1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	–	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	–	–	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	–	–	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	–	–	–	5.993,7
2007.	prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	–	–	4.449,4
2008.	prosinac	1.168,7	28.101,4	1,03	289,1	–	–	6.171,2
2009.	prosinac	880,0	24.885,6	0,91	–	–	–	4.776,6
2010.	svibanj	387,1	25.201,0	0,42	–	–	–	5.430,2
	lipanj	469,6	25.994,3	0,50	–	–	–	5.737,2
	srpanj	404,0	27.045,2	0,43	–	–	–	6.119,9
	kolovoz	378,8	29.727,3	0,40	–	–	–	5.748,8
	rujan	389,5	31.279,0	0,41	–	–	–	5.840,4
	listopad	374,0	31.209,0	0,39	–	–	–	6.453,4
	studenj	357,1	30.479,7	0,37	–	–	–	6.598,1
	prosinac	407,1	30.511,9	0,42	–	–	–	5.705,9
2011.	siječanj	318,5	28.629,6	0,33	–	–	–	5.797,1
	veljača	218,7	26.853,3	0,22	–	–	–	6.567,5
	ožujak	374,9	21.478,6	0,38	–	–	–	7.940,8
	travanj	412,1	19.231,5	0,42	–	–	–	7.649,0

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunkskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a. Od ožujka 2011. godine na sredstva obvezne pričuve Hrvatska narodna banka ne plaća naknadu.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. do listopada 2008.). Od studenoga 2009. Hrvatska narodna banka na sredstva izdvojenoga deviznog dijela obvezne pričuve ne plaća naknadu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka • U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazuju se slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru i u blagajni (do listopada 2008.), a od studenoga 2008. kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru u razdoblju održavanja kuskog dijela obvezne pričuve i minimalno potrebnog prosjeka na računu za namiru prema obračunu kuskog dijela obvezne pričuve.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih

inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope u trgovanju depozitnim novcem među bankama		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonoćne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite					Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14
2002.	prosinac	1,03	1,59	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88
2003.	prosinac	6,54	6,36	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69
2004.	prosinac	4,87	4,74	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16
2005.	prosinac	3,08	3,91	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35
2006.	prosinac	3,14	2,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44
2007.	prosinac	6,23	7,33	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01
2008.	prosinac	5,77	6,77	10,71	10,89	8,98	12,33	12,97	4,96	9,05	8,10	10,35
2009.	prosinac	1,20	1,50	11,12	11,22	9,29	12,68	13,24	4,89	9,77	8,27	11,33
2010.	svibanj	0,85	1,42	10,59	10,74	7,76	12,64	13,17	4,50	9,03	6,41	10,72
	lipanj	0,94	1,40	10,35	10,52	7,57	12,65	13,15	3,92	8,51	6,03	10,77
	srpanj	1,45	2,20	10,31	10,50	7,29	12,65	13,19	4,44	8,54	6,31	10,98
	kolovoz	1,31	1,71	10,36	10,47	7,17	12,73	13,19	3,83	8,89	6,34	11,35
	rujan	0,79	1,30	10,19	10,29	7,05	12,66	13,17	4,78	8,93	6,59	11,09
	listopad	0,71	1,16	10,23	10,29	6,78	12,51	13,03	4,25	9,43	6,44	11,26
	studenj	0,68	1,21	10,28	10,29	6,99	12,70	13,18	4,28	10,13	6,36	11,24
	prosinac	1,28	1,70	9,90	10,05	6,98	12,64	13,17	4,66	8,38	6,45	11,29
2011.	siječanj	0,69	1,34	10,29	10,39	7,08	12,73	13,17	4,25	8,76	5,58	11,55
	veljača	0,66	0,83	10,21	10,30	7,01	12,73	13,17	4,14	8,97	5,70	11,31
	ožujak	0,65	0,83	9,87	9,99	6,88	12,66	13,16	4,34	8,46	5,95	10,94
	travanj	0,59	0,98	9,73	9,82	6,49	12,66	13,15	4,59	8,53	5,76	11,16
Relativna važnost ^a		–	–	73,87	68,54	31,52	37,02	34,89	2,12	5,33	2,60	2,73

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se

kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine do kolovoza 2002. godine iskazivale su se kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonoćnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonoćnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a.

U Biltenu broj 157 izvršena je revizija podataka iz stupaca 3 i 4 za razdoblje od rujna 2002. nadalje. Od rujna 2002. iskazuju se kamatne stope na prekonoćne kredite i na ostale kredite izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih izravnim trgovanjem depozitnim novcem među bankama

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na du- goročne kredite
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12			6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65			6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64			7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79			5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34
2007.	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10
2008.	prosinac	7,73	8,20	8,18	8,65	7,43	6,92	7,89	6,08	9,02	7,08	7,17	6,83
2009.	prosinac	8,28	8,48	8,41	10,23	8,11	7,31	9,02	6,45	9,96	6,98	7,35	6,49
2010.	svibanj	7,91	7,85	7,77	8,93	7,95	7,05	8,73	6,43	9,84	6,81	7,15	6,43
	lipanj	7,93	8,45	8,53	7,77	7,65	6,82	8,65	6,46	9,66	5,77	6,97	5,62
	srpanj	8,01	8,13	7,94	9,65	7,97	7,28	8,53	6,38	9,42	6,70	6,81	6,57
	kolovoz	7,94	8,08	8,14	7,67	7,87	7,03	8,45	6,30	9,28	7,22	7,63	6,80
	rujan	8,14	8,60	8,56	9,23	7,94	7,02	8,45	6,33	9,05	6,86	7,93	6,12
	listopad	8,05	8,05	7,90	9,82	8,04	7,14	8,45	6,15	9,09	6,78	6,69	6,90
	studen	8,07	8,07	7,99	8,93	8,07	7,49	8,37	6,16	9,05	6,93	6,48	7,28
	prosinac	7,78	7,95	7,91	8,86	7,67	7,19	8,16	6,02	8,94	6,38	7,12	6,06
2011.	siječanj	7,50	7,41	7,28	9,37	7,54	7,00	8,06	6,02	8,85	5,55	6,05	5,10
	veljača	7,70	7,61	7,52	9,13	7,75	7,04	8,23	6,01	9,00	6,93	6,90	6,98
	ožujak	7,84	7,95	7,89	8,58	7,79	7,20	8,18	5,93	8,95	6,56	6,73	6,42
	travanj	7,37	7,99	7,85	9,92	7,12	6,22	7,98	5,77	8,72	6,04	6,65	5,61
Relativna važnost ^a		20,93	5,97	5,55	0,42	14,96	7,36	7,60	1,91	5,69	5,20	2,15	3,06

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospeljećem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su

uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospeljećem na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45
2008.	prosinac	2,92	0,43	5,65	5,60	5,34	5,64	6,58	5,88	6,85
2009.	prosinac	2,22	0,43	2,52	2,49	4,89	2,04	2,76	6,12	2,07
2010.	svibanj	1,78	0,36	2,19	2,25	4,22	1,37	2,00	5,38	1,53
	lipanj	1,72	0,35	1,94	1,91	4,12	1,22	2,07	5,34	1,59
	srpanj	1,73	0,36	2,04	1,93	4,06	1,31	2,44	5,19	2,05
	kolovoz	1,68	0,36	1,79	1,71	3,93	1,32	2,20	5,10	1,91
	rujan	1,64	0,37	1,76	1,72	3,92	1,23	1,92	4,90	1,60
	listopad	1,64	0,40	1,95	1,94	3,85	1,30	1,96	4,81	1,54
	studenj	1,65	0,38	1,91	1,87	3,75	1,16	2,04	4,66	1,68
	prosinac	1,61	0,34	1,93	1,85	3,66	1,41	4,26	4,76	3,03
2011.	siječanj	1,61	0,35	1,90	1,83	3,60	1,14	2,14	4,69	1,73
	veljača	1,59	0,34	1,47	1,42	3,42	0,98	1,68	4,61	1,32
	ožujak	1,60	0,33	1,66	1,70	3,48	1,16	1,51	4,58	1,13
	travanj	1,60	0,34	1,37	1,36	3,44	0,90	1,40	4,60	1,17
Relativna važnost ^a		53,87	34,65	16,55	13,27	2,40	10,87	3,27	0,22	3,05

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih

stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjeck	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjeck	Na štedne depozite po viđenju				Trgovačkih društava
						Ukupni prosjeck	Stanovništva		EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	EUR	USD	EUR	USD
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	prosinac	3,98	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43
2008.	prosinac	4,09	4,05	4,42	3,97	0,21	0,20	0,15	0,26	0,13
2009.	prosinac	3,01	3,12	3,31	3,98	0,18	0,22	0,16	0,10	0,07
2010.	svibanj	3,21	2,78	2,54	3,37	0,17	0,20	0,16	0,09	0,07
	lipanj	3,32	2,79	3,82	3,26	0,18	0,22	0,16	0,10	0,08
	srpanj	3,57	3,02	4,06	3,26	0,19	0,21	0,16	0,11	0,08
	kolovoz	2,68	2,84	3,85	3,20	0,20	0,21	0,17	0,23	0,06
	rujan	3,38	2,57	3,89	3,13	0,20	0,19	0,17	0,27	0,06
	listopad	2,66	2,47	3,19	3,13	0,23	0,24	0,17	0,25	0,07
	studenj	3,01	2,57	4,36	3,08	0,23	0,24	0,17	0,22	0,07
	prosinac	2,91	2,75	3,46	3,09	0,19	0,21	0,14	0,18	0,07
2011.	siječanj	2,85	2,51	1,29	2,97	0,18	0,21	0,14	0,13	0,06
	veljača	2,81	2,84	2,75	2,97	0,18	0,21	0,14	0,12	0,09
	ožujak	3,03	2,86	3,53	2,90	0,18	0,21	0,14	0,13	0,07
	travanj	2,81 ^b	2,61	3,04	2,90	0,19	0,21	0,15	0,16	0,07
Relativna važnost ^a		0,25	0,20	0,05	45,88	21,41	14,72	1,79	4,39	0,51

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici). ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 42,31 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na

kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunkskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene devizne depozite, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite						Na dugoročne depozite			
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
EUR	USD	EUR		USD	EUR	USD	EUR		USD			
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	–
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61
2007.	prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19
2008.	prosinac	4,15	3,95	4,33	2,69	4,13	1,84	5,51	5,57	3,58	5,52	2,38
2009.	prosinac	3,58	3,40	4,33	2,73	2,64	1,77	5,13	5,43	3,86	2,85	0,13
2010.	svibanj	3,03	2,84	3,63	2,73	2,07	1,45	4,62	4,73	3,82	2,18	3,00
	lipanj	3,00	2,83	3,48	2,75	2,33	1,57	4,61	4,68	3,65	3,30	–
	srpanj	2,98	2,75	3,50	2,64	2,11	1,32	4,65	4,74	3,78	2,71	1,22
	kolovoz	2,94	2,68	3,48	2,62	1,96	1,35	4,59	4,69	3,74	1,11	–
	rujan	2,82	2,62	3,47	2,64	1,94	1,08	4,40	4,46	3,61	2,70	2,45
	listopad	2,33	2,14	3,36	2,55	1,47	1,13	4,16	4,23	3,62	3,68	3,42
	studenj	2,20	1,99	3,24	2,49	1,28	0,77	4,24	4,29	3,43	3,92	4,00
	prosinac	2,69	2,15	3,13	2,45	1,63	0,76	5,36	4,28	3,20	6,91	3,80
2011.	siječanj	2,57	2,31	3,00	2,43	1,71	0,90	4,24	4,29	3,22	3,77	0,85
	veljača	2,47	2,19	3,00	2,37	1,69	0,69	4,26	4,30	3,43	3,46	1,10
	ožujak	2,36	2,15	2,97	2,37	1,66	0,73	3,97	4,01	3,21	3,64	2,60
	travanj	2,45	2,22	2,88	2,38	1,84	0,83	4,03	4,12	3,16	2,46	2,01
Relativna važnost ^a		24,48	21,36	9,77	0,66	8,57	2,35	3,12	2,89	0,14	0,03	0,06

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih

kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja
u milijunima eura, tekući tečaj

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.			
							I.	II.	III.	IV.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja										
1. Pravne osobe	8.443,5	14.442,7	26.365,0	33.058,3	19.939,9	21.453,6	1.958,6	1.393,6	1.704,5	1.434,4
2. Fizičke osobe	4.931,8	6.262,7	6.151,3	4.755,3	4.920,3	4.878,0	300,7	302,4	388,2	395,8
2.1. Domaće fizičke osobe	4.662,6	5.909,4	3.184,0	4.252,9	4.389,6	4.251,3	295,1	296,3	380,6	380,6
2.2. Strane fizičke osobe	269,2	353,2	326,3	502,4	530,7	626,7	5,6	6,1	7,6	15,2
3. Domaće banke	9.069,9	14.380,1	20.141,3	20.017,6	10.964,5	11.171,3	668,4	702,9	1.091,5	503,5
4. Strane banke	2.602,3	5.056,8	5.194,1	7.342,5	5.681,9	5.548,6	590,9	316,5	527,6	226,5
5. Hrvatska narodna banka	–	125,5	–	420,6	1.899,4	350,1	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	25.106,0	40.439,5	57.851,7	65.594,2	43.405,9	43.401,6	3.518,5	2.715,4	3.711,9	2.560,1
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja										
1. Pravne osobe	13.022,3	17.515,0	28.564,1	35.448,8	21.707,2	21.930,5	1.580,2	1.327,0	1.930,4	1.404,5
2. Fizičke osobe	2.722,5	4.109,1	3.712,5	4.366,4	3.205,5	1.815,9	156,2	90,8	115,6	92,5
2.1. Domaće fizičke osobe	2.693,9	4.056,4	2.071,3	4.335,2	3.186,0	1.800,5	155,6	90,2	115,1	91,5
2.2. Strane fizičke osobe	28,6	52,6	40,0	31,2	19,5	15,4	0,6	0,6	0,5	1,0
3. Domaće banke	9.069,9	14.380,1	20.141,3	20.017,6	10.964,5	11.171,3	668,4	702,9	1.091,5	503,5
4. Strane banke	1.407,1	3.526,1	4.072,6	6.615,7	5.281,5	5.455,0	297,9	348,5	520,6	344,9
5. Hrvatska narodna banka	670,8	1.329,5	839,0	409,1	2.224,2	363,7	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	26.892,7	40.859,7	57.329,5	66.857,5	43.382,7	40.736,5	2.702,7	2.469,2	3.658,1	2.345,4
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)										
1. Pravne osobe	–4.578,8	–3.072,3	–2.199,1	–2.390,5	–1.767,3	–476,9	378,4	66,5	–225,9	29,9
2. Fizičke osobe	2.209,3	2.153,6	2.438,9	388,9	1.714,8	3.062,1	144,5	211,6	272,6	303,3
2.1. Domaće fizičke osobe	1.968,7	1.853,0	1.112,7	–82,2	1.203,6	2.450,8	139,5	206,2	265,5	289,1
2.2. Strane fizičke osobe	240,6	300,6	286,3	471,1	511,2	611,2	5,0	5,4	7,1	14,2
3. Strane banke	1.195,2	1.530,7	1.121,4	726,8	400,4	93,6	293,0	–31,9	7,0	–118,4
4. Hrvatska narodna banka	–670,8	–1.204,0	–839,0	11,5	–324,8	–13,6	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4)	–1.845,2	–592,1	522,2	–1.263,3	23,2	2.665,2	815,9	246,2	53,7	214,7
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke										
Kupnja stranih sredstava plaćanja	–	3,1	5,1	265,4	664,6	238,5	1,7	0,3	2,4	852,9
Prodaja stranih sredstava plaćanja	167,6	441,3	176,7	83,7	98,3	233,1	–	–	–	–

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja • Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska

narodna banka). Izvor su podataka izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja uključujući i podatke o kupnji i prodaji stranih sredstava plaćanja od fizičkih osoba preko ovlaštenih mjenjača.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^c	2010. ^c	2010.				2011.
							1.tr. ^c	2.tr. ^c	3.tr. ^c	4.tr. ^c	
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-1.895,5	-2.635,7	-3.118,8	-4.216,5	-2.367,8	-502,7	-1.331,3	-63,5	1.910,9	-1.018,9	-1.476,6
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-3.079,3	-3.743,1	-4.161,8	-5.287,0	-3.404,0	-1.582,1	-1.584,0	-350,6	1.651,4	-1.298,8	-1.704,1
1.1. Prihodi	16.006,3	17.917,5	19.658,1	21.303,8	16.965,0	18.511,7	3.023,6	4.656,6	7.024,2	3.807,3	2.899,1
1.2. Rashodi	-19.085,6	-21.660,6	-23.819,8	-26.590,8	-20.369,0	-20.093,8	-4.607,6	-5.007,2	-5.372,8	-5.106,1	-4.603,3
2. Roba i usluge (3+4)	-2.136,1	-2.568,0	-3.067,4	-3.719,2	-1.617,0	-58,7	-1.139,3	-60,1	2.142,0	-1.001,4	-1.208,9
2.1. Prihodi	15.272,9	16.990,4	18.307,2	19.904,6	16.157,1	17.589,0	2.821,2	4.385,2	6.791,4	3.591,3	2.692,2
2.2. Rashodi	-17.409,1	-19.558,4	-21.374,6	-23.623,8	-17.774,1	-17.647,7	-3.960,4	-4.445,3	-4.649,4	-4.592,6	-3.901,1
3. Roba	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-5.945,3	-1.283,3	-1.496,9	-1.716,8	-1.448,3	-1.384,1
3.1. Prihodi	7.220,3	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	9.099,5	2.033,3	2.325,2	2.243,0	2.498,0	1.965,1
3.2. Rashodi	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-15.044,8	-3.316,6	-3.822,1	-3.959,8	-3.946,3	-3.349,2
4. Usluge	5.381,8	5.776,2	6.366,6	7.074,6	5.769,9	5.886,6	144,0	1.436,8	3.858,8	447,0	175,1
4.1. Prihodi	8.052,6	8.526,8	9.114,7	10.090,6	8.453,9	8.489,5	787,9	2.060,0	4.548,4	1.093,3	727,1
4.2. Rashodi	-2.670,8	-2.750,6	-2.748,1	-3.016,0	-2.684,1	-2.602,9	-643,9	-623,2	-689,6	-646,3	-551,9
5. Dohodak	-943,1	-1.175,1	-1.094,4	-1.567,8	-1.787,0	-1.523,4	-444,8	-290,6	-490,6	-297,4	-495,2
5.1. Prihodi	733,4	927,1	1.350,9	1.399,1	807,9	922,7	202,4	271,4	232,8	216,1	206,9
5.2. Rashodi	-1.676,5	-2.102,2	-2.445,3	-2.967,0	-2.594,9	-2.446,1	-647,2	-562,0	-723,4	-513,5	-702,1
6. Tekući transferi	1.183,8	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	1.079,3	252,7	287,2	259,5	279,9	227,5
6.1. Prihodi	1.628,4	1.639,5	1.576,1	1.684,4	1.607,8	1.674,8	394,6	450,3	392,0	437,9	358,1
6.2. Rashodi	-444,6	-532,1	-533,1	-613,9	-571,5	-595,5	-141,9	-163,1	-132,5	-158,0	-130,6
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	3.008,7	4.031,4	4.525,4	5.797,5	3.494,5	1.223,4	808,0	160,3	-431,3	686,3	1.147,8
B1. Kapitalne transakcije	53,8	-134,9	28,5	14,9	43,1	34,5	12,6	11,8	12,8	-2,6	21,1
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	3.776,8	5.578,5	5.218,6	5.452,3	4.347,8	1.272,7	277,9	270,1	576,3	148,4	1.995,6
1. Izravna ulaganja	1.276,1	2.561,5	3.467,8	3.243,2	1.190,0	341,1	517,8	-119,3	273,1	-330,5	31,6
1.1. U inozemstvo	-191,8	-206,8	-211,2	-972,7	-874,7	114,5	-58,1	-153,0	-69,6	395,1	-97,3
1.2. U Hrvatsku	1.467,9	2.768,3	3.679,0	4.215,9	2.064,7	226,6	575,8	33,7	342,7	-725,6	128,9
2. Portfeljna ulaganja	-1.187,9	-197,3	391,1	-782,1	398,2	402,6	-733,4	249,3	1.143,4	-256,7	192,2
2.1. Sredstva	-581,3	-459,8	-404,7	-277,9	-580,8	-362,8	-122,2	32,2	-91,4	-181,3	-7,5
2.2. Obveze	-606,6	262,5	795,8	-504,3	979,1	765,3	-611,2	217,1	1.234,7	-75,4	199,6
3. Financijski derivati	-88,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-252,7	-61,1	-72,4	-74,4	-44,8	-6,9
4. Ostala ulaganja	3.777,0	3.214,3	1.359,7	2.991,2	2.759,6	781,7	554,7	212,4	-765,8	780,4	1.778,7
4.1. Sredstva	982,2	-692,3	-1.653,3	-1.621,6	757,0	645,6	676,9	-46,2	-386,4	401,3	952,4
4.2. Obveze	2.794,7	3.906,6	3.012,9	4.612,8	2.002,6	136,2	-122,3	258,6	-379,4	379,2	826,4
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-821,8	-1.412,2	-721,6	330,4	-896,4	-83,8	517,5	-121,5	-1.020,4	540,5	-868,8
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-1.113,3	-1.395,7	-1.406,6	-1.581,0	-1.126,7	-720,7	523,3	-96,9	-1.479,6	332,6	328,8

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci. Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca • Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi

Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge
u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2010.				2011.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr.	
Roba	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-5.945,3	-1.283,3	-1.496,9	-1.716,8	-1.448,3	-1.384,1
1. Prihodi	7.220,3	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	9.099,5	2.033,3	2.325,2	2.243,0	2.498,0	1.965,1
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	7.069,4	8.251,6	9.001,6	9.585,1	7.529,4	8.902,4	2.000,2	2.279,5	2.170,4	2.452,3	1.918,9
1.2. Prilagodbe za obuhvat	150,9	212,0	191,0	228,9	173,8	197,1	33,1	45,7	72,6	45,7	46,3
2. Rashodi	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-15.044,8	-3.316,6	-3.822,1	-3.959,8	-3.946,3	-3.349,2
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-14.949,5	-17.104,7	-18.826,6	-20.817,1	-15.220,1	-15.127,2	-3.338,0	-3.849,5	-3.967,8	-3.971,9	-3.377,4
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-346,4	-341,1	-370,4	-421,4	-331,1	-376,0	-79,8	-89,2	-112,2	-94,8	-74,2
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	557,6	638,0	570,4	630,8	461,2	458,4	101,1	116,6	120,2	120,3	102,3
Usluge	5.381,8	5.776,2	6.366,6	7.074,6	5.769,9	5.886,6	144,0	1.436,8	3.858,8	447,0	175,1
1. Prijevoz	440,2	547,8	641,3	625,3	349,2	399,7	57,5	110,1	148,6	83,5	59,4
1.1. Prihodi	880,3	1.037,5	1.165,4	1.209,4	752,0	813,3	145,8	219,3	262,0	186,2	151,2
1.2. Rashodi	-440,1	-489,7	-524,0	-584,1	-402,8	-413,6	-88,3	-109,2	-113,4	-102,7	-91,8
2. Putovanja – turizam	5.394,9	5.708,7	6.035,2	6.694,0	5.655,8	5.600,8	188,1	1.317,3	3.690,5	404,9	143,5
2.1. Prihodi	5.998,9	6.293,3	6.752,6	7.459,4	6.379,7	6.230,0	324,7	1.476,3	3.867,8	561,1	274,5
2.1.1. Poslovni razlozi	504,0	388,4	389,2	386,4	255,7	236,3	39,0	80,9	72,8	43,6	29,7
2.1.2. Osobni razlozi	5.494,9	5.904,9	6.363,4	7.073,1	6.124,0	5.993,6	285,7	1.395,4	3.795,0	517,6	244,8
2.2. Rashodi	-604,1	-584,6	-717,3	-765,5	-724,0	-629,2	-136,6	-159,0	-177,3	-156,2	-131,0
2.2.1. Poslovni razlozi	-267,4	-229,5	-266,9	-261,3	-240,8	-180,6	-39,1	-55,4	-40,0	-46,1	-45,9
2.2.2. Osobni razlozi	-336,7	-355,1	-450,4	-504,2	-483,1	-448,6	-97,6	-103,6	-137,3	-110,1	-85,1
3. Ostale usluge	-453,3	-480,3	-310,0	-244,6	-235,1	-113,9	-101,5	9,4	19,6	-41,4	-27,8
3.1. Prihodi	1.173,4	1.196,0	1.196,8	1.421,8	1.322,2	1.446,3	317,4	364,4	418,5	346,0	301,4
3.2. Rashodi	-1.626,6	-1.676,3	-1.506,7	-1.666,4	-1.557,3	-1.560,1	-419,0	-355,0	-398,9	-387,3	-329,1

^a Preliminarni podaci

- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine,

na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani su iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove teretnog cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Počevši od siječnja 2011., zbog ukidanja evidencije platnog prometa s inozemstvom, pozicija prihoda od cestovnog teretnog prijevoza sastavlja se na osnovi ekonometrijskog modela koji kao zavisnu varijablu ima obujam robne razmjene. Rashodi teretnog cestovnog prijevoza jednaki su troškovima prijevoza i osiguranja koji se odnose na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi
u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^a	2010. ^a	2010.				2011.
							1.tr. ^a	2.tr. ^a	3.tr. ^a	4.tr. ^a	1.tr. ^b
Dohodak	-943,1	-1.175,1	-1.094,4	-1.567,8	-1.787,0	-1.523,4	-444,8	-290,6	-490,6	-297,4	-495,2
1. Naknade zaposlenima	259,7	373,2	494,2	564,1	586,5	620,8	142,7	155,1	158,4	164,5	154,8
1.1. Prihodi	289,2	404,3	527,8	599,7	624,2	657,1	151,0	164,4	167,8	173,9	162,6
1.2. Rashodi	-29,5	-31,1	-33,6	-35,5	-37,6	-36,3	-8,3	-9,3	-9,4	-9,3	-7,8
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-739,0	-1.011,1	-921,6	-1.137,1	-1.146,0	-1.047,0	-323,1	-172,3	-375,1	-176,6	-352,8
2.1. Prihodi	112,7	80,2	174,5	194,6	-64,1	86,9	6,2	64,8	19,3	-3,3	1,8
Od čega: Zadržana dobit	63,8	63,5	123,3	118,6	-114,9	8,5	-2,6	18,5	6,3	-13,7	-11,7
2.2. Rashodi	-851,8	-1.091,3	-1.096,1	-1.331,7	-1.081,9	-1.134,0	-329,2	-237,1	-394,4	-173,3	-354,6
Od čega: Zadržana dobit	-570,5	-721,0	-483,3	-508,5	-310,5	-478,9	-131,1	87,4	-326,7	-108,4	-221,8
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-217,6	-185,5	-179,7	-177,9	-163,3	-282,1	-70,6	-67,2	-71,6	-72,6	-73,2
3.1. Prihodi	46,2	65,7	97,5	87,5	83,6	63,0	14,0	15,9	16,7	16,4	16,9
3.2. Rashodi	-263,8	-251,2	-277,2	-265,4	-246,9	-345,1	-84,6	-83,1	-88,3	-89,1	-90,1
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-246,2	-351,6	-487,3	-817,0	-1.064,2	-815,1	-193,9	-206,2	-202,3	-212,8	-224,1
4.1. Prihodi	285,2	377,0	551,0	517,4	164,3	115,6	31,2	26,3	29,1	29,1	25,6
4.2. Rashodi	-531,4	-728,6	-1.038,4	-1.334,3	-1.228,5	-930,7	-225,0	-232,5	-231,4	-241,8	-249,7
Tekući transferi	1.183,8	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	1.079,3	252,7	287,2	259,5	279,9	227,5
1. Država	9,7	-8,6	-16,7	-20,0	-30,0	-41,9	-19,5	-9,8	-22,0	9,5	-37,8
1.1. Prihodi	219,6	255,7	260,2	342,6	309,0	303,8	63,0	93,1	55,8	91,9	33,9
1.2. Rashodi	-209,9	-264,4	-276,8	-362,7	-339,0	-345,6	-82,5	-102,9	-77,8	-82,3	-71,7
2. Ostali sektori	1.174,1	1.116,0	1.059,6	1.090,5	1.066,3	1.121,2	272,3	297,0	281,5	270,4	265,3
2.1. Prihodi	1.408,8	1.383,8	1.316,0	1.341,7	1.298,8	1.371,1	331,6	357,1	336,2	346,1	324,2
2.2. Rashodi	-234,6	-267,7	-256,3	-251,2	-232,5	-249,9	-59,4	-60,1	-54,7	-75,7	-58,9

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavki na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog zavoda za statistiku o broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja te komunikacijske i građevinske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimale su se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010. godine, kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija. Počevši od 2011. godine, za procjenu pozicije Ostale usluge, koja uključuje 30 različitih vrsta usluga čija je podjela propisana 6. izdanjem MMF-ova priručnika za platnu bilancu (*Balance of Payment Manual, 6th edition*), primjenjuje se jedinstveno statističko istraživanje. To istraživanje uključuje i komunikacijske usluge, čime se istodobno ukida posebno istraživanje o komunikacijskim uslugama, dok se usluge osiguranja i građevinske usluge i dalje prate zasebnim istraživanjima.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavljala se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010., kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija.

Počevši od 2011. ova pozicija na strani prihoda procjenjuje se modelom koji se zasniva na agregiranim podacima banaka o priljevima fizičkih osoba rezidenata od nerezidenata. Na strani rashoda rabe se postojeća istraživanja o uslugama koja u sebi sadrže dio koji se odnosi na naknade zaposlenicima isplaćene nerezidentima. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Od prvog tromjesečja 2009. godine statističko praćenje zadržane dobiti usklađeno je s međunarodnim standardima, a svodi se na evidentiranje zadržane dobiti na tromjesečnoj osnovi, u razdoblju u kojem je dobit ostvarena. Prije toga zadržana dobit bila je evidentirana u mjesecu u kojem je donesena odluka o raspodjeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu te se tako temeljila na dobiti ostvarenoj prethodne godine. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja^{a,b}

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^c	2010. ^c	2010.				2011.
							1.tr. ^c	2.tr. ^c	3.tr. ^c	4.tr. ^c	
Izravna ulaganja	1.276,1	2.561,5	3.467,8	3.243,2	1.190,0	341,1	517,8	-119,3	273,1	-330,5	31,6
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-191,8	-206,8	-211,2	-972,7	-874,7	114,5	-58,1	-153,0	-69,6	395,1	-97,3
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-121,0	-210,5	-265,3	-1.078,4	-895,9	258,5	-57,2	-112,7	-87,4	515,8	-73,1
1.1.1. Sredstva	-122,2	-210,5	-268,4	-1.078,4	-1.010,8	242,1	-59,8	-112,7	-87,4	502,1	-84,7
1.1.2. Obveze	1,3	0,0	3,1	0,0	114,9	16,3	2,6	0,0	0,0	13,7	11,7
1.2. Ostala ulaganja	-70,9	3,7	54,1	105,7	21,2	-144,0	-0,9	-40,3	17,8	-120,7	-24,3
1.2.1. Sredstva	-59,8	-13,9	20,3	106,8	-15,1	-374,7	-20,1	-42,4	12,2	-324,3	-27,6
1.2.2. Obveze	-11,1	17,6	33,9	-1,1	36,3	230,6	19,3	2,1	5,7	203,6	3,3
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.467,9	2.768,3	3.679,0	4.215,9	2.064,7	226,6	575,8	33,7	342,7	-725,6	128,9
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.363,5	2.468,6	2.671,6	2.705,2	1.010,5	881,7	419,8	437,4	452,4	-427,8	334,5
2.1.1. Sredstva	0,0	-0,1	0,0	-6,9	-108,9	-87,4	0,0	-87,4	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.363,5	2.468,7	2.671,6	2.712,1	1.119,4	969,1	419,8	524,8	452,4	-427,8	334,5
2.2. Ostala ulaganja	104,4	299,7	1.007,4	1.510,7	1.054,2	-655,1	156,1	-403,7	-109,7	-297,7	-205,6
2.2.1. Sredstva	0,0	12,4	20,3	-26,4	-29,1	-21,5	-12,7	-27,5	13,9	4,8	24,1
2.2.2. Obveze	104,4	287,3	987,2	1.537,0	1.083,3	-633,6	168,7	-376,1	-123,7	-302,6	-229,6
Portfeljna ulaganja	-1.187,9	-197,3	391,1	-782,1	398,2	402,6	-733,4	249,3	1.143,4	-256,7	192,2
1. Sredstva	-581,3	-459,8	-404,7	-277,9	-580,8	-362,8	-122,2	32,2	-91,4	-181,3	-7,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-193,0	-320,5	-844,2	148,9	-111,4	-474,3	-245,4	-149,9	14,0	-92,9	-163,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-193,0	-323,1	-844,2	148,9	-111,4	-474,3	-245,4	-149,9	14,0	-92,9	-163,8
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-388,2	-139,3	439,4	-426,8	-469,4	111,5	123,2	182,1	-105,3	-88,4	156,3
1.2.1. Obveznice	-407,8	118,2	329,7	-326,0	-132,3	235,0	216,0	11,0	85,6	-77,6	-104,3
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-371,4	161,9	267,8	-226,5	-53,4	163,5	220,6	-75,9	103,5	-84,7	18,2
1.2.1.3. Ostali sektori	-36,3	-43,7	61,9	-99,5	-78,9	71,5	-4,6	86,9	-17,9	7,1	-122,5
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	19,5	-257,4	109,7	-100,8	-337,0	-123,5	-92,9	171,1	-191,0	-10,8	260,7
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	19,5	-257,4	109,7	-100,9	-337,0	-123,5	-92,9	171,1	-191,0	-10,8	260,7
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	-606,6	262,5	795,8	-504,3	979,1	765,3	-611,2	217,1	1.234,7	-75,4	199,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	89,2	325,7	315,9	-85,1	16,4	88,0	-7,2	0,2	77,5	17,5	6,3
2.1.1. Banke	-12,8	28,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	102,0	297,7	315,9	-85,1	16,4	88,0	-7,2	0,2	77,5	17,5	6,3
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-695,8	-63,3	480,0	-419,2	962,7	677,3	-604,0	216,9	1.157,2	-92,8	193,3
2.2.1. Obveznice	-695,8	-63,3	480,0	-419,2	817,3	380,8	-691,1	-21,4	1.079,0	14,4	113,4
2.2.1.1. Država	-705,9	-131,4	108,5	-362,9	862,9	389,0	-683,2	-11,3	1.071,4	12,1	277,7
2.2.1.2. Banke	3,2	1,2	1,0	-1,6	-447,2	-0,2	0,0	0,3	-0,3	-0,1	-8,9
2.2.1.3. Ostali sektori	6,9	66,9	370,5	-54,7	401,7	-8,1	-8,0	-10,4	7,9	2,4	-155,4
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	145,3	296,5	87,1	238,3	78,3	-107,2	79,9
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	145,4	296,5	87,1	238,3	78,3	-107,2	79,9
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovožu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci

dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospijea odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom

koristila se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora sve do kraja 2010., kad je ukinuta njegova evidencija prema karakteru transakcija. Počevši od 2011. godine, transferi sektora država evidentiraju se na osnovi podataka Ministarstva financija i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u slučaju mirovina isplaćenih nerezidentima. Osim poreza i

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	2010.				2011.
							1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	
Ostala ulaganja, neto	3.777,0	3.214,3	1.359,7	2.991,2	2.759,6	781,7	554,7	212,4	-765,8	780,4	1.778,7
1. Sredstva	982,2	-692,3	-1.653,3	-1.621,6	757,0	645,6	676,9	-46,2	-386,4	401,3	952,4
1.1. Trgovinski krediti	-134,8	-33,3	-99,4	-126,5	149,3	81,2	45,8	15,1	80,5	-60,2	14,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-134,8	-33,3	-99,4	-126,5	149,3	81,2	45,8	15,1	80,5	-60,2	14,7
1.1.2.1. Dugoročni krediti	10,4	-4,9	-63,5	26,7	56,9	22,1	7,1	5,3	6,4	3,2	-2,6
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-145,3	-28,4	-35,9	-153,2	92,4	59,1	38,7	9,7	74,1	-63,4	17,3
1.2. Krediti	-116,8	-153,1	-4,5	-107,5	37,3	-78,0	-8,9	-20,7	-20,0	-28,4	-14,5
1.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-28,5	-80,4	-32,6	-66,7	16,6	-58,2	-0,1	-10,4	-12,2	-35,5	-33,0
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-20,5	-58,9	-25,4	-26,8	-31,6	-49,6	4,1	-9,2	-4,7	-39,8	-30,6
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-8,0	-21,5	-7,3	-39,9	48,2	-8,6	-4,2	-1,2	-7,5	4,3	-2,4
1.2.3. Ostali sektori	-88,3	-72,7	28,1	-40,8	20,7	-19,8	-8,8	-10,3	-7,8	7,1	18,5
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-89,2	-73,0	28,1	-37,6	20,6	17,3	-6,6	2,5	9,1	12,3	4,2
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	1,0	0,3	0,0	-3,2	0,1	-37,1	-2,2	-12,8	-16,9	-5,2	14,3
1.3. Gotovina i depoziti	1.233,8	-505,9	-1.549,4	-1.387,5	570,4	642,3	640,0	-40,6	-447,0	489,9	952,2
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	1.313,7	-462,1	-1.317,1	-136,4	426,1	416,8	520,3	-127,4	-431,4	455,4	926,2
1.3.3. Ostali sektori	-79,8	-43,8	-232,3	-1.251,2	144,3	225,5	119,8	86,8	-15,5	34,5	26,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	2.794,7	3.906,6	3.012,9	4.612,8	2.002,6	136,2	-122,3	258,6	-379,4	379,2	826,4
2.1. Trgovinski krediti	15,1	18,5	313,5	32,0	-143,7	60,4	-212,5	153,9	325,1	-206,1	-271,1
2.1.1. Država	0,4	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.1. Dugoročni krediti	0,4	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	14,7	19,2	314,2	32,5	-143,7	60,4	-212,5	153,9	325,1	-206,1	-271,1
2.1.2.1. Dugoročni krediti	27,4	-3,7	165,0	34,9	-58,0	-25,4	0,3	-19,2	47,8	-54,2	3,1
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	-12,7	22,9	149,2	-2,4	-85,7	85,8	-212,8	173,1	277,4	-151,9	-274,3
2.2. Krediti	2.405,7	3.059,2	2.890,3	3.703,9	969,3	93,7	411,9	-117,9	-285,0	84,7	579,3
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	97,2	165,0	161,0	96,7	-7,4	134,4	198,0	-32,9	19,7	-50,4	163,1
2.2.2.1. Dugoročni krediti	97,2	165,0	161,0	65,0	24,3	134,4	198,0	-32,9	19,7	-50,4	-12,0
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	342,0	477,8	523,5	330,1	306,0	368,9	232,8	40,8	64,4	30,9	22,4
2.2.2.1.2. Otplate	-244,8	-312,8	-362,5	-265,2	-281,7	-234,5	-34,8	-73,7	-44,7	-81,4	-34,3
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	31,7	-31,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	175,0
2.2.3. Banke	826,0	541,2	-1.065,0	115,2	-166,5	-192,7	218,8	63,1	-545,6	71,1	-187,3
2.2.3.1. Dugoročni krediti	281,1	419,5	-630,8	-276,1	158,1	-322,9	-59,6	99,9	-339,9	-23,3	2,4
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.236,1	2.833,6	1.216,2	609,4	1.219,2	849,3	73,8	264,2	120,0	391,3	58,7
2.2.3.1.2. Otplate	-955,0	-2.414,1	-1.847,0	-885,4	-1.061,1	-1.172,2	-133,4	-164,3	-459,9	-414,7	-56,3
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	544,9	121,7	-434,2	391,3	-324,6	130,2	278,4	-36,8	-205,8	94,4	-189,8
2.2.4. Ostali sektori	1.482,6	2.353,0	3.794,4	3.492,0	1.143,2	152,0	-4,9	-148,1	240,9	64,1	603,6
2.2.4.1. Dugoročni krediti	1.428,1	2.264,1	3.184,9	3.175,7	866,9	-39,3	-23,2	-162,8	188,5	-41,8	198,8
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	2.934,5	4.266,4	5.960,8	6.700,9	4.804,5	4.431,7	959,2	1.076,1	1.094,4	1.302,0	881,5
2.2.4.1.2. Otplate	-1.506,4	-2.002,3	-2.775,9	-3.525,2	-3.937,5	-4.470,9	-982,4	-1.238,8	-905,9	-1.343,9	-682,6

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	2010.				2011.
							1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	1.tr. ^c
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	54,5	88,9	609,5	316,2	276,2	191,2	18,3	14,6	52,4	105,9	404,7
2.3. Gotovina i depoziti	371,1	826,2	-193,6	875,7	1.175,0	-19,0	-321,9	222,4	-419,8	500,3	518,2
2.3.1. Država	0,1	0,1	-0,1	-0,1	-1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.3.2. Banke	371,1	826,0	-193,6	867,1	1.197,2	-19,0	-321,9	222,4	-419,8	500,3	518,2
2.3.3. Ostali sektori	-0,1	0,1	0,1	8,7	-21,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	2,8	2,7	2,7	1,3	2,0	1,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere obaju sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. Počevši od 2011. godine, pozicija radničke doznake i novčane pomoći i darovi ostalih sektora procjenjuje se modelom koji se zasniva na agregiranim podacima banaka o priljevima fizičkih osoba rezidenata iz inozemstva i odljevima fizičkih osoba rezidenata u inozemstvo. Naplate po mirovinama procjenjuju se na osnovi raspoloživih podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Također, transferi ostalih sektora dopunjuju se podacima istraživanja o razmjeni usluga s inozemstvom i posebnim transakcijama s inozemstvom koje sadrži poseban dio za eventualne transfere iz inozemstva ili prema inozemstvu. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun u dijelu koji se odnosi na kapitalne transfere zasnivao se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom sve do kraja 2010. godine. Od početka 2011. za sastavljanje računa kapitalnih transfera koriste se podaci Ministarstva financija i podaci istraživanja o razmjeni usluga s inozemstvom i posebnim transakcijama s inozemstvom. Podaci o eventualnim oprostima dugovanja također su dio kapitalnog računa.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine, kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata.

Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u svojem redovnom poslovanju saznavaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih rezidenata u inozemstvu do kraja 2010. prikupljali su se u sklopu sustava platnog prometa s inozemstvom, dok je od 2011. za ovu poziciju uvedeno praćenje putem obvezne prijave Direkciji za statistiku HNB-a. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove. Počevši od 2009. godine, za nadopunu ovih pozicija upotrebljava se i statistika o trgovini vlasničkim i dužničkim vrijednosnim papirima koju dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima. Tim podacima nadopunjuju se portfeljna ulaganja u onim dijelovima koji nisu potpuno pokriveni postojećim istraživanjima. Podaci za godine od 2006. do 2009. također su revidirani. Tako su, počevši od 2006., u platnu bilancu uključeni podaci o dužničkim vrijednosnim papirima domaćih izdavatelja kojima na domaćem tržištu trguju nerezidenti (portfeljna ulaganja, dužnički vrijednosni papiri na strani obveza).

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospeljem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica^a
u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	2010.				2011.
							1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-14.235,7	-19.528,6	-23.134,3	-30.679,6	-17.622,7	-3.975,8	-9.731,6	-502,9	13.801,9	-7.543,2	-10.903,6
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-22.993,8	-27.577,4	-30.665,3	-38.287,7	-25.094,9	-11.701,4	-11.541,1	-2.547,4	11.955,1	-9.568,0	-12.595,8
1.1. Prihodi	118.113,8	131.008,7	144.064,9	153.759,9	124.433,9	134.705,7	22.015,8	33.779,6	50.887,1	28.023,3	21.456,5
1.2. Rashodi	-141.107,6	-158.586,1	-174.730,2	-192.047,6	-149.528,8	-146.407,1	-33.556,8	-36.327,0	-38.932,0	-37.591,3	-34.052,2
2. Roba i usluge (3+4)	-16.034,0	-18.996,5	-22.614,7	-26.928,9	-11.960,4	-607,3	-8.296,6	-439,1	15.506,6	-7.378,2	-8.937,1
2.1. Prihodi	112.693,7	124.216,9	134.156,6	143.655,7	118.500,3	127.987,1	20.545,2	31.813,8	49.195,5	26.432,5	19.919,9
2.2. Rashodi	-128.727,7	-143.213,4	-156.771,3	-170.584,7	-130.460,7	-128.594,3	-28.841,8	-32.252,9	-33.688,8	-33.810,7	-28.857,0
3. Roba	-55.568,1	-61.083,9	-69.218,6	-77.984,3	-54.248,2	-43.317,5	-9.351,9	-10.852,3	-12.440,7	-10.672,6	-10.241,3
3.1. Prihodi	53.397,7	61.988,6	67.424,8	70.856,8	56.546,0	66.305,1	14.806,7	16.851,7	16.259,3	18.387,4	14.541,3
3.2. Rashodi	-108.965,8	-123.072,5	-136.643,4	-148.841,1	-110.794,2	-109.622,6	-24.158,6	-27.704,0	-28.700,0	-29.060,0	-24.782,6
4. Usluge	39.534,1	42.087,4	46.603,9	51.055,4	42.287,8	42.710,2	1.055,2	10.413,1	27.947,4	3.294,4	1.304,2
4.1. Prihodi	59.296,0	62.228,3	66.731,8	72.798,9	61.954,3	61.682,0	5.738,5	14.962,1	32.936,2	8.045,2	5.378,6
4.2. Rashodi	-19.761,9	-20.140,9	-20.127,8	-21.743,5	-19.666,5	-18.971,8	-4.683,2	-4.548,9	-4.988,8	-4.750,7	-4.074,4
5. Dohodak	-6.959,8	-8.580,9	-8.050,6	-11.358,7	-13.134,5	-11.094,2	-3.244,4	-2.108,3	-3.551,5	-2.189,8	-3.658,7
5.1. Prihodi	5.420,1	6.791,8	9.908,3	10.104,2	5.933,6	6.718,7	1.470,6	1.965,8	1.691,6	1.590,8	1.536,6
5.2. Rashodi	-12.379,9	-15.372,7	-17.958,9	-21.462,9	-19.068,1	-17.812,8	-4.715,0	-4.074,1	-5.243,1	-3.780,6	-5.195,2
6. Tekući transferi	8.758,1	8.048,8	7.531,0	7.608,1	7.472,2	7.725,6	1.809,5	2.044,5	1.846,8	2.024,8	1.692,1
6.1. Prihodi	12.047,2	12.005,6	11.562,1	12.159,5	11.797,8	12.191,9	2.874,0	3.258,6	2.838,6	3.220,7	2.656,2
6.2. Rashodi	-3.289,1	-3.956,8	-4.031,1	-4.551,4	-4.325,6	-4.466,3	-1.064,5	-1.214,1	-991,7	-1.195,9	-964,1
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	22.046,3	29.574,3	33.111,6	41.567,2	25.715,7	9.053,7	6.024,0	1.092,2	-2.999,0	4.936,6	8.654,0
B1. Kapitalne transakcije	396,8	-981,8	209,1	108,2	314,1	252,6	92,0	85,5	92,3	-17,2	216,7
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	27.725,0	40.869,5	38.217,5	39.150,8	31.912,8	9.263,1	2.156,1	1.885,8	4.257,3	963,9	14.861,2
1. Izravna ulaganja	9.093,0	18.762,5	25.485,8	23.017,6	8.766,6	2.456,6	3.776,2	-867,1	1.981,7	-2.434,2	234,7
1.1. U inozemstvo	-1.415,4	-1.515,1	-1.552,6	-6.999,5	-6.406,9	888,2	-422,1	-1.108,9	-505,9	2.925,2	-719,9
1.2. U Hrvatsku	10.508,5	20.277,5	27.038,4	30.017,1	15.173,4	1.568,4	4.198,3	241,8	2.487,6	-5.359,4	954,6
2. Portfeljna ulaganja	-8.785,7	-1.478,0	2.884,0	-5.525,5	2.802,5	2.828,9	-5.271,9	1.773,4	8.302,1	-1.974,8	1.465,2
2.1. Sredstva	-4.267,9	-3.391,6	-2.984,9	-1.944,9	-4.231,5	-2.636,1	-813,4	202,1	-609,1	-1.415,8	-6,9
2.2. Obveze	-4.517,8	1.913,5	5.868,9	-3.580,5	7.034,0	5.464,9	-4.458,5	1.571,3	8.911,2	-559,0	1.472,1
3. Financijski derivati	-659,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-1.838,9	-445,5	-524,5	-538,8	-330,1	-51,3
4. Ostala ulaganja	28.077,0	23.585,1	9.847,7	21.658,6	20.343,7	5.816,6	4.097,3	1.504,0	-5.487,7	5.703,0	13.212,6
4.1. Sredstva	7.421,4	-5.121,6	-12.078,3	-11.592,5	5.636,0	4.766,6	5.002,0	-367,0	-2.755,3	2.886,9	7.088,8
4.2. Obveze	20.655,6	28.706,7	21.926,0	33.251,1	14.707,8	1.050,0	-904,7	1.871,0	-2.732,4	2.816,1	6.123,9
B3. Međunarodne pričuve	-6.075,4	-10.313,4	-5.315,0	2.308,3	-6.511,2	-462,0	3.775,9	-879,1	-7.348,6	3.989,9	-6.423,9
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-7.810,7	-10.045,7	-9.977,3	-10.887,6	-8.093,0	-5.077,9	3.707,6	-589,2	-10.802,9	2.606,6	2.249,6

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci
Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci

za četvrto tromjesečje 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose i na učinak promjene valuta država članica EMU u euro. Podaci za četvrto tromjesečje 2008. upotpunjeni su procjenom povlačenja valute i depozita iz financijskog sustava prouzročenih strahom od učinka svjetske financijske krize.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a
na kraju razdoblja, u milijunima eura

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i depoziti	Obveznice i zadužnice	
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9
2008.	prosinac	9.120,9	0,7	0,2	–	9.120,0	2.001,8	7.118,2	4.644,5
2009.	prosinac	10.375,8	331,7	0,2	–	10.043,9	2.641,4	7.402,6	4.293,9
2010.	lipanj	10.305,2	368,3	0,2	–	9.936,7	3.110,6	6.826,1	3.977,6
	srpanj	11.325,0	352,8	0,2	–	10.972,0	4.160,1	6.811,9	4.008,5
	kolovoz	11.428,4	360,3	0,2	–	11.068,0	3.981,8	7.086,1	4.015,6
	rujan	11.154,4	347,5	0,2	–	10.806,7	3.635,8	7.170,9	4.271,6
	listopad	11.076,9	345,3	0,2	–	10.731,4	3.708,7	7.022,7	3.978,5
	studenj	11.044,2	351,2	0,2	–	10.692,9	3.656,1	7.036,7	3.790,3
	prosinac	10.660,3	356,7	0,2	–	10.303,4	3.274,9	7.028,5	3.828,9
2011.	siječanj	10.456,2	345,4	0,2	–	10.110,6	3.141,2	6.969,4	3.596,5
	veljača	10.464,0	346,4	0,2	–	10.117,4	2.871,5	7.245,9	3.662,9
	ožujak	11.423,8	342,0	0,2	–	11.081,6	4.058,9	7.022,8	2.926,6
	travanj	11.336,3	331,5	0,2	–	11.004,6	4.007,4	6.997,1	2.748,5
	svibanj ^b	11.394,4	340,4	0,2	–	11.053,8	2.992,3	8.061,6	2.714,7

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a. ^b Preliminarni podaci

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka • Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava

vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost
na kraju razdoblja, u milijunima eura

		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.			
		XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	I.	II.	III.	IV.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)											
A. Službene međunarodne pričuve		7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,3	10.456,2	10.464,0	11.423,8	11.336,3
1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)		7.337,3	8.162,8	8.911,0	8.625,0	9.243,3	8.794,8	8.516,6	8.701,5	9.435,8	8.607,0
a) Dužnički vrijednosni papiri		3.602,8	4.197,5	4.772,5	7.118,2	7.402,6	7.028,5	6.969,4	7.245,9	7.022,8	6.997,1
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Ukupno valuta i depoziti kod:		3.734,5	3.965,3	4.138,4	1.506,7	1.840,8	1.766,3	1.547,2	1.455,5	2.413,0	1.609,8
i) Ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a		407,3	198,7	190,7	1.397,3	1.698,9	1.576,4	1.416,1	1.319,4	2.306,2	1.496,9
ii) Banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Od toga: Locirane u inozemstvu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
iii) Banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava		3.327,2	3.766,6	3.947,7	109,5	141,8	189,9	131,2	136,1	106,8	113,0
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2) Pričuvna pozicija u MMF-u		0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
3) Posebna prava vučenja (SDR)		0,9	0,7	0,8	0,7	331,7	356,7	345,4	346,4	342,0	331,5
4) Zlato		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5) Ostale devizne pričuve		100,0	561,6	395,5	495,0	800,6	1.508,6	1.593,9	1.415,9	1.645,9	2.397,6
– Obratni repo poslovi		100,0	561,6	395,5	495,0	800,6	1.508,6	1.593,9	1.415,9	1.645,9	2.397,6
B. Ostale devizne pričuve		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Oročeni depoziti		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
C. Ukupno (A+B)		7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,3	10.456,2	10.464,0	11.423,8	11.336,3
II. Obvezni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)		–899,7	–650,5	–521,1	–1.084,1	–989,3	–1.234,9	–1.227,8	–1.257,3	–685,3	–679,3
a) Hrvatska narodna banka		–1,1	–1,6	–2,0	–0,9	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjeseca		Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate		–1,1	–1,6	–2,0	–0,9	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca		Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine		Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Središnja država (bez republičkih fondova)		–898,6	–648,9	–519,1	–1.083,2	–989,3	–1.234,9	–1.227,8	–1.257,3	–685,3	–679,3
Do 1 mjeseca		Glavnica	–77,9	–48,3	–47,6	–39,9	–16,4	–0,3	–743,0	–15,4	–11,0
Kamate		–	–	–	–	–	–8,1	–0,2	–4,4	–1,3	–6,6
Preko 1 do 3 mjeseca		Glavnica	–603,0	–138,4	–133,2	–616,8	–625,3	–882,2	–165,3	–125,4	–124,3
Kamate		–	–	–	–	–	–15,1	–18,1	–26,5	–18,3	–17,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine		Glavnica	–160,2	–399,8	–284,5	–348,3	–207,1	–170,5	–166,1	–155,4	–298,6
Kamate		–57,5	–62,3	–53,8	–67,4	–117,0	–142,5	–200,6	–162,8	–226,6	–221,5
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
a) Kratke pozicije (–)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjeseca		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Duge pozicije (+)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjesec		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 3 mjeseca do 1 godine		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Ostalo		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Odljevi s osnove repo poslova (–)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Do 1 mjeseca		Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Kamate		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca		Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–

		2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.	2011.			
								I.	II.	III.	IV.
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Glavnica	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Kamate	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)		–899,7	–650,5	–521,1	–1.084,1	–989,3	–1.234,9	–1.227,8	–1.257,3	–685,3	–679,3
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)											
1. Potencijalne devizne obveze		–2.273,1	–2.734,9	–2.607,4	–1.896,1	–1.351,6	–1.734,2	–1.721,6	–1.463,1	–1.495,2	–1.502,9
a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine		–443,8	–478,9	–662,1	–803,2	–661,5	–1.087,9	–1.092,5	–818,8	–846,8	–843,3
– Hrvatska narodna banka		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)		–443,8	–478,9	–662,1	–803,2	–661,5	–1.087,9	–1.092,5	–818,8	–846,8	–843,3
Do 1 mjeseca		–59,6	–71,9	–54,3	–91,8	–30,3	–0,2	–301,9	–106,6	–27,0	–35,4
Preko 1 do 3 mjeseca		–53,0	–84,8	–42,4	–58,4	–101,3	–438,5	–166,5	–110,0	–143,6	–113,9
Preko 3 mjeseca do 1 godine		–331,2	–322,2	–565,3	–652,9	–529,8	–649,2	–624,0	–602,2	–676,2	–694,1
b) Ostale potencijalne obveze		–1.829,3	–2.256,0	–1.945,3	–1.092,9	–690,1	–646,3	–629,1	–644,3	–648,4	–659,6
– Hrvatska narodna banka		–1.829,3	–2.256,0	–1.945,3	–1.092,9	–690,1	–646,3	–629,1	–644,3	–648,4	–659,6
Do 1 mjeseca		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca		–1.829,3	–2.256,0	–1.945,3	–1.092,9	–690,1	–646,3	–629,1	–644,3	–648,4	–659,6
Preko 3 mjeseca do 1 godine		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– BIS (+)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– MMF (+)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)		–2.273,1	–2.734,9	–2.607,4	–1.896,1	–1.351,6	–1.734,2	–1.721,6	–1.463,1	–1.495,2	–1.502,9
IV. Bilješke											
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
b) Devizni finansijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
c) Založena imovina		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.		–	–	–	–6,1	–	–	–0,7	–0,8	–9,5	–1,7
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.		88,5	559,5	389,7	478,6	766,5	1.458,5	1.554,1	1.416,9	1.631,9	2.354,4
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva		–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– SDR i valute koje čine SDR		7.438,1	8.725,0	9.307,1	9.120,8	10.375,7	10.660,0	10.455,8	10.463,9	11.423,8	11.336,2
– Valute koje ne čine SDR		0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1
– Po pojedinim valutama:											
USD		1.104,5	1.266,0	1.357,2	2.064,6	2.461,8	2.451,0	2.259,9	2.267,5	2.200,9	2.311,5
EUR		6.332,5	7.458,0	7.944,2	7.054,9	7.581,5	7.851,8	7.850,2	7.849,7	8.880,5	8.692,8
Ostale		1,3	1,3	6,0	1,5	332,5	357,5	346,1	346,9	342,5	332,0

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost • Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a *International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001*.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po

viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeca, devizne oročene depozite s preostalim dospeljećem do godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospeljavaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeca izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2008.		7,223178				4,553618	9,101622	4,934417	
2009.		7,339554				4,861337	8,233112	5,280370	
2010.		7,286230				5,285859	8,494572	5,500015	
2010.	lipanj	7,229388				5,229912	8,716015	5,921915	
	srpanj	7,211539				5,361420	8,642265	5,667137	
	kolovoz	7,246101				5,397058	8,789254	5,613821	
	rujan	7,282934				5,570093	8,694234	5,593489	
	listopad	7,320596				5,447765	8,357430	5,270324	
	studeni	7,373159				5,479414	8,605358	5,384240	
	prosinac	7,392766				5,761629	8,730161	5,594845	
2011.	siječanj	7,396420				5,794304	8,724773	5,537878	
	veljača	7,410873				5,710786	8,753128	5,431365	
	ožujak	7,393749				5,746383	8,546276	5,285354	
	travanj	7,362212				5,671406	8,340644	5,105235	
	svibanj	7,391226				5,882541	8,407499	5,142271	

kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminkskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak –) koje rezultiraju iz međ valutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Četvi dio Predložka prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnove za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po vide-nju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predložka prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug

Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospijećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predložku.

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke • Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2008.		7,324425				4,911107	7,484595	5,155504	
2009.		7,306199				4,909420	8,074040	5,089300	
2010.		7,385173				5,929961	8,608431	5,568252	
2010.	lipanj	7,193455				5,422066	8,870952	5,897241	
	srpanj	7,248517				5,353805	8,705882	5,576640	
	kolovoz	7,274976				5,562334	8,904499	5,719321	
	rujan	7,292743				5,490283	8,481906	5,361523	
	listopad	7,339273				5,374394	8,443710	5,311386	
	studeni	7,420325				5,618904	8,761749	5,623588	
	prosinac	7,385173				5,929961	8,608431	5,568252	
2011.	siječanj	7,407203				5,709707	8,566211	5,393333	
	veljača	7,414820				5,786951	8,648029	5,376954	
	ožujak	7,382807				5,688709	8,424015	5,244216	
	travanj	7,354349				5,706354	8,245710	4,947426	
	svibanj	7,431895				6,123338	8,573944	5,203315	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja • Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine

do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi, 2005. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator		Realni efektivni tečaj kune ^a ; deflator	
			Indeks potrošačkih cijena	Indeks cijena pri proizvođačima	Jedinični troškovi rada u industriji	Jedinični troškovi rada u ukupnom gospodarstvu
1998.	prosinac	100,05	102,33	106,43		
1999.	prosinac	107,42	108,96	110,78		
2000.	prosinac	107,39	106,76	104,30	116,75	107,40
2001.	prosinac	104,41	103,85	103,86	111,73	107,57
2002.	prosinac	102,98	102,93	101,67	112,12	105,88
2003.	prosinac	103,17	103,24	102,21	105,39	105,17
2004.	prosinac	101,23	102,21	99,97	102,75	101,71
2005.	prosinac	100,26	99,82	100,99	100,32	100,43
2006.	prosinac	98,76	98,10	101,09	91,54	94,32
2007.	prosinac	97,20	94,63	98,64	87,43	89,76
2008.	prosinac	96,12	92,53	94,82	89,31	85,88
2009.	prosinac	96,36	92,36	92,00	88,94	87,63
2010.	lipanj	98,15	93,32	93,15	89,71	90,16
	srpanj	97,65	92,65	92,86		
	kolovoz	98,28	93,50	93,31		
	rujan	98,78	93,83	93,60	90,96	91,31
	listopad	98,53	93,79	93,37		
	studenj	99,43	94,49	94,62		
	prosinac	100,14	95,60	95,16	90,21 ^b	92,64 ^b
2011.	siječanj	100,31	94,79	95,67		
	veljača	100,30	94,73	94,82		
	ožujak	99,66	94,47	94,00		
	travanj	98,78	93,74 ^b	93,09 ^b		
	svibanj	99,41				

^a Prikazane su vrijednosti tromjesečni podatak. ^b Preliminarni podaci

Napomena: Pri ažuriranju serija realnih efektivnih tečajeva kune može doći do promjene podataka za protekla razdoblja.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune • Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema odabranim valutama glavnih trgovinskih partnera. Valute glavnih trgovinskih partnera i njihovi ponderi određeni su na osnovi strukture uvoza i izvoza robe prerađivačke industrije, pri čemu ponderi odražavaju izravnu uvoznu konkurenciju, izravnu izvoznju konkurenciju i izvoznju konkurenciju na trećim tržištima (vidi Okvir 2. Biltena HNB-a broj 165, 2011.). Skupinu zemalja za formiranje indeksa efektivnog tečaja kune čini 16 zemalja partnera, a to su: a) iz područja eurozone osam zemalja: Austrija (ponder 6,9%), Belgija (2,8%), Francuska (6,4%), Njemačka (22,5%), Italija (21,4%), Nizozemska (3,2%), Slovenija (6,5%) i Španjolska (2,6%); b) iz EU, a izvan eurozone, pet zemalja: Češka (2,8%), Mađarska (2,6%), Poljska (2,8%), Švedska (1,9%) i Velika Britanija (3,9%); te c) izvan EU tri zemlje: SAD (7,6%), Japan (4,0%) i Švicarska (2,2%). Referentno razdoblje za izračun pondera je prosjek razdoblja od 2007. do 2009. godine. Serije baznih indeksa preračunate su na bazi 2005. godine.

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja agregatni je pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena ili troškova (odnos indeksa cijena ili troškova u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflaciranje se primjenjuju

indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, indeksi potrošačkih cijena, odnosno harmonizirani indeksi potrošačkih cijena za zemlje članice EU, indeksi jediničnih troškova rada u ukupnom gospodarstvu i u industriji. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine primjenjuju indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Jedinični troškovi rada za Hrvatsku izračunati su kao omjer naknada po zaposlenom u tekućim cijenama i proizvodnosti rada u stalnim cijenama (više o izračunu jediničnih troškova rada vidi u Okviru 1. Biltena HNB-a broj 141, 2008.). Podaci o realnom efektivnom tečaju za posljednji su mjesec preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka o deflatorima koji se primjenjuju u izračunu indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima • Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospeljeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana), a od prosinca 2005. obuhvaća i obveze rezidenata na osnovi ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire izdane na domaćem tržištu.

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim

	2005. XII. ^b	2006. XII.	2007. XII. ^c	2008. XII. ^{d,e}	2009. XII. ^f	2010. XII. ^g	2011.		
							I.*	II.*	III.
Dugoročni	7.480,4	9.818,9	13.350,1	18.975,7	20.028,1	19.929,2	20.139,6	19.947,9	20.225,1
Obveznice	774,6	857,4	1.293,4	1.251,6	1.665,8	1.585,9	1.742,7	1.444,9	1.430,3
Kredit	6.542,1	8.816,1	11.766,9	17.391,3	18.069,6	18.078,7	18.143,1	18.236,0	18.528,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	163,7	145,4	289,8	322,2	292,6	264,6	253,7	267,0	266,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	2.450,7	2.878,4	3.932,8	5.835,9	7.440,3	7.533,1	7.342,3	7.261,9	7.160,5
Kratkoročni	177,5	233,9	540,4	1.415,7	446,8	936,9	902,8	999,5	964,8
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	36,3	51,2	216,8	1.314,0	343,2	763,9	728,9	816,3	767,6
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	141,2	182,7	323,6	101,6	103,6	172,9	173,8	183,2	197,2
Kašnjenja otplate glavnice	121,8	158,2	293,9	85,8	73,5	134,1	134,2	142,6	157,9
Kašnjenja otplate kamata	19,4	24,5	29,7	15,8	30,1	38,8	39,6	40,6	39,2
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.273,2	2.644,5	3.392,5	4.420,2	6.993,4	6.596,3	6.439,5	6.262,4	6.195,7
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2.239,3	2.618,1	3.374,5	4.414,7	6.992,4	6.593,3	6.436,5	6.259,4	6.192,7
Trgovinski kredit	33,9	26,4	18,0	5,5	1,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	25.990,0	29.725,0	33.720,8	40.590,0	45.244,3	46.411,7	46.267,9	46.395,9	47.101,7
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	–	–	–	825,6	1.499,0	–	–	–	–

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičan učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do ukidanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije "Izravna ulaganja". ^b Od Biltene HNB-a br. 170 serija podataka o bruto inozemnom dugu revidirana je tako da od prosinca 2005. uključuje podatke o ulaganju nerezidenata u dužničke vrijednosne papire hrvatskih izdavatelja izdane na hrvatskom tržištu. ^c Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^d Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^e Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161. ^f Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31.12.2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161).

sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospeljeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju

HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor • Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku, javna i mješovita poduzeća te HBOR. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor^a

u milijunima eura

	2005. XII. ^b	2006. XII.	2007. XII. ^c	2008. XII. ^{d,e}	2009. XII. ^f	2010. XII. [*]	2011.		
							I.*	II.*	III.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	8.718,7	8.673,8	9.986,7	10.852,7	12.820,6	14.283,0	14.119,6	14.071,4	14.610,1
Kratkoročni	32,3	165,5	116,2	209,2	429,9	651,2	755,2	933,9	1.150,0
Instrumenti tržišta novca	9,0	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	469,8	507,6	547,9
Kredit	2,3	15,2	35,4	164,1	215,6	108,6	212,0	353,0	529,9
Gotovina i depoziti	2,6	2,6	2,3	2,3	1,1	1,2	1,1	1,1	0,4
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	18,3	23,9	34,7	18,2	42,9	73,1	72,3	72,2	71,8
Kašnjenja otplate glavnice	17,1	20,6	29,9	17,1	39,4	69,3	68,5	68,4	68,0
Kašnjenja otplate kamata	1,2	3,3	4,8	1,1	3,6	3,8	3,8	3,8	3,8
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.685,4	8.506,8	9.868,8	10.641,8	12.207,3	13.466,9	13.270,9	13.065,9	13.446,3
Obveznice	4.260,1	3.933,7	4.543,3	4.294,8	5.326,8	5.570,6	5.444,1	5.154,4	5.434,3
Kredit	4.314,5	4.485,2	5.120,3	6.068,5	6.608,2	7.648,3	7.589,2	7.663,3	7.764,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	110,8	87,9	205,2	267,9	272,3	248,1	237,6	248,3	247,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1,0	1,5	1,8	1,7	183,4	165,0	93,4	71,7	13,9
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	289,7	204,2	139,9	80,3	9,2	5,4	4,9	4,9	3,9
Kratkoročni	21,8	17,2	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	21,8	17,2	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	14,2	14,4	9,4	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	7,6	2,8	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	267,9	187,0	128,6	73,2	9,2	5,4	4,9	4,9	3,9
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	267,3	187,0	128,6	73,2	9,2	5,4	4,9	4,9	3,9
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	16.981,5	20.847,0	23.594,3	29.657,1	32.414,6	32.123,3	32.143,4	32.319,5	32.487,8
Kratkoročni	3.171,4	4.008,7	3.763,3	4.564,9	4.180,2	4.440,6	4.181,3	4.283,0	4.261,4
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.195,5	1.290,2	1.356,4	1.641,6	1.268,9	1.355,0	1.047,7	1.089,2	1.231,9
Gotovina i depoziti	1.438,6	2.211,1	1.648,8	2.670,3	2.283,9	2.073,0	2.150,2	2.208,6	2.187,1
Trgovinski kredit	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	30,8	33,0	32,4	33,9
Ostale obveze	509,5	471,5	727,0	213,5	599,2	981,8	950,5	952,7	808,5
Kašnjenja otplate glavnice	472,5	425,6	645,4	150,2	484,4	814,4	783,6	785,1	668,9
Kašnjenja otplate kamata	37,0	45,8	81,7	63,3	114,9	167,5	166,9	167,7	139,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	11.360,5	13.961,4	15.899,9	19.258,0	20.977,5	20.314,5	20.713,2	20.846,3	21.079,7
Obveznice	843,6	798,4	628,8	585,5	324,4	332,2	482,5	478,3	461,9
Kredit	8.267,8	10.919,0	12.691,4	16.162,4	16.590,1	15.573,5	15.659,1	15.670,1	15.857,9
Gotovina i depoziti	2.194,3	2.184,7	2.493,9	2.455,0	4.042,7	4.384,9	4.548,2	4.671,7	4.734,0
Trgovinski kredit	54,8	59,4	85,8	55,0	20,3	23,8	23,4	26,1	25,9

	2005. XII. ^b	2006. XII.	2007. XII. ^c	2008. XII. ^{d,e}	2009. XII. ^f	2010. XII. ^g	2011.		
							I.*	II.*	III.
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	2.449,6	2.876,9	3.931,1	5.834,2	7.256,9	7.368,2	7.248,9	7.190,3	7.146,7
Ukupno (1+2+3)	25.990,0	29.725,0	33.720,8	40.590,0	45.244,3	46.411,7	46.267,9	46.395,9	47.101,7
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	–	–	–	825,6	1.499,0	–	–	–	–

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičan učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. U prosincu 2010. zabilježena je značajna transakcija, koja je dovela do uklanjanja kružne komponente izravnih ulaganja, ali dug i dalje ostaje iskazan u sklopu pozicije "Izravna ulaganja". ^b Od Biltena HNB-a br. 170 serija podataka o bruto inozemnom dugu revidirana je tako da od prosinca 2005. uključuje podatke o ulaganju nerezidenata u dužničke vrijednosne papire hrvatskih izdavatelja izdane na hrvatskom tržištu. ^c Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^d Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^e Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161. ^f Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31.12.2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161).

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima^a
u milijunima eura

	Bruto inozemni dug 31.3.2011.	Trenu- tačno dos- pijeće	Projekcija otplate glavnice												
			2.tr.11.	3.tr.11.	4.tr.11.	1.tr.12.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ostalo
1. Država	6.965,2	0,0	429,1	377,0	134,0	60,1	940,1	222,8	288,3	650,3	993,6	119,4	99,9	69,7	3.581,1
Kratkoročni	722,9	0,0	287,9	324,4	71,3	39,4	683,6	39,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	547,9	0,0	287,9	149,4	71,3	39,4	508,6	39,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	175,0	0,0	0,0	175,0	0,0	0,0	175,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.242,3	0,0	141,2	52,6	62,7	20,7	256,5	183,5	288,3	650,3	993,6	119,4	99,9	69,7	3.581,1
Obveznice	4.465,9	0,0	65,6	4,7	0,0	0,2	70,3	23,9	119,2	488,3	720,1	4,7	15,0	0,2	3.024,2
Krediti	1.776,4	0,0	75,7	47,9	62,7	20,5	186,2	159,6	169,1	162,0	273,5	114,7	84,9	69,5	557,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	10.993,8	0,3	2.410,7	863,9	1.333,5	1.082,9	4.608,0	2.417,4	959,3	802,2	440,6	529,1	586,0	572,6	78,2
Kratkoročni	2.931,4	0,3	1.888,1	346,0	351,0	346,0	2.585,1	346,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	744,0	0,0	739,0	0,0	5,0	0,0	744,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2.187,1	0,0	1.149,1	346,0	346,0	346,0	1.841,1	346,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.062,4	0,0	522,5	517,9	982,5	737,0	2.022,9	2.071,4	959,3	802,2	440,6	529,1	586,0	572,6	78,2

	Bruto inozemni dug 31.3.2011.	Trenu- tačno dos- pijeće	Projekcija otplate glavnice												
			2.tr.11.	3.tr.11.	4.tr.11.	1.tr.12.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	Ostalo
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	3.328,3	0,0	278,0	54,5	519,1	275,7	851,6	603,1	478,1	532,5	105,5	335,8	355,4	5,4	60,9
Gotovina i depoziti	4.734,0	0,0	244,5	463,4	463,4	461,3	1.171,3	1.468,4	481,2	269,7	335,1	193,3	230,5	567,2	17,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	21.981,9	880,0	1.561,3	1.267,5	2.251,0	768,7	5.079,8	3.224,2	2.489,8	1.491,3	1.262,7	1.385,4	1.421,4	708,9	4.038,5
Kratkoročni	1.756,7	880,0	140,3	221,7	434,6	80,1	796,6	80,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	842,8	0,0	140,3	221,7	400,7	80,1	762,7	80,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	33,9	0,0	0,0	0,0	33,9	0,0	33,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	880,0	880,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	736,9	736,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	143,1	143,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	20.225,1	0,0	1.421,0	1.045,7	1.816,4	688,6	4.283,2	3.144,1	2.489,8	1.491,3	1.262,7	1.385,4	1.421,4	708,9	4.038,5
Obveznice	1.430,3	0,0	63,3	0,0	16,4	0,0	79,7	280,1	42,9	30,5	30,5	458,8	504,1	0,0	3,8
Krediti	18.528,2	0,0	1.302,8	956,0	1.712,0	685,6	3.970,8	2.845,3	2.435,8	1.459,7	1.231,1	925,5	916,4	708,9	4.034,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	266,6	0,0	55,0	89,7	88,0	3,0	232,7	18,7	11,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	7.160,5	197,2	1.046,3	268,2	1.720,5	261,2	3.035,0	970,3	378,0	386,3	235,4	215,0	181,2	106,2	1.455,9
Kratkoročni	964,8	197,2	237,6	44,2	369,4	116,4	651,3	116,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	767,6	0,0	237,6	44,2	369,4	116,4	651,3	116,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	197,2	197,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	157,9	157,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	39,2	39,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.195,7	0,0	808,7	224,0	1.351,1	144,8	2.383,7	854,0	378,0	386,3	235,4	215,0	181,2	106,2	1.455,9
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	6.192,7	0,0	808,6	223,4	1.350,8	144,8	2.382,8	852,1	377,8	386,3	235,4	215,0	181,2	106,2	1.455,9
Trgovinski krediti	3,0	0,0	0,1	0,6	0,2	0,0	0,9	1,8	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	47.101,7	1.077,5	5.447,7	2.776,6	5.439,0	2.172,8	13.663,3	6.834,7	4.115,4	3.330,1	2.932,4	2.248,9	2.288,5	1.457,3	9.153,8
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			195,8	281,1	347,1	280,9	824,0	1.066,4	934,6	800,3	688,6	579,4	477,8	386,1	2.394,2

^a Od Biltene HNB-a br. 170 stanje i planirane otplate bruto inozemnog duga uključuju podatke o ulaganju nerezidenata u dužničke vrijednosne papire hrvatskih izdavatelja izdane na hrvatskom tržištu.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima • Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice i procijenjena plaćanja kamata kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata za sektor banke izrađena su na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na repo poslove te hibridne i podređene instrumente ni zatezne kamate s tih osnova (do ožujka 2010. procijenjena plaćanja kamata nisu

uključivala ni kamate na gotovinu i depozite). Buduća plaćanja kamata za sektor banke procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu. Za ostale sektore buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi referentne kamatne stope koja vrijedi na izvještajni datum. Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora
u milijunima eura

	2005. XII. ^a	2006. XII.	2007. XII. ^b	2008. XII. ^{c,d}	2009. XII. ^e	2010. XII. [*]	2011.		
							I.*	II.*	III.
1. Ostali domaći sektori	8.187,1	10.519,7	14.828,3	19.901,0	21.374,8	21.542,1	21.853,5	21.817,4	21.981,9
Kratkoročni	706,7	700,9	1.478,2	925,3	1.346,7	1.612,9	1.713,9	1.869,5	1.756,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	133,0	155,0	681,0	652,9	677,7	528,4	658,4	812,3	842,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	30,8	33,0	32,4	33,9
Ostale obveze	545,9	510,0	766,0	232,9	640,9	1.053,6	1.022,4	1.024,7	880,0
Kašnjenja otplate glavnice	502,1	460,6	683,4	170,4	523,6	882,9	852,0	853,5	736,9
Kašnjenja otplate kamata	43,8	49,4	82,6	62,5	117,2	170,7	170,4	171,2	143,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.480,4	9.818,9	13.350,1	18.975,7	20.028,1	19.929,2	20.139,6	19.947,9	20.225,1
Obveznice	774,6	857,4	1.293,4	1.251,6	1.665,8	1.585,9	1.742,7	1.444,9	1.430,3
Kredit	6.542,1	8.816,1	11.766,9	17.401,9	18.069,6	18.078,7	18.143,1	18.236,0	18.528,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	163,7	145,4	289,8	322,2	292,6	264,6	253,7	267,0	266,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankarske institucije	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankarske financijske institucije	2.132,1	2.871,4	3.922,0	4.949,7	5.396,1	4.486,1	4.457,2	4.153,2	4.149,6
Kratkoročni	19,6	60,1	201,6	155,4	436,3	109,1	127,8	131,8	161,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	14,3	46,5	184,5	144,5	431,8	94,1	122,2	126,2	156,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	5,3	13,6	17,1	10,9	4,5	15,0	5,7	5,6	5,8
Kašnjenja otplate glavnice	2,9	6,4	2,9	4,2	1,3	11,6	2,1	2,1	2,2
Kašnjenja otplate kamata	2,4	7,2	14,2	6,7	3,2	3,4	3,6	3,5	3,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.112,5	2.811,3	3.720,4	4.794,3	4.959,8	4.377,0	4.329,3	4.021,4	3.987,7
Obveznice	388,6	531,4	806,7	791,5	1.014,7	933,7	937,8	636,3	644,2
Kredit	1.723,8	2.279,9	2.913,7	3.992,3	3.945,1	3.443,3	3.391,5	3.385,1	3.343,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	1.121,9	1.168,5	2.031,6	3.985,5	5.214,0	5.968,7	6.022,8	6.196,4	6.295,2
Kratkoročni	13,3	31,6	48,3	145,1	77,7	180,8	284,3	425,2	426,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	15,2	35,4	132,4	34,8	108,6	212,0	353,0	354,9
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	13,3	16,4	12,9	12,7	42,8	72,2	72,3	72,2	71,8

	2005. XII. ^a	2006. XII.	2007. XII. ^b	2008. XII. ^{c,d}	2009. XII. ^e	2010. XII. [*]	2011.		
							I. [*]	II. [*]	III.
Kašnjenja otplate glavnice	12,5	14,5	12,5	11,8	39,3	68,6	68,5	68,4	68,0
Kašnjenja otplate kamata	0,8	1,9	0,5	0,9	3,6	3,7	3,8	3,8	3,8
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.108,6	1.136,9	1.983,3	3.840,5	5.136,4	5.787,9	5.738,5	5.771,2	5.868,5
Obveznice	0,0	0,0	330,4	341,3	335,6	328,9	331,3	330,3	324,2
Kredit	1.026,8	1.066,8	1.470,2	3.254,7	4.528,5	5.210,8	5.169,6	5.192,7	5.296,4
Trgovinski kredit	81,8	70,1	182,7	244,5	272,3	248,1	237,6	248,3	247,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Mješovita trgovačka društva	328,8	416,5	594,9	741,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	5,3	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	3,0	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	2,9	6,1	16,4	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	323,5	410,2	578,4	740,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	297,1	394,3	557,1	717,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	26,4	15,9	21,3	22,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovačka društva	4.465,2	5.948,7	8.113,0	9.958,6	10.484,8	10.872,9	11.161,9	11.256,2	11.329,2
Kratkoročni	653,7	578,8	1.174,3	619,2	800,4	1.316,1	1.294,9	1.305,5	1.163,2
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	114,8	86,9	451,2	373,8	178,7	318,8	317,4	326,2	326,7
Trgovinski kredit	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	30,8	33,0	32,4	33,9
Ostale obveze	511,1	456,0	692,0	205,9	593,5	966,5	944,5	946,8	802,5
Kašnjenja otplate glavnice	473,4	420,3	630,2	151,2	483,0	802,8	781,5	783,0	666,8
Kašnjenja otplate kamata	37,7	35,7	61,8	54,7	110,5	163,7	163,0	163,8	135,7
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.811,6	5.369,9	6.938,8	9.339,3	9.684,4	9.556,8	9.867,0	9.950,7	10.166,0
Obveznice	386,0	326,0	156,3	118,9	315,5	323,4	473,6	478,3	461,9
Kredit	3.377,5	4.989,1	6.701,7	9.168,7	9.349,0	9.217,0	9.377,3	9.453,6	9.685,5
Trgovinski kredit	48,1	54,8	80,8	51,7	20,0	16,4	16,1	18,8	18,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Neprofitne institucije	4,9	5,3	5,4	3,8	3,6	2,6	2,6	2,6	2,2
1.7. Obrtnici i trgovci	35,2	26,8	24,1	17,1	11,5	7,2	6,9	6,8	6,5
1.8. Kućanstva	73,3	82,7	137,2	244,7	264,8	204,7	202,1	202,3	199,1

^a Od Biltena HNB-a br. 170 serija podataka o bruto inozemnom dugu revidirana je tako da od prosinca 2005. uključuje podatke o ulaganju nerezidenata u dužničke vrijednosne papire hrvatskih izdavatelja izdane na hrvatskom tržištu. ^b Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^c Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^d Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161. ^e Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se pomoću novoga izvještajnog sustava INOK, koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161).

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica^{a,b}
u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^c	2010.				2011.
							1.tr. ^c	2.tr. ^c	3.tr. ^c	4.tr. ^c	
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-20.445,6	-30.453,2	-40.180,2	-34.980,8	-38.836,4	-42.301,9	-39.921,1	-39.730,9	-38.724,5	-42.301,9	-44.296,7
2. Sredstva	16.061,4	18.154,1	21.642,8	22.503,0	24.635,4	23.161,2	23.889,4	24.533,8	25.574,1	23.161,2	23.093,2
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.729,8	1.833,3	2.580,3	3.750,4	4.556,6	3.107,3	4.748,6	4.884,1	4.846,2	3.107,3	3.480,8
2.2. Portfeljna ulaganja	2.155,7	2.486,9	3.250,9	2.641,2	3.416,4	3.582,1	3.536,3	3.306,3	3.334,9	3.582,1	3.347,1
2.2.1. Vlasnička ulaganja	379,6	559,3	1.745,5	656,7	800,3	1.255,6	1.077,4	1.151,2	1.079,3	1.255,6	1.305,8
2.2.2. Dužnička ulaganja	1.776,1	1.927,6	1.505,4	1.984,6	2.616,1	2.326,5	2.458,9	2.155,1	2.255,6	2.326,5	2.041,3
Obveznice	1.628,9	1.536,2	1.225,0	1.602,2	1.907,5	1.493,6	1.659,1	1.526,1	1.436,8	1.493,6	1.473,4
Instrumenti tržišta novca	147,1	391,4	280,4	382,4	708,6	832,9	799,8	628,9	818,8	832,9	567,9
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	24,1	16,5	20,7	28,9	31,6	16,5	38,5
2.4. Ostala ulaganja	4.737,6	5.108,5	6.504,2	6.990,5	6.262,5	5.795,1	5.734,7	6.009,3	6.207,0	5.795,1	4.802,8
2.4.1. Trgovinski krediti	262,9	230,5	248,9	224,7	123,3	80,5	113,6	106,6	84,5	80,5	86,5
2.4.2. Krediti	146,2	239,5	296,4	435,9	384,5	462,9	393,5	421,3	432,3	462,9	469,3
2.4.3. Gotovina i depoziti	4.328,5	4.638,3	5.958,9	6.329,8	5.754,6	5.251,7	5.227,6	5.481,4	5.690,2	5.251,7	4.247,0
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.120,9	10.375,8	10.660,2	9.849,0	10.305,2	11.154,4	10.660,2	11.423,9
3. Obveze	36.507,1	48.607,2	61.823,1	57.483,8	63.471,9	65.463,2	63.810,5	64.264,7	64.298,6	65.463,2	67.389,9
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	12.332,0	20.782,0	30.611,5	22.190,9	24.958,1	25.649,1	25.571,1	25.158,8	25.140,8	25.649,1	26.514,1
3.2. Portfeljna ulaganja	5.748,5	5.834,6	6.639,5	5.443,7	6.479,1	7.109,2	5.804,8	6.055,5	7.070,8	7.109,2	7.280,6
3.2.1. Vlasnička ulaganja	647,5	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	738,0	697,9	617,5	664,5	738,0	836,4
3.2.2. Dužnička ulaganja	5.101,0	4.821,8	5.117,1	4.829,9	5.821,5	6.371,1	5.107,0	5.438,0	6.406,3	6.371,1	6.444,1
Obveznice	5.091,9	4.698,0	5.073,5	4.805,3	5.651,2	5.902,8	4.849,8	4.943,1	5.831,9	5.902,8	5.896,2
Instrumenti tržišta novca	9,0	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	257,2	494,8	574,4	468,3	547,9
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	-	-	-	-	-	197,5	72,3	181,9	149,3	197,5	98,2
3.4. Ostala ulaganja	18.426,6	21.990,6	24.572,1	29.849,2	31.982,6	32.507,5	32.362,2	32.868,5	31.937,6	32.507,5	33.497,1
3.4.1. Trgovinski krediti	249,5	244,9	337,8	367,5	344,4	346,3	359,2	354,0	388,9	346,3	350,2
3.4.2. Krediti	14.541,4	17.347,4	20.088,8	24.343,4	25.310,1	25.701,6	25.944,1	26.128,3	25.629,2	25.701,6	26.225,1
3.4.3. Gotovina i depoziti	3.635,6	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,5	6.058,9	6.386,2	5.919,5	6.459,5	6.921,8
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica • Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (*Balance of Payments Manual*, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima kompiliraju se na temelju tržišnih cijena gdje god su one raspoložive. U dijelu koji se odnosi na ulaganja u Republiku Hrvatsku, primjenjuju se tržišne cijene na posljednji dan izvještajnog razdoblja preuzete sa Zagrebačke burze, a u dijelu koji se odnosi na ulaganja u inozemstvo izvještajne jedinice obveznici istraživanja o izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima obvezne su prikazivati vrijednosti svojih vlasničkih udjela u inozemstvu koristeći se tržišnim cijenama. Tamo gdje to nije moguće, primjenjuju se knjigovodstvene vrijednosti ukupnoga kapitala poduzeća u vlasništvu izravnih ili portfeljnih ulagača, bilo da je

riječ o ulaganjima u Republiku Hrvatsku ili u inozemstvo (metoda *own funds at book value*).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicije Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke i podacima mone tarne statistike.

Podaci o portfeljnim vlasničkim i dužničkim ulaganjima upotpunjuju se podacima koje dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima, posebno u dijelu Sredstava ostalih sektora.

Pozicije Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicije Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima

između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka. Za ostale sektore upotrebljavaju se tromjesečni

podaci Banke za međunarodne namire.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja^a

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^b	2010.				2011.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b	
Izravna ulaganja, neto	-10.602,2	-18.948,7	-28.031,2	-18.440,6	-20.401,5	-22.541,8	-20.822,5	-20.274,6	-20.294,6	-22.541,8	-23.033,3
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.729,8	1.833,3	2.580,3	3.750,4	4.556,6	3.107,3	4.748,6	4.884,1	4.846,2	3.107,3	3.480,8
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.610,5	1.725,2	2.479,3	3.560,6	4.463,4	2.865,8	4.652,7	4.756,2	4.727,2	2.865,8	3.170,0
1.1.1. Sredstva	1.610,5	1.725,2	2.479,3	3.560,6	4.463,4	2.865,8	4.652,7	4.756,2	4.727,2	2.865,8	3.170,0
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	119,3	108,2	101,0	189,7	93,2	241,5	95,9	128,0	119,0	241,5	310,8
1.2.1. Sredstva	138,0	144,8	175,4	220,2	217,0	607,0	239,7	277,9	274,0	607,0	667,4
1.2.2. Obveze	18,7	36,6	74,4	30,5	123,8	365,5	143,8	149,9	155,0	365,5	356,6
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	12.332,0	20.782,0	30.611,5	22.190,9	24.958,1	25.649,1	25.571,1	25.158,8	25.140,8	25.649,1	26.514,1
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	9.920,2	17.961,2	26.777,2	16.409,8	17.694,6	18.549,7	18.212,7	18.013,4	18.110,8	18.549,7	19.751,4
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	9.920,2	17.961,2	26.777,2	16.409,8	17.694,6	18.549,7	18.212,7	18.013,4	18.110,8	18.549,7	19.751,4
2.2. Ostala ulaganja	2.411,8	2.820,7	3.834,3	5.781,1	7.263,5	7.099,4	7.358,4	7.145,4	7.030,0	7.099,4	6.762,7
2.2.1. Sredstva	20,1	21,1	24,2	24,3	52,9	68,3	67,5	99,2	79,9	68,3	41,2
2.2.2. Obveze	2.431,9	2.841,8	3.858,5	5.805,4	7.316,4	7.167,7	7.425,9	7.244,6	7.109,9	7.167,7	6.803,9
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja^a

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010. ^b	2010.				2011.
							1.tr. ^b	2.tr. ^b	3.tr. ^b	4.tr. ^b	
Portfeljna ulaganja, neto	-3.592,8	-3.347,7	-3.388,6	-2.802,5	-3.062,7	-3.527,1	-2.268,5	-2.749,2	-3.735,9	-3.527,1	-3.933,4
1. Sredstva	2.155,7	2.486,9	3.250,9	2.641,2	3.416,4	3.582,1	3.536,3	3.306,3	3.334,9	3.582,1	3.347,1
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	379,6	559,3	1.745,5	656,7	800,3	1.255,6	1.077,4	1.151,2	1.079,3	1.255,6	1.305,8
1.1.1. Banke	5,9	6,7	8,3	11,6	12,8	11,1	8,1	13,2	10,7	11,1	14,7
1.1.2. Ostali sektori	373,7	552,6	1.737,2	645,1	787,5	1.244,5	1.069,4	1.138,0	1.068,7	1.244,5	1.291,1
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	1.776,1	1.927,6	1.505,4	1.984,6	2.616,1	2.326,5	2.458,9	2.155,1	2.255,6	2.326,5	2.041,3
2. Obveze	5.748,5	5.834,6	6.639,5	5.443,7	6.479,1	7.109,2	5.804,8	6.055,5	7.070,8	7.109,2	7.280,6
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	647,5	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	738,0	697,9	617,5	664,5	738,0	836,4
2.1.1. Banke	59,8	143,2	164,7	66,5	62,4	56,8	64,2	64,0	65,1	56,8	57,8
2.1.2. Ostali sektori	587,7	869,5	1.357,6	547,3	595,2	681,2	633,7	553,5	599,4	681,2	778,6
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	5.101,0	4.821,8	5.117,1	4.829,9	5.821,5	6.371,1	5.107,0	5.438,0	6.406,3	6.371,1	6.444,1
2.2.1. Obveznice	5.091,9	4.698,0	5.073,5	4.805,3	5.651,2	5.902,8	4.849,8	4.943,1	5.831,9	5.902,8	5.896,2
2.2.1.1. Država	3.871,4	3.402,3	3.406,2	3.162,1	3.976,4	4.308,0	3.251,4	3.357,9	4.241,4	4.308,0	4.465,9
2.2.1.2. Banke	456,6	457,9	459,0	456,8	9,0	8,9	8,9	9,1	8,9	8,9	0,0
2.2.1.3. Ostali sektori	763,9	837,8	1.208,3	1.186,4	1.665,8	1.585,9	1.589,5	1.576,1	1.581,6	1.585,9	1.430,3
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	9,0	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	257,2	494,8	574,4	468,3	547,9
2.2.2.1. Ostali sektori	9,0	123,9	43,7	24,6	170,3	468,3	257,1	494,8	574,4	468,3	547,9

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja^a
u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010. ^b	2010.				2011.
							1.tr.	2.tr.	3.tr.	4.tr. ^b	
Ostala ulaganja, neto	-13.689,0	-16.882,1	-18.067,8	-22.858,7	-25.720,0	-26.712,4	-26.627,5	-26.859,2	-25.730,6	-26.712,4	-28.694,2
1. Sredstva	4.737,6	5.108,5	6.504,2	6.990,5	6.262,5	5.795,1	5.734,7	6.009,3	6.207,0	5.795,1	4.802,8
1.1. Trgovinski krediti	262,9	230,5	248,9	224,7	123,3	80,5	113,6	106,6	84,5	80,5	86,5
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	262,9	230,5	248,9	224,7	123,3	80,5	113,6	106,6	84,5	80,5	86,5
Dugoročni krediti	190,9	177,5	228,8	202,6	96,3	61,4	90,7	86,3	64,1	61,4	62,9
Kratkoročni krediti	72,0	53,0	20,1	22,1	27,0	19,2	22,9	20,3	20,4	19,2	23,5
1.2. Krediti	146,2	239,5	296,4	435,9	384,5	462,9	393,5	421,3	432,3	462,9	469,3
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.3. Banke	113,2	188,5	214,8	285,3	270,1	330,7	272,4	286,3	294,3	330,7	358,1
Dugoročni krediti	85,3	140,0	160,0	193,6	233,7	285,6	231,1	243,1	244,6	285,6	311,2
Kratkoročni krediti	27,9	48,5	54,8	91,7	36,5	45,1	41,3	43,2	49,7	45,1	46,9
1.2.4. Ostali sektori	32,3	50,4	81,1	150,0	113,8	131,6	120,5	134,4	137,4	131,6	110,7
Dugoročni krediti	32,0	50,2	81,0	146,8	113,6	93,9	118,0	119,1	109,3	93,9	89,5
Kratkoročni krediti	0,3	0,2	0,1	3,3	0,2	37,7	2,4	15,3	28,1	37,7	21,2
1.3. Gotovina i depoziti	4.328,5	4.638,3	5.958,9	6.329,8	5.754,6	5.251,7	5.227,6	5.481,4	5.690,2	5.251,7	4.247,0
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	3.112,2	3.499,9	4.715,1	4.863,6	4.442,9	4.060,1	3.952,7	4.166,9	4.493,6	4.060,1	3.081,9
1.3.3. Ostali sektori	1.216,3	1.138,3	1.243,8	1.466,2	1.311,7	1.191,6	1.274,9	1.314,5	1.196,6	1.191,6	1.165,2
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	18.426,6	21.990,6	24.572,1	29.849,2	31.982,6	32.507,5	32.362,2	32.868,5	31.937,6	32.507,5	33.497,1
2.1. Trgovinski krediti	249,5	244,9	337,8	367,5	344,4	346,3	359,2	354,0	388,9	346,3	350,2
2.1.1. Država	2,6	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	2,6	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	246,9	243,0	336,6	366,7	344,4	346,3	359,2	354,0	388,9	346,3	350,2
Dugoročni krediti	219,1	207,0	305,5	327,2	316,2	315,5	321,6	313,5	349,0	315,5	316,3
Kratkoročni krediti	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	30,8	37,6	40,5	39,9	30,8	33,9
2.2. Krediti	14.541,4	17.347,4	20.088,8	24.343,4	25.310,1	25.701,6	25.944,1	26.128,3	25.629,2	25.701,6	26.225,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	2.486,7	2.559,0	2.613,7	1.574,6	1.592,7	1.798,7	1.845,9	1.837,8	1.834,2	1.798,7	1.951,4
Dugoročni krediti	2.486,7	2.559,0	2.613,7	1.542,9	1.592,7	1.798,7	1.845,9	1.837,8	1.834,2	1.798,7	1.776,4
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	31,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	175,0
2.2.3. Banke	4.889,2	5.368,9	4.276,8	4.496,7	4.352,8	4.293,1	4.604,3	4.746,5	4.184,1	4.293,1	4.072,4
Dugoročni krediti	3.822,9	4.217,4	3.565,2	3.374,7	3.545,3	3.358,0	3.518,6	3.695,3	3.342,1	3.358,0	3.328,3
Kratkoročni krediti	1.066,3	1.151,6	711,7	1.122,0	807,5	935,1	1.085,7	1.051,1	842,0	935,1	744,0
2.2.4. Ostali sektori	7.165,5	9.419,4	13.198,2	18.272,0	19.364,6	19.609,8	19.493,9	19.544,1	19.610,9	19.609,8	20.201,3
Dugoročni krediti	6.964,8	9.187,2	12.371,2	17.589,5	18.625,9	18.988,7	18.772,4	18.937,6	19.017,1	18.988,7	19.242,5
Kratkoročni krediti	200,8	232,2	827,1	682,5	738,7	621,1	721,5	606,5	593,7	621,1	958,9
2.3. Gotovina i depoziti	3.635,6	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.459,5	6.058,9	6.386,2	5.919,5	6.459,5	6.921,8
2.3.1. Hrvatska narodna banka	2,6	2,6	2,3	2,3	1,1	1,2	1,2	1,3	1,1	1,2	0,4
2.3.2. Banke	3.633,0	4.395,8	4.143,2	5.125,5	6.327,0	6.458,4	6.057,7	6.384,9	5.918,4	6.458,4	6.921,4
2.3.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti^a
u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.				
						III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI (A + B)	92.642,5	100.392,6	113.386,2	120.036,7	114.086,9	9.476,6	8.659,4	9.563,3	10.048,1	8.977,8
A) Državni proračun	85.653,0	95.234,1	108.297,0	115.766,5	110.251,2	9.216,1	8.445,0	9.298,4	9.681,2	8.747,3
B) Izvanproračunski korisnici	6.989,5	5.158,5	5.089,2	4.270,2	3.835,7	260,5	214,4	264,9	366,9	230,5
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	38,0	293,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	863,9	848,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	18,9	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.227,8	1.526,9	2.041,2	2.105,0	1.954,3	157,9	134,1	140,7	171,0	123,3
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	214,7	659,8	1.102,9	1.221,2	1.168,6	69,8	63,3	93,4	85,8	93,6
6. Hrvatske autoceste	2.547,0	1.271,1	1.375,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.474,7	64,7	119,9	81,0	112,8	12,2	2,6	6,8	4,7	3,2
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	367,4	409,6	391,4	808,3	566,5	19,9	10,4	22,9	105,1	9,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	237,0	65,9	58,3	54,7	33,5	0,7	4,0	1,1	0,4	1,1
2. RASHODI (A + B)	92.332,1	98.751,4	109.075,0	118.686,0	120.553,9	11.130,9	9.282,5	10.390,8	9.516,5	10.286,1
A) Državni proračun	86.715,6	91.979,7	103.004,9	113.309,5	116.255,2	10.822,8	9.009,0	10.089,7	9.096,5	9.851,7
B) Izvanproračunski korisnici	5.616,5	6.771,7	6.070,1	5.376,5	4.298,7	308,1	273,6	301,1	420,0	434,4
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	382,2	565,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	914,3	931,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	145,9	155,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.489,5	1.779,1	2.099,0	2.335,4	1.742,1	59,5	152,8	96,7	240,1	275,6
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	172,0	734,8	1.083,3	1.106,7	1.159,1	59,4	54,6	69,9	110,6	90,1
6. Hrvatske autoceste	1.085,1	1.272,7	1.509,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.062,4	1.226,9	1.241,9	1.592,6	1.048,5	181,0	57,4	125,9	62,5	62,8
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	183,0	27,4	47,8	254,7	267,2	1,2	2,9	2,4	1,5	1,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	182,1	78,4	88,2	87,0	81,8	7,0	5,9	6,2	5,3	4,6
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	310,3	1.641,2	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-1.654,3	-623,1	-827,5	531,6	-1.308,3
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	310,3	1.641,2	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-1.654,3	-623,1	-827,5	531,6	-1.308,3
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	6.699,4	6.108,6	7.811,0	4.228,2	3.601,1	174,1	94,5	222,0	198,6	261,3
Nabava	7.024,2	6.836,4	8.378,6	4.713,2	3.926,8	195,6	115,6	249,7	228,3	285,2
A) Državni proračun	1.828,8	1.908,5	3.043,9	3.291,5	2.267,4	80,5	59,7	91,2	153,7	155,5
B) Izvanproračunski korisnici	5.195,4	4.927,9	5.334,7	1.421,7	1.659,4	115,0	55,9	158,5	74,6	129,8
Prodaja	324,8	727,7	567,7	485,0	325,7	21,4	21,1	27,7	29,7	23,9
A) Državni proračun	275,1	352,7	498,7	303,4	304,0	21,3	21,1	27,6	29,3	23,8
B) Izvanproračunski korisnici	49,6	375,1	69,0	181,6	21,7	0,1	0,1	0,1	0,4	0,1
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-6.389,1	-4.467,4	-3.499,8	-2.877,5	-10.068,2	-1.828,4	-717,6	-1.049,5	333,0	-1.569,6
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	6.389,1	4.467,4	3.499,8	2.877,5	10.068,2	1.828,4	717,6	1.049,5	-333,0	1.569,6
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	1.609,8	-2.576,7	-2.939,2	2.776,6	7.363,9	684,0	-12,0	-1.103,9	-348,3	141,1
3.2.1. Tuzemna imovina	1.614,6	-2.593,4	-2.957,2	2.764,1	7.361,5	684,0	-12,8	-1.104,3	-349,3	141,1
A) Državni proračun	1.747,7	-3.063,9	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	523,3	-2,7	-1.069,8	-421,6	271,1
B) Izvanproračunski korisnici	-133,1	470,5	795,6	1.073,6	538,3	160,7	-10,1	-34,5	72,3	-130,0
3.2.2. Inozemna imovina	-4,9	16,7	18,0	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A) Državni proračun	-4,9	16,7	18,0	12,4	2,3	0,0	0,8	0,4	1,0	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	0,8	0,4	1,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVEZA	7.998,8	1.890,7	560,6	5.654,1	17.432,0	2.512,4	705,6	-54,4	-681,2	1.710,7
3.3.1. Tuzemne obveze	12.041,7	5.282,8	2.017,1	6.795,7	10.130,2	2.465,6	968,8	-77,8	-619,3	1.789,8
A) Državni proračun	10.591,6	3.166,3	1.477,6	5.656,6	9.576,6	2.376,3	969,4	-39,4	-651,1	1.746,9
B) Izvanproračunski korisnici	1.450,1	2.116,5	539,5	1.139,1	553,6	89,3	-0,6	-38,3	31,8	42,9

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.				
						III.	VI.	IX.	X.	XI.
3.3.2. Inozemne obveze	-4.042,8	-3.392,1	-1.456,5	-1.141,7	7.301,8	46,9	-263,2	23,3	-62,0	-79,1
A) Državni proračun	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	52,5	-230,5	33,1	-62,7	-78,9
B) Izvanproračunski korisnici	1.037,8	551,2	1.523,7	304,1	423,4	-5,7	-32,7	-9,7	0,7	-0,3

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I2: Operacije državnog proračuna^a
u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.				
						III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI	85.653,0	95.235,6	108.320,6	115.772,7	110.257,9	9.216,1	8.445,5	9.298,4	9.681,2	8.747,3
1.1. Porezi	50.687,6	58.469,1	64.234,5	69.572,7	63.678,9	5.551,9	4.889,3	5.632,1	6.003,3	5.082,7
1.2. Socijalni doprinosi	31.301,3	33.877,1	37.203,5	40.703,5	39.994,7	3.185,5	3.172,5	3.269,5	3.224,2	3.227,6
1.3. Pomoći	27,5	196,0	428,0	468,6	616,3	54,1	32,2	16,4	28,0	43,3
1.4. Ostali prihodi	3.636,6	2.693,3	6.454,5	5.027,8	5.968,0	424,5	351,5	380,4	425,6	393,8
2. RASHODI	87.857,5	95.950,0	108.007,6	115.292,4	117.924,0	11.043,2	9.146,6	10.290,5	9.248,5	10.009,0
2.1. Naknade zaposlenima	23.182,6	24.313,9	27.545,1	29.948,5	31.289,3	2.613,4	2.554,1	2.632,5	2.569,3	2.560,5
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.951,9	6.069,1	7.162,4	8.113,7	7.363,8	675,2	517,4	539,6	549,3	636,6
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	4.387,0	4.713,6	4.535,0	4.683,2	5.225,2	967,9	355,6	942,1	98,4	948,1
2.5. Subvencije	5.248,7	5.670,8	6.492,0	6.859,5	6.710,0	881,7	418,4	500,9	510,0	367,3
2.6. Pomoći	3.796,8	6.653,0	8.363,2	5.783,1	5.559,6	494,9	349,5	491,3	441,4	309,5
2.7. Socijalne naknade	41.358,5	43.444,6	48.176,0	52.593,2	56.148,5	4.843,2	4.638,9	4.774,3	4.695,2	4.777,3
2.8. Ostali rashodi	4.931,9	5.085,0	5.733,9	7.311,2	5.627,6	567,0	312,6	409,7	384,8	409,7
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.204,5	-714,4	313,0	480,2	-7.666,0	-1.827,1	-701,1	-992,1	432,7	-1.261,7
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.553,7	1.555,8	2.545,2	2.988,1	1.963,4	59,2	38,6	63,7	124,5	131,7
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.517,0	1.595,1	2.625,7	2.719,5	1.839,7	56,6	37,5	65,2	125,9	132,4
3.1.2. Zalihe	0,0	-80,2	-161,4	79,4	35,4	-0,1	-0,5	-0,8	-0,6	-0,5
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,2	7,8	9,6	10,1	8,9	0,9	0,0	0,5	0,4	0,4
3.1.4. Neproizvedena imovina	29,5	33,1	71,3	179,1	79,3	1,7	1,6	-1,3	-1,2	-0,8
3.2. Promjena neto financijske imovine	1.752,8	-3.047,2	-3.734,8	1.702,9	6.825,5	542,6	-0,8	-1.062,1	-405,5	274,7
3.2.1. Tuzemna imovina	1.757,7	-3.063,9	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	542,6	-1,6	-1.062,5	-406,5	274,7
3.2.2. Inozemna imovina	-4,9	16,7	18,0	12,4	2,3	0,0	0,8	0,4	1,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	5.510,9	-777,0	-1.502,6	4.210,8	16.455,0	2.428,8	738,9	-6,3	-713,8	1.668,1
3.3.1. Tuzemne obveze	10.591,6	3.166,3	1.477,6	5.656,6	9.576,6	2.376,3	969,4	-39,4	-651,1	1.746,9
3.3.2. Inozemne obveze	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	52,5	-230,5	33,1	-62,7	-78,9

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I3: Dug središnje države^a

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010. XII.*	2011.		
							I.*	II.*	III.
1. Unutarnji dug središnje države	53.227,6	56.672,8	58.271,5	64.029,1	74.241,4	87.594,8	88.728,0	89.081,3	95.010,9
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	49.274,2	51.474,8	51.913,7	60.994,0	70.447,0	82.990,1	84.115,9	84.460,2	90.594,1
Trezorski zapisi	12.211,3	11.503,1	11.420,6	14.260,3	17.558,3	16.886,5	17.681,4	17.977,7	18.882,5
Instrumenti tržišta novca	0,9	–	–	10,7	19,3	20,5	20,5	20,5	20,5
Obveznice	29.651,9	33.143,8	34.624,1	35.519,3	36.586,8	48.900,5	49.068,8	48.882,0	48.471,0
Krediti Hrvatske narodne banke	1,4	0,9	1,0	2,2	2,9	0,3	–	2,4	2,4
Krediti banaka	7.408,6	6.827,0	5.867,9	11.201,5	16.279,8	17.182,3	17.345,2	17.577,6	23.217,8
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.953,5	5.198,0	6.357,8	3.035,0	3.794,4	4.604,7	4.612,2	4.621,2	4.416,7
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Krediti banaka	3.953,5	5.198,0	6.357,8	3.035,0	3.794,4	4.604,7	4.612,2	4.621,2	4.416,7
2. Inozemni dug središnje države	46.730,5	44.510,6	44.191,3	34.445,5	41.527,8	48.231,6	47.291,8	47.776,0	51.133,0
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	37.980,7	35.572,4	34.190,6	32.619,4	39.812,5	46.247,1	45.301,4	45.777,8	49.150,7
Instrumenti tržišta novca	66,7	909,8	320,0	180,3	1.244,3	3.458,6	3.480,1	3.763,5	4.045,2
Obveznice	28.519,4	24.942,2	25.046,1	22.991,6	28.884,2	31.646,5	30.757,8	30.883,7	32.803,7
Krediti	9.394,6	9.720,4	8.824,5	9.447,4	9.684,1	11.142,0	11.063,5	11.130,6	12.301,8
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.938,2	10.000,7	1.826,1	1.715,3	1.984,5	1.990,4	1.998,1	1.982,3
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Krediti	8.749,8	8.938,2	10.000,7	1.826,1	1.715,3	1.984,5	1.990,4	1.998,1	1.982,3
3. Ukupno (1+2)	99.958,1	101.183,4	102.462,8	98.474,5	115.769,2	135.826,4	136.019,8	136.857,3	146.143,9
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske									
– domaća	5.880,2	7.660,3	8.110,6	13.299,2	15.692,5	20.052,8	20.128,2	20.741,3	19.571,1
– inozemna	13.853,9	14.303,7	18.925,2	31.371,9	35.275,2	38.843,7	38.872,1	37.244,0	37.136,3

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije, a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. U ovoj tablici dug HBOR-a u dijelu 2. Inozemni dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 1998., u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, lipnja 1999., a dug HAC-a reklasificiran je od, uključujući, siječnja 2008.

Tablica I3: Dug središnje države • Počevši od Biltene broj 154 izvršena je revizija podataka u tablici.

Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga.

Izvori su podataka za unutarnji dug središnje države Ministarstvo financija, u dijelu koji se odnosi na trezorske zapise i obveznice, te Hrvatska narodna banka, u dijelu koji se odnosi na instrumente tržišta novca, kredite banaka i na kredite Hrvatske narodne banke.

Stanje trezorskih zapisa uključuje trezorske zapise Ministarstva financija izražene u kunama, eurozapise Ministarstva financija i trezorske zapise Ministarstva financija indeksirane uz euro, sve s rokom dospelja do godine dana. Stanja eurozapisa uključuju obračunate nedospjele kamate. Kod trezorskih zapisa u kunama i trezorskih zapisa indeksiranih uz euro razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta pomoću metode jednostavnoga kamatnog računa (tj. linearno) i metode brojenja dana prema kojoj je stvarni broj dana podijeljen s 360.

Stanje obveznica uključuje obveznice središnje države izdane na domaćem tržištu, trezorske zapise Ministarstva financija s rokom dospelja duljim od jedne godine i dio ukupnih obveznica središnje države izdanih u inozemstvu koji je na kraju izvještajnog razdoblja u vlasništvu rezidentnih institucionalnih jedinica. Od prosinca 2005. obveznice središnje države i trezorski zapisi

Ministarstva financija izdani na domaćem tržištu a u vlasništvu nerezidenatnih institucionalnih jedinica uključeni su u inozemni dug središnje države. Kod trezorskih zapisa s rokom dospelja duljim od jedne godine razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta metodom složena kamatnog računa. Stanja obveznica središnje države uključuju obračunate nedospjele kamate.

Stanje kredita banaka od siječnja 2004. sadrži, uz nedospjelu glavicu, i obračunate nedospjele kamate.

Izvor podataka za inozemni dug središnje države jest statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor su podataka o domaćim jamstvima statistička izvješća banaka i statistička izvješća ostalih financijskih institucija, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Iznimno od navedenog u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama" u ovoj je tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 1998., a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 2002.

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi				Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima ^b	Indeksi potrošačkih cijena ^c			Cijene pri proizvođačima ^b
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	prosinac	109,7	109,5	110,0	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,9
2008.	prosinac	112,8	112,2	114,7	99,4	99,1	100,5	98,7	102,9	102,4	104,3	104,3
2009.	prosinac	114,9	114,5	117,3	99,4	99,3	100,2	100,0	101,9	101,3	103,9	101,6
2010.	lipanj	116,9	116,5	119,1	99,9	99,6	101,1	100,4	100,7	100,3	101,9	104,4
	srpanj	116,4	115,5	120,7	99,6	99,2	101,3	100,0	101,1	100,7	101,9	103,8
	kolovoz	116,2	115,2	120,9	99,8	99,7	100,2	100,3	100,9	100,7	101,7	103,3
	rujan	116,6	116,3	118,5	100,3	100,9	98,0	100,4	101,4	101,5	101,0	104,4
	listopad	116,7	116,6	117,9	100,1	100,3	99,5	100,4	101,4	101,6	100,9	105,0
	studen	117,0	117,0	117,8	100,3	100,3	99,9	99,9	101,2	101,4	100,6	104,7
	prosinac	117,1	117,1	117,6	100,0	100,1	99,9	101,0	101,8	102,2	100,3	105,7
2011.	siječanj	117,7	117,9	117,8	100,6	100,7	100,1	100,8	101,9	102,4	100,1	105,1
	veljača	118,3	118,6	118,0	100,5	100,6	100,2	101,6	102,2	102,8	100,1	106,9
	ožujak	119,2	119,7	118,0	100,8	101,0	99,9	100,8*	102,6	103,2	100,2	106,7*
	travanj	119,5	120,0	118,2	100,2	100,3	100,2	100,6*	102,4	102,8	100,9	106,7*
	svibanj	119,9	120,6	117,9	100,3	100,5	99,8	100,6	102,5	103,1	100,1	106,7

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 2005. revidirani podaci zbog izmjene metodologije Državnog zavoda za statistiku. ^c Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

Izvor: DZS

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima • Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.).

Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena • Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Udio dobara i usluga koji se isključuju iz košarice za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2011. godini iznosi 29,3% (od toga se 6,1 postotni bod odnosi na poljoprivredne proizvode, a 23,2 postotna boda na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nul-tog pondera.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0			
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	prosinac	108,8	109,1	107,2	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5
2008.	prosinac	113,3	113,5	112,5	99,4	99,3	100,2	104,2	104,0	105,0
2009.	prosinac	113,6	113,3	115,2	98,8	98,6	100,2	100,2	99,8	102,4
2010.	lipanj	114,2	113,5	117,7	100,0	99,7	101,7	98,3	97,6	102,0
	srpanj	113,8	112,5	120,6	99,7	99,1	102,5	98,6	97,9	102,3
	kolovoz	113,7	112,3	121,1	99,9	99,8	100,4	98,8	98,2	102,1
	rujan	114,1	113,6	116,5	100,3	101,2	96,2	99,4	99,2	100,7
	listopad	114,3	114,1	115,4	100,2	100,4	99,1	99,3	99,1	100,7
	studen	114,7	114,6	115,2	100,4	100,5	99,8	99,8	99,7	100,2
	prosinac	113,7	113,4	114,9	99,1	99,0	99,7	100,1	100,1	99,8
2011.	siječanj	113,6	113,3	115,2	99,9	99,9	100,2	100,7	100,8	99,8
	veljača	114,1	113,8	115,5	100,4	100,4	100,3	101,1	101,4	99,6
	ožujak	115,0	115,0	115,4	100,8	101,0	99,9	101,7	102,1	99,9
	travanj	115,4	115,4	115,5	100,3	100,4	100,1	101,5	101,7	100,5
	svibanj	116,2	116,2	116,3	100,7	100,7	100,6	101,8	102,1	100,5

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.

Izvor: DZS

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2
2008.	prosinac	5.410,0	100,3	109,1	107,0
2009.	prosinac	5.362,0	99,6	99,1	102,6
2010.	lipanj	5.415,0	102,6	100,8	99,5
	srpanj	5.323,0	98,3	100,3	99,6
	kolovoz	5.391,0	101,3	102,3	99,9
	rujan	5.291,0	98,1	101,1	100,0
	listopad	5.351,0	101,1	101,4	100,2
	studen	5.584,0	104,4	103,7	100,5
	prosinac	5.450,0	97,6	101,7	100,6
2011.	siječanj	5.342,0	98,0	101,6	101,6
	veljača	5.242,0	98,1	101,7	101,6
	ožujak	5.480,0	104,5	102,3	101,8

Izvor: DZS

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača
indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8
2008.	prosinac	-42,0	-33,3	-40,9	-30,7	-25,9	-51,8	-40,6	43,4	-40,3	-57,9
2009.	prosinac	-46,8	-32,7	-47,6	-35,7	-22,6	-64,5	-42,8	63,9	-42,5	-58,0
2010.	lipanj	-40,8	-31,3	-46,7	-39,3	-24,5	-62,5	-38,1	45,4	-38,4	-55,2
	srpanj	-41,7	-28,5	-44,5	-38,5	-21,0	-60,0	-36,0	47,2	-35,0	-62,6
	kolovoz	-43,0	-31,6	-46,3	-36,3	-21,9	-62,1	-41,3	54,2	-40,6	-54,6
	rujan	-42,6	-30,9	-45,3	-38,2	-21,2	-63,0	-40,5	51,7	-34,7	-56,8
	listopad	-44,4	-32,5	-46,0	-37,0	-21,4	-64,8	-43,6	53,5	-36,1	-58,9
	studen	-44,7	-31,4	-48,9	-36,9	-21,0	-68,2	-41,8	60,8	-41,5	-55,1
	prosinac	-42,9	-30,6	-48,7	-40,7	-21,7	-65,9	-39,4	55,7	-39,4	-54,8
2011.	siječanj	-40,0	-26,4	-47,8	-37,7	-16,2	-67,3	-36,6	48,4	-38,5	-58,6
	veljača	-41,2	-27,8	-50,5	-37,2	-18,4	-70,3	-37,2	48,0	-44,1	-61,0
	ožujak	-47,6	-37,2	-58,6	-46,4	-27,0	-79,4	-47,3	53,9	-50,1	-62,0
	travanj	-37,8	-27,9	-49,0	-37,9	-16,9	-69,7	-38,9	34,2	-39,5	-61,0
	svibanj	-38,2	-28,4	-49,8	-38,5	-19,2	-70,5	-37,6	33,8	-40,4	-62,2

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača • HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehnikom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z

ponuđeni/odabrani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjati išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7×(-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. lipnja 2011.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
3. Banka Kovanica d.d., Varaždin
4. Banka splitsko-dalmatinska d.d., Split
5. BKS Bank d.d., Rijeka
6. Centar banka d.d., Zagreb
7. Credo banka d.d., Split
8. Croatia banka d.d., Zagreb
9. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
10. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
11. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
12. Imex banka d.d., Split
13. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
14. Jadranska banka d.d., Šibenik
15. Karlovačka banka d.d., Karlovac
16. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
17. Međimurska banka d.d., Čakovec
18. Nava banka d.d., Zagreb
19. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
20. Partner banka d.d., Zagreb
21. Podravska banka d.d., Koprivnica
22. Primorska banka d.d., Rijeka
23. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
24. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
25. Samoborska banka d.d., Samobor
26. Slatinska banka d.d., Slatina
27. Société Générale – Splitska banka d.d., Split
28. Štedbanka d.d., Zagreb
29. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
30. Veneto banka d.d., Zagreb
31. Volksbank d.d., Zagreb
32. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedne banke koje imaju odobrenje za rad

1. Tesla štedna banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb, posluje u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN, br. 138/2006.)

Predstavništva inozemnih banaka

1. BKS Bank AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
5. Union de Banques Arabes et Françaises – UBAF, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibale banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
5. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
6. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
7. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
8. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
9. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.3.2004.
10. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
11. Županjska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
3. Obrtnička štedna banka d.d., Zagreb	22.12.2010.
4. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
5. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
6. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	8.6.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. lipnja 2011.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota
	Davor Holjevac
	prof. dr. Vlado Leko
	dr. sc. Branimir Lokin
	dr. sc. Željko Lovrinčević
	Relja Martić
	mr. sc. Adolf Matejka
	prof. dr. Silvije Orsag
	mr. sc. Tomislav Presečan
	prof. dr. Jure Šimović
	dr. sc. Sandra Švaljek
	prof. dr. Mladen Vedriš
	prof. dr. Boris Vujčić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	mr. sc. Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	Željko Jakuš
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor za planiranje, kontroling i računovodstvo	Neven Barbaroša
Sektor platnog prometa	dr. sc. Mario Žgela
Sektor za informatičke tehnologije	Boris Ninić
Sektor podrške poslovanju	mr. sc. Michael Faulend
Sektor za međunarodnu suradnju	

Kratice i znakovi

Kratice

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BZ	– blagajnički zapisi
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost

potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Producer Price Index</i>)
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

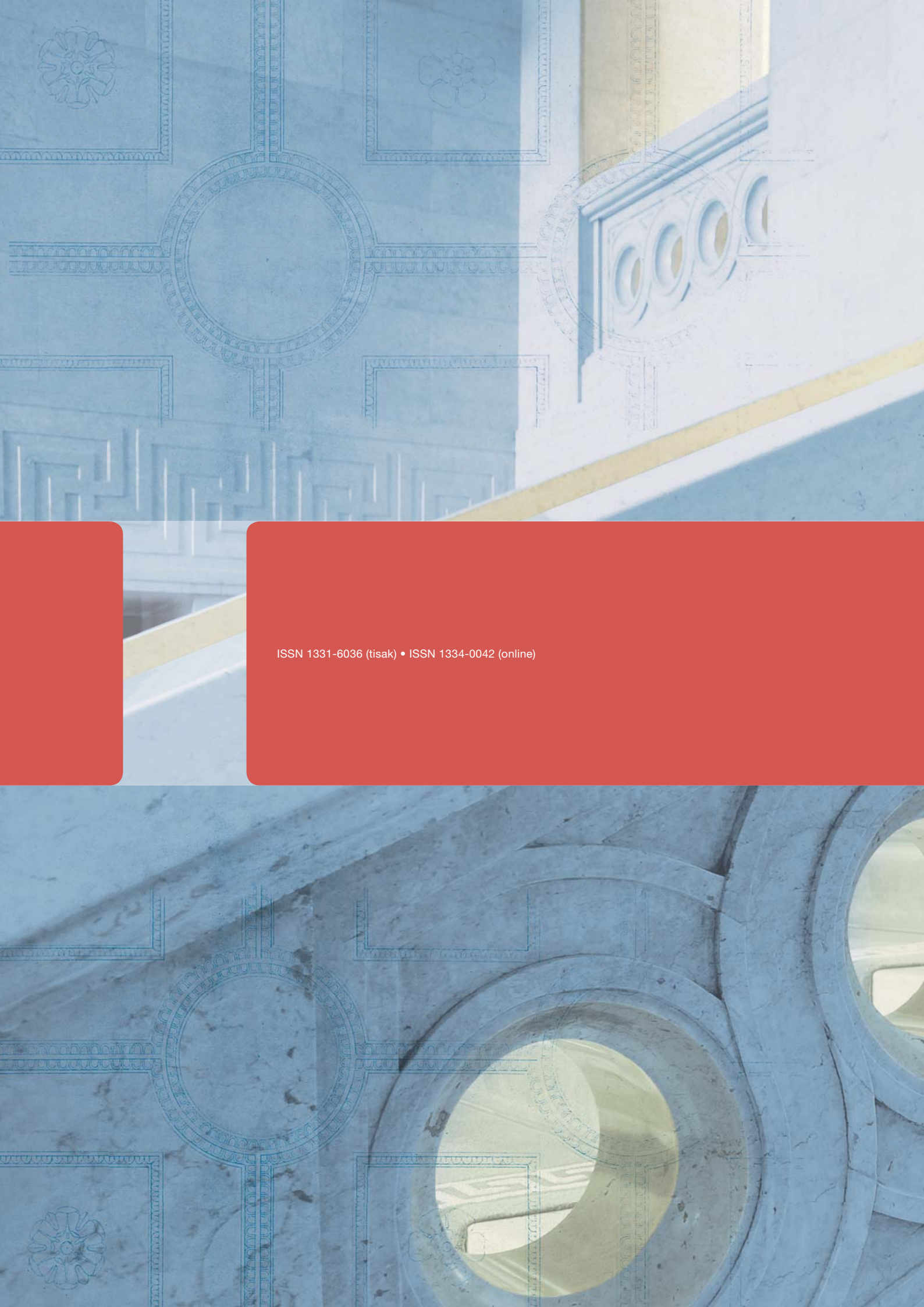
ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
DK	– Danska
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
IE	– Irska
IT	– Italija
NL	– Nizozemska
PT	– Portugal
SE	– Švedska

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaze se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
Ø	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

ISSN 1331-6036 (tisak) • ISSN 1334-0042 (online)